

JOAN. ANTONII SCOPOLI

PHIL. ET. MEDIC. DOCT. CÆSAREÆ. REGIEQUE
MAIEST. IN RE METALLICA A CONSILIIS, IN ARCHI-
GYMNASIO TICINEN. PUBL. BOTANICES ET CHEMIE
PROFESSORIS, VARIARUM SOCIETATUM
LITERARIARUM SODALIS.

FUNDAMENTA
BOTANICA
PRÆLECTIONIBUS PUBLICIS
ACCOMMODATA.

VIENNÆ
APUD WAPPLERUM BIBLIOPOLAM.

MDCCLXXXVI.

66. 11. 1860

ATYALI HOKUT

ATYALI TQD

ATYALI TQD

QK
-15
538
1786
SCN-HRB

PRÆLOQUIUM.

Breve tempus REI HERBARIAE in hoc Regio Archigymnasio dicatum me movit, ut in compendium ea redigerem, quae publice pælegere oportet.

Eadem occasione Corollam inter & Calycem certiores limites ponere, inflorescentias nonnullas alter determinare, ac genuinas fructuum differentias proponere volui.

Praeceptor meus Natura est, hanc audio, quae vero ab aliis tradita sunt, vera esse fateor, cum Naturae legibus sunt consentanea. Hac usus libertate fructuum differentias certiores dedi, & quaedam etiam adnotanda esse duxi circa modum Genera ac Species impostorum statuendi. Absit tamen, ut leges Artis audeam proclamare. Doctissimorum Virorum judicio haec submitto,

A 2 para-

A.

*paratissimus in aliam ire sententiam,
si in tenebris erranti manum benevole
obtulerint.*

*Vires Plantarum, prout Botanico
cuique licet, obiter tantum attingere
volui, caetera, quae mea non sunt,
aliis relinquens.*

*Utinam optima quaeque Insubriæ
nostræ ingenia hoc Opusculo excitaren-
tur, ad Species Plantarum apud nos
sponte nascentium rite examinandas,
describendasque. Primarius hic esset la-
borum meorum fructus, quem ut asse-
qui valeam, totis conabor viribus.*

Dab. Ticini Regii Novembri 1782.

FUNDAMENTA BOTANICA.

PARS PRIMA.

PARTES PLANTARUM.

HISTORIAE NATURALIS pars illa, quae Plantarum differentias & usum indicat, BOTANICES appellatur.

Planta est individuum, vivens & vegetans, corde, vasculis renitentibus, motuque arbitrario destitutum; hinc vera humorum circulatio in plantis nulla.

Caeterum Plantae, ut Animalia, dupli sexu multiplicant, crescunt, irritantur, fructificant, ac dupli constant substantia, quarum una corticalis est, alia vero medullaris.

Substantia corticalis, sterilis, involvens, constat *Epidermide, Cortice, Ligno.*

Epidermis est involucrum extimum, tenuis, pellucidum, subiectas partes ab iniuriis defendens.

Cortex duplii constat substantia, vasculosa videlicet & cellulosa. Vasa quaedam maiora sunt, alia minora. Prima continent humorem aqueum, excolorem, pellucidum; secunda sapidum & coloratum. Cellulosa substantia composita est ex vesiculis numerosissimis, approximatis, inter secoe comunicantibus, quae foliorum parenchyma, alibi vero textum cellularem efficiunt. Corticis pars extima dicitur *Alburnum*, intima vero *Liber* vocatur, qui lignum novo fibrarum strato quotannis adauget.

Lignum constituunt i. substantia vasculosa, 2. textus cellulosus, 3. tracheae respirantes, quas aer inhabitat, & lamina elastica spiraliter circumvoluta componit, 4. substantiae medullaris prioribus interiectae propagines.

Medullaris substantia, involuta, prolificans, attento mumere, quo fungitur, una est mascula, alia foeminea. *Mascula* ultimo fine seminalem antherae substantiam, aut gemmulam constituit. *Foeminea* deponit in germine particulam, quae a priore foecundata, novam progeniem suo tempore profert.

Algae, *Musci* (*Vivipera vegetantia*) propagantur gemmis, bulbillis, plumulis, frondibus, absque pulvere antherarum & absque stylo; *NEKER Acad. Theodero-Palatinæ II. p. 423.*

Omnis itaque generatio in Regno Vegetabili absolvitur gemmulis, aut antherae particulis masculis minimis, stigmate foemineo exceptis & ab eius humore ad ovarium

de-

deductis. Unde patet, cur plantae nonnullae antheris destituta, adducto mare foecunda semina dederint; cur Palmarum fructificatio promoteatur panicula mascula foemineae adiota; cur flores perfecti, si antheris destituuntur, steriles sint; cur in multis floribus foecundationis tempore applicentur antherae stigmati, eaque absoluta ab eo denuo recedant; cur denique sponsalia plantarum promoteant Infecta, venti, ros, aer calidior, florisque situs atque structura. Hinc recte PLINIUS *Arboribus* (inquit), *imo & omnibus*, quae terra gignat, herbisque etiam, utrumque sexum esse, naturae diligentissimi tradunt. Eundem staminum & stigmatum usum agnoverunt IUNGIUS, MILLINGTON, GREWIUS, CAMERARIUS, VAILLANTIUS, BLAIRIUS, BRADLEII, LOGANUS, BURKARDUS, DU HAMEL, HILL, KOELREUTER, GLEICHEN, LEDERMULLER, ERNSTINCIUS, GLEDITSCHIUS, LESKE, & multi alii.

Dantur tamen semina, in quibus vis multiplicans transfit in prolem alterius anni, quae etiam vis inter Animalia observata fuit.

In qualibet Planta haec probe observanda sunt:

- I. PARTES.
- II. GERMINATIO.
- III. GEMMATIO.
- IV. INFLORESCENTIA.

A 4

V.

V. HABITUS.

VI. TÈMPUS proferens gemmas, folia,
florem, fructum.

VII. QUALITAS.

VIII. STATIO.

IX. PARTUS.

X. VITA.

I. PLANTARUM PARTES praecipue sunt
RADIX, TRUNCUS, FOLIUM, AD-
MINICULUM, FLOS, FRUCTUS.

RADIX est ea pars plantae, sine qua ea vi-
vere, elevari, ac sustentari non potest.
Haec inconspicua in *Pulinis*, *Confervis*, *Mu-*
cilaginibus, *Cuscute*, &c., at in ple-
risque saepius manifesta.

Radices plantarum differunt.

Figura. *Rotunda*, *Cyclamini*, *Croco ver-*
no, *Ranunculo* bulboſo &c.

Ovata, *Orchidibus* nonnullis.

Fusiformis, *Dauco* *Carotae*.

Palmata, *Orchidibus* quibusdam.

Fasciculata, *Ophri* *nido* *Avis*.

Granulata. *Solanu* tuberoſo.

Directione. *Transverſa*, *Iridi*, *Hyosciame*,
Scopoliae.

Descendens, Plantis plerisque.

Repens, novos furculos subinde pro-
ferens.

Loco, *Terrestris*, seu *terrae*, aut *saxis*
affixa.

Aquatica, aquae innatans.

Para-

Parasitica, aliarum plantarum succis
viicitans, *Visco* &c.

Structura. Simplex, *Lemnae* monor.
rhyzae, aut *Composita*, in plan.
tis aliis.

Fibrosa, radiculas tenues numerosas
emittens.

T. I. f. 4.

Dentata, *Dentariae*.

T. I. f. 5.

Articulata, *Oxali Acetosellae*.

T. II. f. 10.

Praemorsa, *Scabiosae Succifae*.

Carnosa, seu succulenta

Vita. *Annua*. A.

Biennis. B.

Perennis. P.

TRUNCUS est ea pars Plantae, quae florem
fructumque plus minus elevatum,
removet a radice. Huius species
sunt.

1) *Frondis*, folium referens, *Filicibus*,
Fucis.

T. I. f. 9.

2) *Culmus*, annuus, fistulosus, aut_{a.} & T. II.
spongiosus, articulatus, aut eno. f. 9.
dis ex foliis convolutis compo.
situs, *Graminibus*.

3) *Caudex* perennis squamosus, aut
corticatus, *Arboribus*, *Fruticibus*
Sufruticibus.

4) *Caulis* annuus, sustinens folia, flo-
res, fructus, in *Herbis*.

T. II. f. 7. a.

f. 8. a.

5) *Surculus* perennis, tenuis, vix ligno-
sus, foliosus; *Muscis*.

T. II. f. 2.

& T. VII.

f. 1. c.

6) *Lora* perennis, filamentosa, aphylla;
Lichenibus filamentosis, *Mucori*, T. II. f. 3.
Byso, *Confervae*.

T. II. f. 4. b.

7) *Stipes* plerumque annuus & aphyllus; eiusdem cum corpore fructificante, substantiae; *Fungis*.

Trunci differunt inter se se,

Numero, praesens, aut nullus; unde
Carlina acanthis, *Cirsium aculeatum* &c.

Figura, teres, seu rotundatus.

Semiteres, hinc planus, illinc
convexus.

Anceps, in medio utrinque con-
vexus, latere utroque at-
nuatus.

Angulatus, angulis tribus, qua-
tuor, aut pluribus donatus.

Directione. *Erectus*, seu perpendicularis.

Declinatus, a linea perpendicu-
lari plus minus devians.

Repens, humifusus, & ex geni-
culis radicatus; *Veronicae offi-*
cinali.

Flexuosus,

Prostratus, decumbens, unico
loco radicatus; *Portulacae*
oleraceae.

Volubilis, aliis plantis circum-
volutus.

Divisione, *Simplex*, seu absque ramis.

Ramosus, ramis sparsis absque
ordine uscentibus.

Oppositis, ex eodem plano,
oppositoque latere ge-
nitis.

T. II. f. 5.

T. II. f. 6.

T. II. f. 7.

T. II. f. 8.

Binatis, duobus ex eodem
loco, qui divisi efficiunt
Caulem dichotomum.

Ternatis, seu tribus ex eo-
dem loco, ex quibus
denuo simili modo di-
visis oritur *Caulis tri-
chotomus.*

Verticillatis, seu pluribus
ex eodem loco,

Patulis, aut divaricatis, seu
ad angulum rectum aut
quasi rectum cum cau-
le positis.

Festigiatis, sursum quasi in
fasciculum elevatis, ut
in *Cupressu.*

Superficie. *Levis*, seu glaber.

Scaber, corpusculis prominentibus
exasperatus.

Striatus, longitudinaliter linea-
tus: lineis impressis, aut
prominulis.

Sulcatus, diversus ab angulato
spatiis inter angulos depre-
fisis seu excavatis.

Nodosus, ad articulos incrassatus.

Aculeatus, aculeis armatus.

Spinosus, spinis instructus.

Tomentosus, pilis densis molli-
bus obtectus.

Hirsutus, pilis longioribus, ra-
rioribus, & rigidioribus pu-
bescens.

Villosus, pilos proferens rarius,
& longiores.

Papillosus, corpusculis pilo crassioribus,
pellucidis, capitulo saepius tertuinatis.

Vestitu. *Aphyllus*, absque foliis.

Foliosus, folia proferens.

Vaginatus, cinctus basi folii, *Graminibus*, *Umbelliferis* &c.

Alatus, folii pagina una, aut
utraque per caulem decur-
rente V. *Folium decurrentis*.

Structura. *Plenus*, seu farctus, aut ca-
vitate destitutus.

Fistulosus, intus cavus.

Rigidus, minus flexilis.

Tenax, rupturae resistens.

Debilis, minus profunde radicatu-
s, hinc facile decumbens,
nisi aliquo fulcro susten-
tetur.

Filiformis, seu tenuis admodum.

Annulatus, ad origines folio-
rum annulo quasi cinctus.

Geniculatus, aut articulatus.

Cyrrhifer, cyrrhos emittens V.
Cyrrhus.

Stolonifer, propagines steriles,
foliaceas proferens, *Fra-
gariae vescae* &c.

Florescentia. *Uniflorus*, *biflorus*, *triflorus*, *multiflorus*, seu flore
unico, duobus, tribus, vel
pluribus ornatus.

Pani-

T. V. f. 2. a.
T. V. f. 3. aa.

T. III. f. II.
aa.

Paniculatus. V. Panicula.

Spicatus. V. Spica.

Foliatione. Monophyllus, dyphillus,
seu folio uno binisve do-
natus.

Vita. Annuus, Herbis.

Folium est productio substantiae corti-
calis, perenchymate abundans, in paginam
saepius attenuata.

Hinc partes illae, quae florem fructum-
que proferunt, non sunt folia, sed rami foliis
similes, quales occurunt in *Rusco*, *Phyllan-*
tho, *Plantis succulentis nonnullis &c.*

Folia aerem mephiticum hauriunt, purum
emittunt, INGEN - HOUS *Exper. sur les*
Vegetaux. VIII. p. 42, SENEBIER *Memoires*
physico-chemiques.

Folia quaedam simplicia sunt, alia com-
posita. Simplicia, vocantur illa, quorum
petioli aut nervi medii in unicam paginam
extenduntur; composita vero illa dicuntur,
quorum petioli adnectunt bina aut plura
folia, vel in ramos dividuntur.

In omni folio consideratur, praeter nûme-
rum etiam substantia, directio, superficies,
ambitus, insertio, situs. Dicitur itaque folium

Substantia, *Carnosum*, aut siccum.

Figura. *Orbiculatum*, seu rotundum, T. III. f. 2.
aut quasi rotundum.

Ovatum, cuius latitudo est cir. T. III. f. 3.
citer dimidia pars totius
longitudinis.

T. III. f. 4.

Ellipticum, cuius latitudo est
fere tertia pars suae lon-
gitudinis.

T. III. f. 5.

Lanceolatum, cuius latitudo
vix sexta pars est totius
longitudinis.

T. III. f. 6.

Lineare, lineae geometricae
latitudinem vix superans.
Huc spectat folium *acerum*, quale
occurrit in *Pino*, *Junipero*, *Taxo* &c.

T. III. f. 7.

Subulatum, pariter lineare, sed
teretiusculum, & in acu-
men sensim attenuatum.

T. III. f. 8.

Capillaceum, tenuissimum fere
ad instar capilli, aut setae,
& tunc etiam *setaceum*
appellatur.

T. III. f. 9.

Semiteres, una parte explana-
tum, alia convexum.

T. III. f. 10.

Peltatum, cuius petiolus in-
seritur folii disco, non
margini.

T. III. f. 11.

Reniforme, ambitu rotunda-
tum, basi excisum, & in
latitudinem magis, quam
in longitudinem exten-
sum.

T. III. f. 12.

Cordatum, cordis inversi for-
mam referens.

T. III. f. 13.

Emarginatum, apice excava-
tum.

T. III. f. 14.

Lunatum, apice convexum,
basi concavum, breve;
lo-

lobis lateralibus acumi-
natis.

Carindatum, naviculae in mo-
dum concavum.

T. III. f. 13.

Sagittatum, oblongum; lobis
baseos in acumen elon-
gatis.

T. III. f. 13.

Huc pertinet etiam *Folium hastatum*.

T. IV. f. 14.

Acinaciforme.

T. III. f. 15.

Deltoides.

T. III. f. 16.

Triquetrum, tribus angulis in-
structum.

Teres, seu rotundatum.

Tubulosum, intus cavum.

Inaequilaterum, uno paginae la-
tere longiore, aut latiore.

Directione. *Patens*, aut patulum, seu
angulum rectum cum caule
efficiens,

Adpresso, cauli fere paralel-
lum.

Inflexum, apice sursum, dein
versus caulem flexo.

Recurvum, apice deorsum, dein
versus caulem reflexo.

Dependens, seu pendulum.

T. V. f. 4.

Respinatum, seu inversum.

Superficie. *Nitens*, aut lucidum.

Laeve, vel glabrum.

Planum

Venosum, nervis insignibus do-
natum.

Nervosum

Nervosum, nervis longitudina-
liter lineatum.

Rugosum.

Crispatum.

Plicatum.

Bullatum, substantia folii quasi
in veliculas elevata.

Maculatum.

Papillosum.

Villosum.

Sericum, seu nitentibus villis
pubescens.

Tomentosum.

Lanatum.

Hispidum.

Scabrum.

Spinosum.

Aculeatum.

Ambitu-*Integrum*,

Ciliatum, seu ex margine pilos
longiores emittens.

Dentatum, seu margine in seg-
menta parva, acuta exciso.

Crenatum, seu margine in seg-
menta parva rotunda ex-
flect.

Angulatum, margine in segmen-
ta magna, acuta diviso.

Sinuatum, segmentis limbo ro-
tundatis.

Lobatum, seu divisum in segmen-
ta profundiora & latiora,
quorum numerus constituit
fo.

T. V. fig. 11.

T. VI. fig. 11.

T. IV. fig. 12.

T. IV. fig. 9.
9.

A. IV. fig. 3.

T. IV. fig. 7.

T. IV. fig. 11.

T. IV. fig. 5.
T. V. fig. 16.

<i>folium bilobum, trilobum, quadrilobum, quinquelobum.</i>	
<i>Digitatum</i> , segmentis angustioribus, digitos aemulantibus fere ad basim usque productis.	
<i>Incisum</i> in segmenta angusta inaequalia.	
<i>Laciniatum</i> , segmentis linearibus inaequalibus.	T.IV.fig.9.
<i>Runcinatum</i> , segmentis inaequalibus, curvis.	T.IV.fig.10.
<i>Pinnatifidum</i> , segmentis oppositis, pinas referentibus.	T.IV.fig.10.
<i>Spinosum</i> , spinis marginalibus armatum.	T.IV.fig.11.
<i>Apice, Acutum</i> , seu acuminatum.	T.IV.fig.2.
<i>Cuspidatum</i> , nervo in acumen rigidum exeunte.	T.IV.fig.1. 15.
<i>Obtusum</i> , <i>Rhus Cotinus.</i>	T.IV.fig.7.
<i>Truncatum.</i>	T.IV.fig.13.
<i>Cirrhostum</i> , cirrho terminatum.	
<i>Insertione, Sessile</i> , absque petiolo.	T. II. fig. 5.
<i>Petiolatum</i> , petiolo adhaerens.	T.III.fig.9.2
<i>Amplexicaule.</i>	T.IV.fig.15.
<i>Perfoliatum.</i>	T.IV.fig.8.
<i>Vaginans</i> , in <i>Plantis umbelliferis</i> aliisque.	T.V.fig.2.
<i>Decurrens</i> , vel alatum.	T.V.fig.3.
<i>Radicale</i> , prodiens ex radice.	
<i>Caulinum caule.</i>	
<i>Rameum ramo.</i>	

T. II. fig. 4.

Situ, Alternum.

T. V. fig. 12.

Oppositum.

T. V. fig. 5.

Verticillatum, seu pluribus foliis ex eodem plano horizontali prodeuntibus.

T. V. fig. 6.

Imbricatum.

Nullum, & tunc dicitur *Caulis aphyllus*, seu foliis destitutus.

Numero, Solitarium; seu unicum ex eodem loco.

T. V. fig. 8.

Binatum, duo simul.

T. V. fig. 9.

Ternum, foliis tribus ex eodem plano, ut in *Lysimachia*, *Fuchsia triphylla* &c.

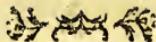
T. V. fig. 7.

Fasciculatum, pluribus foliis ex eodem puncto.

Vocabula foliorum ambigua, quae certam figuram non indicant, denotantur addita particula *sub*, quae idem significat ac *quasi*; ita folium subrotundum, subovatum, subcordatum &c. idem significat, ac quasi rotundum, quasi ovatum, & quasi cordatum.

Folium, quod de duabus figuris aliquid participat, nomine ex iis em composito denotatur; sic folium, si lanceolato tenuius, & linearie crassius fuerit, tunc dicitur lanceolato-lineare, & sic porro. Progreslio hæc autem non fit a minore ad majorem latitudinem, nec viceversa a majore ad minorem; hinc non bene dicitur folium oblongo-ovatum, linearie-lanceolatum, sed ovato-oblongum, & lanceolato-lineare, & sic de caeteris.

Eti-

Etiam ill. a LINNE' tribuit folia ovato-lanceolata *Salici fragili*, *Crotoni balsamiferae*, *Tulipae gesner.* &c. ovato - oblonga *Lauro Cinamomo*, *Quercui Illici*, *Moro tataricae* &c. et si alibi contrario modo ponat.

Folium compositum juxta numerum foliorum, quae eidem petiolo adnectuntur, dividitur in

<i>Binatum</i>	adnectens folia bina	T.V.fig.8.
<i>Ternatum</i>	terna	T.V.fig.9.
<i>Quinatum</i>	quina	T.V.fig.10.

Si folii compositi petiolus communis adnectit folia simplicia, dicitur *Folium pinnum*. T.VI.fig.5. *compositum*; si petiolus communis dividitur in ramos simplices, tunc est *Folium de-* T.V.fig.6. *compositum*; si vero petiolus semel ramificatus iterum in alios ramos subdividitur, tunc *Folium supradecompositum* appellatur. T.VI.fig.2.
x. 4.

Pinnae foliorum compositorum sunt
aequales aut inaequales, oppositae
vel alternæ, aut alternae simul
& oppositae.

Folii compositi species alia est *Folium peltatum*, seu constans petiolo ramoso, cuius foliola lateralia insident petiolis ramosis, intermedium vero petiolo simplici gaudet: Hinc folium pedatum medium locum tenet inter simplex & compositum.

ADMINICULUM est pars plantae aliarum tutelae, aut fulcro inserviens. Huc pertinet *VAGINA*, *STIPULA*, *PETIOLUS*, *INVOLUCRUM*, *SPATHA*, *BRACTEA*, *SETA*, *PEDUNCULUS*, *ARMA*, *PUBES*.

T.VI.fig.1.

VAGINA. Basis petioli aut folii,
caulem ambiens, non confun-
denda cum basi folii amplexi-
caulis.

T.VI.fig.9.2

STIPULA. Foliolum unum aut du-
plex, petiolo, vel hujus basi
adnatum.

Integra, dentata, laciniate.

Vaginans, dilatata, patula, reflexa,

Ciliata, hirta, glabra,

Longa, brevis.

Setacea, lanceolata, ensiformis,
semisagittata, lunata, subro-
tunda &c.

Decidua, persistens,

Deficiens, & tunc dicitur folium
exstipulatum.

PETIOLUS. Stipes folii.

Radicalis, caulinus, rameus, axil-
laris,

Teres, femicilindricus, membra-
naceus, decurrens,

Glaber, pubescens, armatus, ala-
tus.

INVOLUCRUM. Folium unum, at
saepius plura ex eo loco nata,
ex quo prodeunt rami, aut
pedunculi.

Monophyllum, diphyllum,

Primarium, secundarium,

Integrum, pinnatum, pinnatifidum,
laciniatum,

Deciduum, persistens.

SPATHA. Membrana cujus basis am- T. XI. fig.
plectitur pedunculum unum
aut plures. 10. a

Uniflora, biflora, triflora, multi-
flora,
Monophylla, polyphylla,
Plana, concava, cucullata, con-
voluta, longa, brevis,
Erecta, declinata.

BRACTEA. Foliolum aut squama T. VI. fig.
flori subiacens. 21. aa

Caduca, persistens,
Excolor, colorata,
Inermis, armata,
Diversimode figurata.

SETA. Filamentum sustinens musco. T. VII. fig.
rum capsulas. 1. aa

Terminalis, lateralis,
Solitaria, aggregata,
Brevis, longa.

PEDUNCULUS. Petiolus floris. T. VII. fig.

Nullus, & tunc dicitur *Flos sessilis.* 4. a

Radicalis, caulinus, rameus, ala-
ris, terminalis,

Teres, angulatus, crassus, tenuis,
Petiolo longior, brevior, aequa-
lis,

Simplex, ramosus,
Foliaceus, articulatus,
Nudus, bracteatus,
Unicus, duplex, aggregatus;
Erectus, patulus, reflexus.

ARMA. Organa rigida ad tutelam
data: nempe:

T.VII.fig. 3.

a

Spinae.

Substantiae lignae propagines rigidae, acutae.

T.VII.fig. 4.

aa

Aculei. Substantiae corticales, non autem lignae, propagines rigidae, acutae.

Arma haec sunt simplicia, aut composita,

Recta, incurva, recurva, patula, opposita, alterna,

Nuda, foliacea,

Terminalia, lateralia.

PUBES. Organa mollia ad tutelam, aut liquoris alicuius separationem & excretionem destinata. Huc spectant.

Scabrities. Tubercula, aut verruae exiguae, crebrae.

Pili. Setulae molles, simplices aut ramosae.

Lana. Setulae longiores, molles, aggregatae, intricatae.

Tomentum. Setulae breviores, molles, congestae,

Papillae. Glandulae pellucidae, capitatae, cylindricae, rotundatae, ovatae, lenticulares, conicae, coloratae, excolores, insidentes folio, stipulae, petiolo, bracteae, calyci, corollae, staminibus, stylo, stigmati, germini.

FLOS

FLOS. Thalamus nuptialis vegetabilium, in omni Individuo diligentissime examinandus.

Floris partes quaedam essentiales sunt, aliae accessoriae.

Essentiam floris constituunt Anthera, & Germen.

ANTHERA constat substantia seminali mascula, tenuissima, tunicis communibus propriisque involuta.

ANTHERA. Unilocularis, multi- T.VII.fig.

locularis. 4. a.

Integra, bifida,

Terminalis, lateralis,

Sessilis, pedunculata,

Erecta, pendula,

Dehiscentia apice, latere, basi.

GERMEN. Rudimentum foveans T.VII.fig.

novae plantae, idque unicum

aut plura.

Superum, seu corollam e basi

proferens.

Inferum, seu corollam apice

sustinens.

Sessile, aut disco elevatum.

Omne germen instructum est Stig-

mate.

Stigma est essentialis illa pars

germinis, quae pollinem ma-

sculum excipit, attenuat, &

germini communicat, ut vitam

inchoet.

Stigma est sessile, aut stylo ele-

vatum,

Terminale, aut laterale,
Figura & superficie diversum,

Flos continens antheram & germen,
dicitur perfectus seu *Hermaproditus*.

T. VII. f. 5. Si sola anthera, non germen in eo
reperitur, tunc flos hic appellatur *Masculus* s. imperfectus.

T. I. f. 2. Si vero germen duntaxat, non au-
tem antheram fovet, tunc *Femineus* pariterque imperfectus
appellatur.

Floris partes accessoriae, quae non ad-
sunt in omni Planta, & quibus natura essen-
tiales ornavit, manivit, sunt *INVOLU-
CRUM*, *NECTARIUM*, *FILAMEN-
TUM*, *STYLUS*, *DISCUS*.

INVOLUCRUM floris, si unicum,

T. VII. fig. 4. tunc dicitur *CALYX*; si du-
plex, tunc primum est Calyx,

T. VII. fig. 6. aliud *COROLLA*; si triplex,
aliud *CALYX*,

T. VII. fig. 7. aliud *CALYX*
aliud *PRIMUS*, aliud *CALYX*

SECUNDUS, tertium *CO-
ROLLA*.

Ita primo intuitu quisque dignoscet,
quid sit Calyx, & quid Corolla,
quin opus sit quaerere an
ille ex cortice, haec vero ex
libro oriatur; nec dubius im-
posteriorum haerebit Botanicus an
Petiveria corollam gerat, vel
calycem coloratum; an *Poly-
goni* involuerum florale Calyx
sit vel Corolla; & an *Garidella*

dicenda sit corollata , aut calyce
instructa.

Hinc duplex Corolla mihi paradoxa:
quae vel erit multiplicata , vel
in duas pluresve series segmen-
torum divisa. Cave autem , ne
Corollam habeas pro Nectario,
aut vicissim.

Flos juxta numerum solitarius est , si
pedunculus unicus unicum sustinet florem;
Compositus autem tunc vocatur , quando uni-
cus Calyx plures continet flores.

Flores compositi figura aequales sunt ,
aut inaequales.

Qui eandem figuram habent , vo- T.VII.fig. 8.
cantur.

Flosculosi f. monopetali , ex an-
gusta basi in formam in-
fundibuli , aut campanae
expansi.

Semiflosculosi f. monopetali , ex T.VII.fig. 9.
angusta & tubulosa basi in
ligulam planam extensi. Qui
vero continent flores diver-
fiae figurae appellantur.

Radiati , quorum aliqui floscu- T.VII.fig. 10.
losi sunt , alii vero semi-
flosculosi.

Flos iuxta Directionem pendulus , aut
erectus.

Petala ; monopelatus , dipetalus ,
tripetalus &c.

Stamina ; monandrus , diandrus ,
triandrus &c ,

Stylos; monogynus, digynus,
trigynus &c.

Dispositionem; spicatus, capitatus,
rameus, lateralis, terminalis.

Situm; sparsus, secundus.

CALYX. Seu involucrum, aut fulcrum

T. VII. fig. floris unum, vel duplex, iuxta:

4. d. *Figuram*, monophyllus, diphyllus,

T. VII. fig. 4 d. *Numerus*, tetraphyllus &c.

T. VII. fig. 6. 2. *Numerum*, unus, aut duplex.

Structuram, regularis, cuius segmenta, aut folia aequalia sunt;
vel irregularis, cuius segmenta, aut folia sunt inaequalia.

Superficiem, glaber, pubescens,
inelegans, coloratus, seu corollaceus.

Usum, communis pluribus floribus,
aut unico proprius.

Situm, superus, seu germini infidens; inferus, seu germini subiacens.

Durationem, deciduus, aut persistens.

CALYCIS species sunt.

T. VII. fig. 11 a *Glumae Graminum*.

Muticæ, aristatae.

Solitariae, binae,

Aequales, inaequales.

Squamæ Amenti.

Strobili, aut Coni.

Calyptre Muscorum.

Alium usum Calypræ tribuunt
KOLREUTER & SCHMI-
DEL. Ego LINNEUM
sequor quousque certiora
innotuerint.

Scutellae Verrucariae, & Lichenum T.VII.fig.12
quorundam. aa

Scyphi. Lichenum coralloideorum. T. VIII. fig.

Volvae. Agaricorum quorundam ba- T.II.fig. 4. a
sim ambientes.

COROLLA. Involucrum floris intimum,
saepius speciosum, monophyllum, aut poly-
phyllum; unde duplex Corolla, nempe mono-
petala, vel polypetala.

COROLLA Monopetala denuo duplex
est, nempe

Regularis; limbo in segmenta aequa-
lia diviso. Hæc autem iterum.

Hippocrateriformis; tubo elongato a), T.VIII. fig. 2
limbo patente b).

Infundibuliformis; tubo elongato T. VIII. fig.
a) limbo adscendente b). 3.

Rotata; tubo brevissimo a), limbo T. VIII. fig.
patente b). 4.

Campanulata; tubo brevi, limbo T. VIII. fig.
campanæ formam referente. 5.

Irregularis; limbo in segmenta inae- T. VIII. fig.
qualia diviso, quæ denuo 6.

Subaequalis, segmento uno aliove T.VII. fig. 7.
alterius figuræ aut magnitudi-
nis, qualis occurrit in *Veronica*
&c.

a)

T. VIII. fig.

6.

Labiata; segmentis inaequalibus binis, quorum superius
a) dicitur *Galea* aliud vero
b) *Barba*, seu *Labium inferius*,

T. VIII. fig.

7.

Personata; segmentis inaequalibus binis, quorum superius
a) *galeae* effigiem minime
repraesentat.

COROLLA polypetala est.

T. VII. fig.

6.

Regularis, seu petalis aequalibus constans.

Irregularis, cujus petala inaequalia sunt. Haec denuo triplex, est nimirum.

T. VIII. fig.

9.

Papilionacea, cujus petalum superium est *Vexillum* a), lateralia *Alae* b), infimum *Carina* c.) foyens vaginam staminiferam d), quae includit germen e), quaeque nunc univalvis est, nunc vero bivalvis.

T. VIII. fig.

7.

Anomala, petalis inaequalibus innominatis; in *Aconito* tamen petalum superius dicitur *galea*; at in *Delphinio*, *Antirrhinum* nonnullis, aliisque, pars postica tubulosa vocatur *Calcar*, Nectarium vero LINNAEO.

T. VIII. fig.

8. a

Partes petalorum quorundam sunt *Limbus*, & *Unguis*. *Limbus* est pars superior, &

la-

latior; *Unguis* vero est pars inferior, te. T. VIII. fig.
nuior, quandoque staminifera. 8. b

COROLLA nulla in nonnullis floribus,
& tunc *Flos* dicitur apetalus.

NECTARIUM. Pars florum quorundam a calyce & corolla distincta, non anterifera, filamentosa, squamosa, foliacea. Hinc tubulosa illa pars floris in *Orchidibus*, *Delphinio* &c. quae olim *Calcar* erat, non est Nectarium, sed productio alterius petali. Neque Nectariis adnumerandae foveae petalorum *Uvulariae*, nec glandulae florum quorundam, nec tubercula *Erythronii*; nec petala interiora *Galanthi nivalis*, ipso etiam annuente Cl. IACQUINO Austr. IV. p. 7.

FILAMENTUM. Pedunculus anter. T. VII fig. 4
rae. Filamenta sunt. c.e.e.c.e.

Æqualia, inaequalia.
Simplicia, composita,
Foliacea, filamentosa,
Distincta, connata,
Brevia, longa,
Inferta calyci, corollae, receptaculo, disco, vaginæ, germini, stylo.

STYLUS. Pedunculus stigmatis; Pistil. T. VII. fig. 4.
luna TOURNEFORTHI,

Longus, brevis,
Tenuis, crassus,
Unus, plures,
Simplex, divisus,
Rectus, curvus,
Infertus receptaculo, aut germini.

Pars styli est *Stigma*, quod non semper a stylo elevatur. *Stigma* simplex, compositum, diversimode figuratum.

DISCUS. Corpus elevans germen.

Discus est brevis, longus, variae figurae, semper observandus; judiciose enim comparatus adfinitates plantarum plurimas detegit, eo neglecto nunquam extricandas.

T. VIII. fig. 8 **FRUCTUS.** Vegetationis omnis praecipuum & ultimum opus, cuius essentia consistit in semine, quod modo nudum est, modo vero involutum.

T. VIII. fig. 11. **SEMEN NUDUM** duplex est, nempe.

Muticum, nullo alio corpore terminatum, in *Graminibus*, *Plantis Compositis nonnullis* &c. aut

Coronatum calyce in *Umbelliferis* &c.

Corolla in *Knautia* &c.

Pappo sessili simplici, in *Hieracio*, *Prenantbe* &c.

Composito, in *Scorzonera*, *cirsio* &c.

T. IX. fig. 1. Stipitato: simplici in *Lactuca*, *Condrolla* &c.

T. VIII. fig. 13. Composito in *Tragopogone*, *Hyppochaeri* &c.

SEMEN TECTUM involucro unico, duplice, triplice: unde fructus diversi probe distinguendi, nempe. **CAPSULA**, **LEGUMEN**, **ARILLUS**, **THECA**, **GRANATUM**, **NUX**, **BACCA**, **CELLA**, **CYSTA**, **POMUM**, **DRUPA**.

CAPSULA. Involucrum unicum, dehiscentia apice, latere, basi, fovea semina non futuris, sed alio loco affixa; hinc fructus *Chelidonii* non erit siliqua.

Capsula transversim dehiscentia dicitur T.I X. fig. 3. circumscissa, qualis occurrit in *Hyoscyamo*, *Plantagine* &c.

Capsulae partes sunt *Valvae*, *Septum*, T.IX. fig. 2. *Locula*, *Receptaculum*.

Valvae sunt segmenta illa, in quae Capsula dividitur, dum semina matura dimittit. Iuxta horum numerum dicitur *Capsula bivalvis*, *trivalvis*, *quadrivalvis*, *quinquevalvis*, *multivalvis*.

Septum valvis paralellum Tab. IX. f. 2. *), aut contrarium **).

Locula sunt camerae, in quas capsula interne a septo dividitur.

Iuxta harum numerum dicitur *bilocularis*, *trilocularis*, *quadrilocularis*, *quinquelocularis* &c.

Receptaculum est ea pars Capsulae, cui semina affixa sunt, quo denuo quadruplex nempe.

Columna, seu corpus peculiare e centro capsulae prodiens.

Septum, seu membrana illa, qua capsula in duo, aut plura locula dividitur.

Filamentum, cui etiam valvae adhaerent, quale occurrit in *Chelidonio majore*.

Valvae, quibus interne adligata sunt semina *Violae*, *Cisti* &c.

Capsula unicum semen fovens dicitur monosperma; si vero plura semina continet, tunc disperma, polysperma vocatur.

T. IX. fig. 4 LEGUMEN. Involucrum unicum, dehiscens, fovens semina non receptaculo distincto, nec valvis, sed futurae adligata.

Fere invitus retineo nomen *Leguminis*, quia receptum ab omnibus Botanicis, cum structura hujusce fructus eadem sit, quae Capsulae.

T. IX. fig. 5. ARILLUS (quod *Pericarpium* dixi INTRODUCT. HIST. NATUR.). Involucrum unicum, non dehiscens,

T. X. fig. 4. idque

Simplex Capsulare, *Pseudocompositis*, aliisque non paucis.

Carnosum, *Ficui*, apice apertum,
Subcarnosum, *Rosae* &c.

Osseum, *Cerinthes* &c.

Ligneum, *Palmarum Cocco*, vel
Compositum, *Haedysaris* plerisque.

T. IX. fig. 6. THECA. Involucrum duplex: externum dehiscens, internum semen involvens.

T. IX. fig. 7. *Capsularis*, semine tecto lana, *Gossypio*.
Pulpa, *Adansoniae* &c.

Pellicula pulposa, seu calyptora;
Erythronio, &c.

Cor-

Cortice fragili, *Lecythi* &c.
Leguminosa, *Copaiferae*, *Mimosae fagifoliae* &c.

GRANATUM. Involucrum duplex: exter- T.IX.fig.9.
num & commune suberosum, quando-
que dehiscens, aut coriaceum: inter-
num & partiale succulentum obtegens
semen.

NUX. Involucrum duplex: neutrum dehi- T.IX.fig. 9.
scens: externum deum siccum: in-
ternum olseum, *Amygdalus*, *Juglans*.^{10.}

SILIQUA. Involucrum duplex: neutrum T.IX.fig.11.
dehiscens: externum coriaceum: in-
ternum carnosum, aut pulposum, *Le-
guminosae quaedam*.

In sola *Tamarindo* est cortex duplex,
pulpam includens.

BACCA. Involucrum duplex: neutrum de- T.IX.fig.1.
hiscens: externum membranaceum, aut
subligneum: internum succulentum,
aut carnosum. *Cucurbitaceae*, & *Bac-
ciferae*.

CELLA. Involucrum triplex, intimum de-
hiscens: externum ligneum: internum
pulposum: intimum dehiscens, mem-
branaceum, *Pontoppidana*.

CYSTA. Involucrum triplex; externum
membranaceum: internum succulen-
tum, aut carnosum; intimum membra-
naceum, non dehiscens, *Passiflora*,
Ligustrum &c.

POMUM, Involucrum triplex; externum T.X.fig.2.
membranaceum; internum carnosum;
intimum coriaceum, non dehiscens:

T. X. fig. 4. DRUPA. Involucrum triplex: externum membranaceum: internum succulentum in plerisque: intimum osseum, non dehiscens, *Prunus* &c.

Hinc *Drupa siccæ LINNÆI* non erit Drupa.

Fru^ctus species juxta *LINNAEUM* sunt *Capsula*, *Siliqua*, *Legumen*, *Conceptaculum*, *Drupa*, *Pomum*, *Bacca*; sed eadem ratio, quae *Pomum* distinguit a *Drupa*, distinguit etiam *Baccam* a *Scirno*, & *Pomum* a *Cysta*. Si *Legumen* ideo tantum fructum constituit diversum a *Siliqua*, quia semina gerit unicae futurae alligata, *Siliquæ* vero utrique futurae affixa; quanto magis diversa esse debet *Theca* a *Capsula*, & *Granatum* a *Bacca*? Invitus introduxi nova nomina in Scientia aliunde obruta nominibus, neque ad haec membranitatis ardor impulit, sed sola natura, quae jubet, ut ea, quae strutura inter se plurimum differunt, diversis quoque nominibus denotentur. Spero tamen posse etiam pauca haec vocabula memoria qualibet retineri, ac ideo saltem tolerari, quia Tyronibus occasionem praebent, rerum struturam, a qua earum discrimina peti debent, diligentius examinandi.

II. GERMINATIO. Est evolutio novae plantae ex semine aut gemina, quae duplex, nempe:

- 1) *Occulta*, absque evidenti fabrica seminali, in *Muscoidaeis*, *Fungoidaeis*, *Filicibus*.
- 2) *Manifesta* in plantis aliis conspicuo semine instructis.

Semen constat,

Tunicis externis.

Cotyledone una, vel binis.

Corculo.

Hilo.

Tunicae sunt involucra cotyledones obducentia, numero & structura diversa.

Cotyledones sunt foliola seminalia cor- T.x. fig. 5.aa.
culum involventia, quae absorpto humore eum lactant, donec propriae vitae viribus ali queat.

Cotyledones nullae, *Filicibus*, *Fungis*.

Solitariae, *Palmis*, *Graminibus*,

Orchidaeis &c.

Binae, *integrae*, aut *lobatae*,
caeteris plantis.

Horum praesentiam, aut defectum, nec non numerum, & figuram in qualibet planta sedulo observet Botanicus, quod facile obtineri potest quin semina terrae mandentur, si linteum super dolium transversim dilectum extenditur, clavis undique affigitur, dein ductis funiculis in plures areolas distinctis numeris signandas dividitur. Hoc facto areae cuilibet imponitur semen plantae alicujus, omniaque quotidie irrorantur.

tur aqua. Sic quovis anni tempore germinatio observari, & quod occurrit, quotidie annotari poterit.

T.X. fig. 5.b.

Corculum est novae plantae primordium cotyledonibus affixum, constans *Plumula* caulescente, & *Rostello* radicante.

T.X. fig. 5.d.

Ita in semine *Plumula* alitur cotyledonibus, donec actis radicibus excrescat in plantam, ut in ovo punctum sanguinis alitur placenta, donec inde evolvatur perfectum animal.

T.X. fig. 5.c.

Hilum seu cicatrix externa semenis ab ejusdem adhaesione in fructu relicta, quo cotyledones hauriunt humidum nutriendis.

Princeps plantarum nutrimentum est aqua aere fixo praegnans, non tintura humi, quae plantis jam genitis senior accessit, nec omnibus nunc etiam necessaria est. Aquosum hoc ex atmosphaera ac tellure hauriunt folia & radiculae, aut alia organa iis analoga, haustumque modificant, donec stupenda metamorphosi mutetur in Sales, Olea, Terram. In terra, quae ponderat 20 libras, crescere possunt 4000 diversae plantae: in quibus omnibus & diversum oleum, & diversum sal reperitur. Ponamus has Plantas analysi chemica in suas partes resolvi, obtinentur sic sine dubio oleum & sal a qualibet fere Planta, ad unciam fere unam, plus minus.

minus. Si à terra hocce oleum & sal deducendum esset, certe in illa terra adessent 4000. unciae, b. e. 250. librae olei & salis; cum tamen in eadem terra ne granum quidem salis & olei adsit, GRILLENBORG Agricult. fundam. Chym. Cap. 6. Hac de causa mutari aquam intra corpora organica in sales, olea, terras, docent LEMERII Histoir. de l' Acad. des Scien. 1715. p. 139, WALLERIUS Dissert. de Veget. Plant. princip. 1751., ELLER Hist. de l' Acad. de Berlin. 1746. 1748. D. ISIONVAL apud ROZIER 1781. p. 402. , & alii.

III. GEMMATIO. Quod nunc germen dicitur, id gemma; aliquid vero nobis est gemma; ea germen a PLINIO vocatur.

Planta prolificat duplice gemma, quarum una contigua est, alia vero decidua.

Gemma contigua est substantiae medullaris apex libere extensus in flosrem & fructum. Gemma vero decidua est semen continens novi individui compendium cotyledonibus atque involucris corticatum.

Nonnullas gemmas protegit involucrum carnosum, aut, foliaceum. Involucrum carnosum (quod a LINNAEO *Hybernaculum* appellatur) est bulbus modo radicalis, modo vero caulinus.

Hybernaeulum radicale quadruplex, nempe:

Solidum, Gladiolo, Croco &c.

Articulatum, Adoxæ, Latbreae.

Tunicatum, Cepae.

Squamosum, Lilio.

Caulinum axillare, speciebus non nullis Dentariae, Lili, Saxifragae.

Terminale, aliis quibusdam floribus interpositum.

Hybernaeulum foliacum, seu squamosum denuo duplex occurrit, nempe Radicale, Herbis.

*Caulinum, Sufruticibus, Fru-
ticibus, & Arboribus.*

Situs foliorum intra geminam multiplex

LINNAEI Phil. Bot. 163. VI.

Tab. 10.

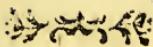
IV. INFLORESCENTIA. Est modus, quo
Planta flores suos profert.

INFLORESCENTIA est 1.) **SOLITARIA;** constans pedunculo unico simplici, bifido, trifido &c.; hinc *Pedunculus uniflorus, biflorus, triflorus* &c.

2.) **AGGREGATA,** ex pluribus floribus in *Fasciculum, Verticilum, Strobilum, Amentum, Spicam, Racemum, Cymam, Corymbum, Umbellam.*

Fasciculus; seu flores ex eodem loco pauci, pedunculis simplicibus insidentes.

Ca-

Capitulum, seu flores in summo T.X. fig. 6.
caule, aut ramis, ex eodem
plano multi, sessiles aut pedun-
culis simplicibus impositi, in
Allio, Globularia, Trifolio &c.

Verticillus, seu flores ex alis fo- T.X. fig. 7.
liorum caulem annuli ad instar
ambientes; hinc plantae hac
inflorescentia donatae, *Verti-*
cillatae dicuntur.

Strobilus, seu flores squama rigida, T.X. fig. 8.
coriacea aut lignea distincti,
apetali; *Squamis* axi medio
communi affixis, in *Pino, Cu-*
pressu &c.

Amentum, seu flores squama mol- T.X. fig. 9.
liori, aut foliacea distincti,
apetali; *squamis* axi medio com-
muni adhaerentibus, in *Salice,*
Corylo, Populo &c.

Spica, seu flores sessiles, aut pe- T.X. fig. 10.
dunculati: pedunculis indivisis
& pedunculo communi adnatis.

Spica graminea sustinet spicu-
las, aliae vero gerunt flo-
res solitarios, minime glu-
mosos.

Spica simplex in *Graminibus,*
Veronicis, Berberi &c. com-
posita in *Zea Mays &c.*

Racemus, differt a *Spica* pedun- T.X. fig. 11.
culo communi in plures ramos
diviso, qui in uno plano nun-
quam convenient, Inflorescen-

tia haec adeat in *Viti*, *Sambuco racemosa*, *Cannabi*, *Lepulo* &c.

T. X. fig. 12.

Corymbus, differt a *Racemo* pedunculis, aut ramulis seorsim equidem genitis, at in unum planum horizontale superne convenientibus.

Hinc *Cyma* non differt a *Corymbo*.

T. I. fig. 10.

Panicula, seu pedunculi florales elongati, sparsi, aut verticillati, non simplices sed ramosi, floribus in unum planum minime dispositis.

Racemosae Graminum inflorescentiae hoc nomen datum fuit.

T. X. fig. 13.

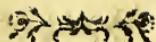
Umbella, seu flores ut in *Corymbo ramosi*: ramis ultimis in eodem plano horizontali convenientibus, ramulisque etiam ex eodem centro pariter prodeuntibus.

Umbellae simplices Botanicon rum sunt *Capitula*.

Ideae rerum sint adaequatae, non ambiguae & incertae.

V. HABITUS. Est determinata, & cuique individuo sua facies, seu peculiaris dispositio ramorum, foliorumque, quae genera quaedam in unam classem, ac species nonnullas in unum genus conjungit.

Ta-

Talis est *Habitus Geodes*, Pulinae, Verucariae, Leprae.

Corolloidaeus, Lichenibus coralloidaeis, & Fungis.

Trichobodes, Byssorum, & Conservae.

Surculosus, Muscis.

Foliaceus, Algis, & Lichenibus non paucis.

Comosus; Palmis.

Frondosus, Filicibus.

Fastuosus, Liliis, & Scytamineis.

Trifidis, Tamo, Rajanae, & adfinibus.

Rigidus, Umbelliferis.

Carnosus, Plantis succulentis,

Pyramidalatus, Coniferis,

Diffusus, Amentaceis, & Calycifloris arboreis.

Squallidus, Solanaceis.

Oraculum Naturae ex habitu aequivo-
cum, judiciose audiendum, ne Botani-
cus deperdito fructificationis filo
ariadnaeo, in labyrinthum eat inex-
tricabilem.

VI. TEMPUS ferens Folia, Florem, Fructum.

Observationibus hisce per decennium
institutis innotescet.

1.) Quaenam plantae in quolibet climate coliqueant.

2.) Quot dies utero gerat quaevi-
vis planta.

3.) Quaenam sit aestatis longitu-
tudo in qualibet Provincia.

4.) Quomodo res agraria promovenda.

5.) Novae quoque rerum adfinitates inde innotescent.

Sapiens in contemplatione Naturae non properat, nil praetervidet, omnia perquirit, & comparat, ne similia dissimilibus uniantur.

VII. QUALITAS, eaque manifesta, quam ostendit

<i>Sapor Viscidus.</i>	} nullus.
Aquosus.	
Dulcis.	
Acidus.	
Salsus.	} gratus.
Acris.	
Amarus.	
Nauseosus.	
<i>Odor Nullus.</i>	} ingratus.
Gratus.	
Ingratus.	
Fatuus.	
<i>Color. Albus.</i>	}
Niger.	
Flavus.	
Viridis.	
Ruber.	}
Caeruleus.	
Violaceus.	
Ex his mixtus.	
<i>Tactus mollis.</i>	}
Viscidus.	
Ingratus.	
<i>Mensura, longitudo.</i>	

Latitudo.

Craffties.

Vigilia nulla.

Brevis.

Diurna.

Nocturna.

Mixta.

Somus vigiliae contrarius.

in quo flores stato tem-
pore clauduntur.

*Conversio ad solem, aut mundi
plagam.*

OCCULTA, Nutriendis; Cibus.

Alterans.

Medicamentum aut Venenum (V.

Vires Plantarum.)

Tinctoria.

VIII. STATIO, seu Patria.

Natalia loca plantarum sunt.

*Communia. Europa, Asia, Africa,
America, nec non Regna,
Insulae, Provinciae, Comi-
tatus.*

Singularia, nempe.

1.) *Mare. Congregatio aqua-
rum ex majoribus fluviiis.*

2.) *Lacus. Collectio aquarum
ex fluviiis minoribus, rivis,
fontibus.*

3.) *Flumen. Aqua mobilis ex
pluribus rivis in unum al-
veum confluentibus.*

- 4.) *Rivus.* Aqua mobilis ex pluribus fontibus simul unitis.
- 5.) *Fons.* Aqua mobilis ex vapore aqueo coadunato.
- 6.) *Fossa.* Aqua stagnans, impura.
- 7.) *Palus.* Solum incultum, scatens aqua impura, stagnante.
- 8.) *Littus.* Solum mari, lacui, aut flumini proximum.
- 9.) *Pascuum.* Solum inceutum, minus fertile, siccum.
- 10.) *Ager.* Solum cultum, fertile, frugiferum.
- 11.) *Hortus.* Solum cultum, fertilissimum, delitosum.
- 12.) *Ruderatum.* Solum incultum juxta domos, & vias.
- 13.) *Fimetum.* Solum incultum, simum excipiens.
- 14.) *Vallis.* Solum incultum, depresso, collibus aut montibus interiectum.
- 15.) *Collis.* Telluris superficies modice elevata.
- 16.) *Mons.* Telluris superficies magis elevata.
- 17.) *Alpis.* Telluris superficies maxime elevata.
- 18.) *Saltus.* Sylvarum locus rupistris, umbrosus, squalidus.
- 19.)

19.) *Sylva.* Arboribus dense
confita tellus.

20.) *Fruticetum.* Fruticibus
confita tellus.

21.) *Rupis.* Mons terra fertili
denudatus.

His addi potest Terrae conditio saltem
praecipua, nempe.

1.) *Humosa,* atra, spongiosa,
phlogistica.

2.) *Calcaria,* cum acido effer-
vescens, in calcem vivam
mutabilis,

3.) *Agillosa,* tenax, plastica,
igne induranda.

4.) *Sabulosa,* sicca, acido fere
nullo solubilis, cum sale
alcalino fixo vitrescens.

5.) *Margacea,* constans terra
calcaria, & argillosa.

6.) *Ex his composita,* multi-
plex.

IX. PARTUS, seu modus, quo semen
Planta dividitur, & quidem.

1.) *Revoluto calyce,* ut ventus abri-
piat, in *Compositis* semiflosculo-
sis papposo semine praeditis.

2.) *Vi elasticā* in *Momordica Elate-*
rio, Oxali, Impatiēte &c.

3.) *Dehiscente fructu* in *Capsuliferis,*
Leguminosis.

4.) *Marcescente aut diffuente thalamo*
in Fragaria vesca, Pomiferis,
Bacciferis, Drupiferis plantis.

Un.

Unde promptior vegetatio, quam
promovent Venti, Insecta,
Commercia, Aves. Copula ar-
tificialis, Maceratio tempestiva,
Cultura diligens, Curiosorum
solertia.

X. VITA *PERFECTA* pendens ab aequali,
nec alibi impedita propulsione succi nu-
tritii.

LAESA ab humore abundante, ex-
travasato.

ABOLITA, cessante vita medullari,
defectu alimenti, debili impulsu,
aut a praeternaturali fluidorum
natura.

HOSTES PLANTARUM sunt Animal gem-
mivorum, Avis decorticans, Infectum
terebrans, Calor adurens, Gelu morti-
ficans, Ventus eradicans, Ferrum vul-
nerans, Ignis destruens; unde *Rubigo*,
Defoliatio, *Galla*, *Gummi*, *Resina*, *Tu-
ber*, *Fissura*, *Caries*, *Clavus*, *Ustilago*,
Prolificatio, *Monstroitas*, *Sterilitas*,
Mors.

Hinc Nomenclator empiricus differt a sys-
tematico Observatore, ut dies a nocte.

PARS II.

CLASSES PLANTARUM.

QBSERVATIO & DENOMINATIO sunt duo cardines, quibus tota innititur Scientia Naturae.

OBSERVATIO quaerit rerum differentias perfecta descriptione; **DENOMINATIO** inventas indicat nominibus adaequatis.

DIFFERENTIA triplex est, nempe *summa*, *media*, & *infima*, unde Rerum naturallium distributio in **CLASSES**, **GENERA**, **SPECIES**.

Divisio haec appellatur Systema a sciolis contemptum, a sapientioribus vero omniaevo aestimatissimum, nam praeter id, quod observationibus innitatur, in amplissimo Natutae libro indicem constituit, qui brevi tempore docet, quaenam Individua iam fuerint hactenus detecta, & quae nova censenda. Scientia Naturae sine Ordine & fine Systemate est corpus sine anima.

CLASSES quaedam sunt *Naturales*, aliae vero *Artificiales*. *Classe naturales* eruuntur

tur ex judicioſa & accuratissima compa-
ratione omuium proprietatum cuiusque
Individui; *Artificiales* vero ex unica
tantum, aut quibusdam proprietatibus
defumuntur; hinc ſimilia ſeparant, diſſi-
milia vero conjungunt, repugnante na-
tura.

Hinc Botanicus, omnisque Naturae verus
ſcrutator

- 1.) Quaerat ea individua, quae conju-
gunt Regna, Clafses, Genera, Spe-
cies inter ſe, ſicque pergaſ tutus,
donec hiatus invenerit ſedulo anno-
tandos, ut faltem posteri novos an-
nulos detegant, quibus conficiant
catenam omnium rerum adhuc im-
perfeſtam.
- 2.) Genera diſtribuat juxta differentias
non ſolum eſſentiales, ſed etiam an-
tecedenti & inſequenti familiae com-
muues.

Ita e. g. *Liliaceae* efficiunt classem medianam
inter *Gramina* & *Satyria*; nam
Graminibus accedunt cotyledone
unica, foliis indiviſis, ſtaminibus
3. 6.) *Satyriis* vero involuero flo-
rali uno, nec non fructu in tria
locula diviſo.

Iuncus conjuget *Lilia* cum *Graminibus*,
Sifyrinchium cum *Satyriis*.

Antiscorbuticae mediae ſunt inter Ano-
malas, & Disciferas; nam *Anomalis*
ſimiles ſunt calyce polyphylo, co-
rolla

rolla polypetala, capsula saepius elongata.

Cleome & Hypecoum jungunt *Anomalias* cum *Antiscorbuticis*; ut *Cadaba* proxima *Antiscorbuticis*.

Harmonicus hic Classem consensus desideratur in fragmentis methodi naturalis ill. a LINNE, saltum enim facere oportet transfituro a *Graminibus* ad *Coniferas*, ab *Umbelliferis* ad *Multisiliquas*, a *Luridis* ad *Columniferas*. Quaenam adfinitas *Phytolaccae* cum *Aro*, *Boerhaviae* cum *Statice*, *Violae* cum *Convolvulo*, *Berberis* cum *Geranio*?

3.) *Absolutas Specierum omnium descriptiones sibi comparabit, ex quibus characteres generici naturales, nec non classici primarii & secundarii desumendi sunt.*

Perfecta descriptio tradit in quolibet Individuo partium omnium structuram, numerum, situm, figuram, proportionem, habitum, qualitates, vires, foliationem, gemmationem, inflorescentiam, vitam, pariendi modum & tempus. Hisce edoctus Botanicus judiciosa comparatione similia conjungat, siveque Clases & Genera instituat charactere primario a fructificatione, secundario autem undeque petito; characterem enim classicum naturalem non sola corolla, non sola staminia, nec solus fructus, sed plurimum notarum consensus constituit, quaecunque demum eae fuerint. Talis est e. g. singularis *Umbellatarum* habitus; folia integra, lineata, & vaginantis *Graminum*; radices carnosae

Satyriorum, folia opposita *Verticillatarum*,
Muscorum viror aqua reparabilis, circinalis
 gemmatio *Filicum*, aliaeque similes notae.

4.) *Ad fructum attendat potissimum.*

Botanicus dextro oculo fructum, sinistro florem respiciat; multarum enim Clasium characteres essentiales ex solo fructu petuntur, ut patet ex *Graminibus*, *Umbellatis*, *Compositis*, *Tricoccis*, aliisque. At valor fructus in constituendis Clasium naturalium characteribus, patet imprimis ex Plantis *Leguminosis*; cum enim ex hisce quaedam apetalae sint, corollatae aliae, staminum numerus & cohaesio non in omnibus eadem, calyx nunc monophyllus, nunc polyphyllus, corolla in quibusdam monopetala, in aliis poly-petala, herbaceae nonnullae, quaedam arboreae, & folia modo simplicia, modo vero composita, ita solus supereft fructus, qui in omnibus nunc est Capsula, nunc autem Legumen. Nonne proprio fructu gaudent etiam *Liliaceae*, *Satyria*, *Contortae*, *Verticillatae*, *Polycarpiae*, *Columniferae*, *Antiscorbuticae*, *Coniferae*? Nonne fructus constanter inferus in *Satyriis*, *Scitamineis*, *Striatis*, *Umbelliferis*, *Compositis* fere omnibus, & in *Epicarpiis* stellatis? Nonne monospermus in *Seminudis*, ex quatuor seminibus compositus in *Verticillatis*, baccatus in *Cucurbitaceis*?

Affinitates plantarum plurimas stupenda industria detexit laboriosissimus *ADANSIUS*, cuius eximium Opus de *Familia Plantarum*, qui attentus evolvit, obstupefecit

ad

ad immensum laborem, ex quo summa Viri diligentia, & vastissima in Botaniis scientiaclare elucefecit. Cum vero nihil perfectum sit in rebus humanis, ita etiam Viri hujus doctissimi principia non omnibus placuerunt; nam 1.) Scriptores eos laudat unice, qui plures Classes naturales in suis Systematibus retinuerunt 2.) Musci non videntur esse Plantae Animali Regno proximae, ut nec *Tremella lapideo* 3.) Exceptiones plurimae classicos characteres incertos reddunt & obscuros, 4.) Difficilis videtur transitus a *Filicibus* ad *Palmas*, ab *Onagris* ad *Myrtos*, a *Myrtis* ad *Umbellatas*, ab *Umbellatis* ad *Campanulas*, a *Vacciniis* ad *Apocyna*, a *Portulacis* ad *Seda* a *Thymellacis* ad *Rosas*, a *Zizyphis* ad *Lignumosas*, a *Leguminosis* ad *Pistachias*, ab *Annonis* ad *Castaneas*, a *Ranunculis* ad *Ara*, ab *Aris* ad *Pinos*.

Hinc veniam forte merebor, quod Genera in pauciores familias disposuerim, easque catenata progressione alio modo proponere ausus fuerim, non eo animo, ut Naturae vestigia me ubique secutum fuisse praesumam, sed ut breviore via ducti Tyrone, quae rendis rerum ad infinitatibus sensim adsuescant, cum omnis vera cognitio in Historia Naturae ab hac scientia dependeat. En itaque Tribus, quas ego proposui:

Tribus I. MICHELII. Cryptogamae, absque foliis, & manifesta radice *Incompletæ.*

II. PLUMIERII. Sub-
cryptogamæ, ape-
talæ

Obsoletæ.

III. SCHEUCHZERII.
Culmiferae, glu-
mosæ

Gramineæ.

IV. WACHENDORFI.
Apetalæ, elegan-
tes; staminibus tot
aut duplo paucio-
ribus ac segmenta;
aut folia calycina;
fructu in tot locu-
la diviso, quot
sunt stigmata

Liliaceæ.

V. ADANSONII. Fru-
ctifloræ; stamini-
bus 1—2)

Satyria &
*Scitami-
neæ.*

VI. GOUANII. Apeta-
lae & corollatae,
integrifoliae; ca-
lyce monophyllo
in apetalis, poly-
phyllo in aliis;
fructu diverso a
Tribu V.

Trifetes.

VII. AUBLETII. Fru-
ctifloræ, polype-
talæ, angiosper-
mae.

Strigæ.

VIII.

- VIII. RIVINI. Fructiflorae, polypetalae, gymnospermae. *Umbelliferae.*
- IX. VALLANTII. Fructiflorae, monopetalae, gymnospermae. *Compositae.*
- X. BOERHAVII. Fructiflorae, monopetalae, angiospermae. *Epicarpiace.*
- XI. BANKSII. Fructiflorae, diversae a *Trib.* VII.-X corolla cum calyce cohaerente. *Campanaceae.*
- XII. IACQUINII. Monopetalae; segmentis corollae ad unum latus flexis *Contortae.*
- XIII. TOURNEFORTII. Monopetalae; segmentis corollae non contortis; foliis asperis *Asperifoliae.*
- XIV. FORSTERII. Monopetalae, irregulares, gymnospermae; receptaculo stylifero *Verticillatae*
- XV. HALLERI. Monopetalae, irregulares,

res, angiospermae;
germine stylifero. *Personatae.*

XVI. ROYENII. Monope-
talae; corolla in
tubum elongata;
fructu supero

Tubulatae.

XVII. RHEEDII. Mono-&
Polypetalae; flo-
ribus aggregatis &
involucratis, re-
ceptaculo commu-
ni impositis; fru-
ctu angiospermo,
supero.

*Pseudocom-
positae.*

XVIII. RAIL. Polypetalae;
staminibus tot, aut
duplo pluribus, ac
petala.

Dumosae.

XIX. LINNAEI. Polype-
talae, calyciflorae,
polyandrae.

*Calycanthe-
mæ.*

XX. SAUVAGESII. Po-
lypetalae; stami-
nibus ex recepta-
culo saepius tot,
aut duplo plurim-
bus, ac segmenta
calycina.

Nomadeae.

XXI. FORSKALII. Sexu
distinctae; fructu
2.-3.-loculari di-
fco infidente.

*Tricoccae.
XXII.*

XXII. MAGNOLII. Polypetalae, polygyniae, staminibus ex receptaculo. *Polycarpiae*

XXIII. MORISONII. Polypetalae, monogyniae; staminibus 12-200) *Polyandriae.*

XXIV. OEDERI. Polypeta-
lae; staminibus in
plura corpora coa-
litis *Icosandriae.*

XXV. HERMANNI. Poly-
petalae; stamini-
bus alicubi, non
cum corolla, nec
cum calyce, co-
haerentibus *Columnife-
rae.*

XXVI. BAUHINI. Polypeta-
lae pleraeque co-
rolla saepius irre-
gulari; staminibus
tot, aut duplo plu-
ribus, ac segmen-
ta, vel folia ca-
lycina. Fructus
est Arillus, Ca-
psula, aut Siliqua *Legumino-
sae.*

XXVII. HILLII. Polypeta-
lae, irregulares
plurimae; flore
aut

aut fructu Leguminosis adfines

Anomalae.

XXVIII. GRONOVI. Poly-petalae; calycinis foliis & petalis 4); staminibus saepius 6)

Antiscorbuticae.

XXIX. ALLIONII. Polypetalae, regulares; staminibus saepius duplo pluribus ac petala; germine disco insidente.

Disciferae.

XXX. LOEFLINGII. Poly-petalae; petalis unguiculatis; calyce persistente; germine disco insidente.

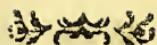
Caryopylaceae.

XXXI. PLUKNETII. Apetalae; calyce persistente; staminibus liberis, semine unicō intra fructum, aut calycem.

Defloratae.

XXXII. BROWNEI. Apetalae; plaeraeque calyculatae; staminibus basi unitis, imo calycis loco

affi.

affixis; fructu sae-
pius monospermo *Seminudae.*

XXXIII. HAMELII. Apeta-
lae; sexu distin-
ctae, floribus ag-
gregatis, foliolo
distinctis. *Amentaceae*

XXXIV. MILLERII. Apetalae,
sexu distinctae;
floribus aggrega-
tis, squama distin-
ctis; staminibus
unitis. *Coniferae.*

XXXV. DILLENII. Crypto-
gamae, foliaceae,
surculosae, in fri-
gido & humido
floridae ac vege-
tae. *Muscoideae.*

XXXVI. BAT'TARAE. Cryp-
togamae, aphyll-
iae, radicatae. *Fungoideae.*

Etiam in hoc ordine non
facilis transitus a *Tristibus* monospermis
ad *Strictas,*

Campanulatis cucurbi-
taceis ad *Contortas,*
Tubulosis ad *Pseude-*
compositas.

Pseudocompositis ad *Du-*
mosas.

Tricoccis ad *Polycar-*
pias.

Seminudis ad Amentaceas.

Detectis quoque novis individuis, dividii poterunt in plures Tribus II. VI. X. XVI. XVIII. XXI. XXII. XXV. XXIX.

Cum vero methodum naturalem non nisi summi & exercitatisimi Viri, attenta Generum comparatione, assequantur LUDWIG. in Praefat. ad Defin. Gen., ita certum est, Tyronees artificiali methodo esse instruendos, non tamen interea negligendis, quin imo eodem tempore demonstrandis Classem naturam characteribus, plantarumque adfinitatisbus, quae ad solidam plantarum cognitionem recta via ducunt.

Dum vero Plantae in Horto Botanico artificiali methodo demonstrantur, idem erit, sive ista, sive alia methodus eligatur. Tournefortiana olim erat, & nunc etiam foret aptissima, si Botanici in ea emendanda, non vero in novis elaborandis, desudassent. Sed postquam Rei herbariae cultores jam plurimi sexualem methodum adoptarunt, imo & in herbariis, hortisque plantae eodem ordine distributae nunc passim occurrant; ac praeterea celeberrimi LINNAEI opera botanica cuilibet studio huic operam datur. sint omnino necessaria, ita minime incongruum erit, plantas in Horto Botanico non solum in Classes naturales, sed etiam in artificiales Linnaeanas distribuere, & in demonstrationibus botanicis indicare ad qualem Classem utriusque methodi quaelibet planta pertineat.

Clas-

Claves *Systematis sexualis* sequentes
funt.

Flores manifesti, iidemque perfecti,
seu germine & anthera instructi,
juxta numerum staminum dispositi,
Claves hasce constituunt.

I. <i>Monandria</i> ,	stamine uno.
II. <i>Diandria</i> ,	staminibus duobus.
III. <i>Triandria</i> ,	tribus.
IV. <i>Tetrandria</i> ,	quatuor.
V. <i>Pentandria</i> ,	quinque.
VI. <i>Hexandria</i> ,	sex.
VII. <i>Heptandria</i> ,	septem.
VIII. <i>Octandria</i> ,	octo.
IX. <i>Enneandria</i> ,	novem.
X. <i>Decandria</i> ,	duodecim ad
novemdecim.

Iuxta staminum diversam insertionem,

XII. *Icosandria*. Calyci inserta, viginti
& plura.

XIII. *Polyandria*. Ex receptaculo pro-
deuntia, viginti
ad ducenta.

XX. *Gynandria*. Stylo insidentia.

Iuxta variam filamentorum proportionem
inter se se.

XIV. *Didynamia*. Stamina duo longiora,
totidem breviora.

XV. *Tetradynamia*. Stamina quatuor
longiora, duo vero
breviora.

Iuxta

Iuxta diversam filamentorum, aut antherarum distributionem, vel cohaesionem.

XVI. *Monodelphia.* Stamina in unum corpus coalita.

XVII. *Diadelphia.* in duo corpora connata.

XVIII. *Polyadelphia.* in tria, aut plura corpora distributa.

XIX. *Syngenesia.* Antheris, raro filamentis, coaliatis.

Flores manifesti, sed imperfecti.

XXI. *Monoecia.* Masculi & Feminei in eadem planta.

XXII. *Dioecia.* Masculi in una, Feminei in alia planta.

XXIII. *Polygamia.* Flores perfecti & imperfecti in eadem planta.

Flores nudis oculis non manifesti, seu nuptiis clandestinis.

XXIV. *Cryptogamia.*

Classes istae diversimode iterum subdividuntur & quidem.

I-XIII. juxta numerum stylorum aut stigmatum.

Monogynia, Digynia, Tetragynia, Pentagynia &c.

- XIV. *Gymnospermia*, s. seminibus nudis.
Angiospermia, s. seminibus obtectis
- XV. *Siliculosa*, capsula breviore.
Siliquosa, elongata.
- XIX. *Polygamia aequalis*, floribus omnibus perfectis.
Spuria, floribus disci perfectis, marginalibus semi-neis.
- XX. Iuxta numerum staminum.
- XXI. *Monandria* *Polyandria*.
Adelphia.
Syngeneia.
Gynandria.
- XXII. Eodem modo ut Cl. XXI.
- XXIII. *Monoecia*.
Dioecia.
Trioecia.
- XXIV. *Filices*.
Musci.
Algae.
Fungi.

Anomalae plurimae in hoc ordine occurunt;
nam

- 1) Plantis flore perfecto immixtae passim sunt aliae flore imperfecto donatae.
- 2) Non omnes plantae sub una Classe militantes gerunt praefixum staminum numerum.
- 3) Non omnes *Monadelphiae* stamina connata possident.
- 4) Non omnes *Diadelphiae* stamina gerunt in duo corpora connata.

5) *Monoeciis immixtae sunt plantae flore perfecto, & dioico,*

6) *Dioeciis adjungitur Salix flore hermaphrodito.*

Vitiis hisce ut mederetur Ill. LINNÆUS, enumeravit in Epitome Generum cujusque Classis eas species, quibus alias est character a classico diversus. At quidquid fuerit adnotatum, nunquam Tyro quaeret inter Diandras plantam staminibus tribus donatam, nec dioicam inter hermaphroditas.

Scriptores alii systematici, qui ante, & post LINNÆUM inclauerunt, praecipui sequentes sunt.

Andreas CÆSALPINUS, radiculae situm in feminibus nonnullis, fabricam fructus in plantis pluribus, semen numerum horumque cum ovulis Animalium analogiam, nec non plantas flore carentes, mira vedit perspicacia, ut ideo elogium illud Tournefortianum juremerito promeruerit, solum nempe CÆSALPINUM hanc Botanices partem a nemine adhuc tentatam summo studio agitasse, solumque inter Herbarios methodum plantarum ex fructu petitam, Philosopho dignam, nobis reliquisse.

Rorbertus MORISONIUS, CÆSALPINUM secutus, stirpes ordinavit

Ex substantia & habitu *Arbres, Fru-*
tices, Suffru-
tices.

caule

caule	<i>Scadentes, Culmiferas.</i>
foliis	<i>Capillares.</i>
floreendi modo	<i>Corymbiferas.</i> <i>Umbelliferas.</i>
figura floris	<i>Galeatas.</i>
fructu	<i>Leguminosas, Siliquosas, Multicapsulares, Tricoccas, Tricapsulares, 1-5-capsulares, Baciferas.</i>
semine	<i>Papposas.</i>
incerto charactere	<i>Heteroclitas</i>
<i>Ioannes RAIUS,</i>	<i>MORISONIUM imprimis</i>
secutus	<i>plantarum Clases hanc constituit.</i>
Ex substantia.	<i>Arbores ab herbis distinctae.</i>
loco natali.	<i>Submarinæ.</i>
caule.	<i>Fungi, Musci, Arundinaceæ.</i>
foliis	<i>Stellatae, Asperifoliae,</i> <i>Capillares.</i>
inflorescent.	<i>Discoideæ, Corymbiferae.</i>
	<i>Capitatae, Umbellatae.</i>
	<i>Verticillatae.</i>
floris defectu.	<i>Apetalæ.</i>
situ.	<i>Floriferae.</i>
structura.	<i>Planipetalæ, Stamineæ.</i> <i>Monopetalæ, 2-3-petalæ, 5 petalæ.</i> <i>Anomalæ.</i>
fructu.	

fructu. *Pomiferae*, *Siliquosae*, *Leguminosae*, *Multisiliquae*
Fructu umbilicato, non
umbilicato, *siccō* do-
natae.

semine. *Monospermae*, *Polyspermae*.
RAIUM secuti sunt SLOANE, PETIVE-
RIUS, paucisque mutatis *Christoph.*
KNAUTIUS in *Enumerat. Plant. circa*
Halam Saxonum sponte nascentium.
Augustinus RIVINUS Germanus, Clases
plantarum a flore desumptas hasce
adoptavit.

Iuxta corollae praesenti-
am, aut defectum. *Perfectae*, &
Imperfectae.

numerum petalorum. *Monopetalae*,
Dipetalae, *Tripe-*
tulae, *Tetrapeta-*
lae, *Pentapetalae*,
Hexapetalae, *Poly-*
petalae.

flores plures unico
communi calyce
comprehensos. *Plantae flore*
composito.

Methodum hanc adoptarunt HRUCHE-
RUS, CASP. GEMAINHARD,
LUDWIGIUS, & SIEGESBE-
CKIUS.

Paulus HERMANNUS eodem tempore plantas
divisit

Ex corollae defectu in *Apetalas*, *Muscosas*, *Stamineas*, *Iuliferas*.

præsentia Alias Clases.

Fructu sicco *Unicapsulares*, *Bi-*
capsulares, *Qua-*
dricapsulares, *Quin-*
quecapsulares, *Mul-*
ticapsulares, *Sili-*
quosas &c.

carnoso *Bacciferas*, *Pomiferas*
Umbilicatas, non
Umbilicatas.

Semine nudo *Gymnomonospermas*,
Gymnodispermas,
Gymnotraspermas,
Gymnopolypermas

Joseph TOURNEFORTIUS summus Botani-
 cus, species plantarum ad genera certa
 retulit, partium omnium floris & fru-
 ctus cujusque generis icones incom-
 parabiles nobis reliquit, plantasque
 dispositus

Ex Corollae præsentia aut defectu in
Corollatas & *Stamineas*.

Structura in *Monopetalas* flore cam-
 paniformi, in-
 fundibulifor-
 mi, hypocra-
 teriformi, ro-
 tato.

Polypetalas flore cruciformi
 cariophyllaeo,
 rosaceo, lilia-
 ceo,

ceo, papilio-
naceo, labia-
to, personato,
anomalo.

Corollis pluribus unico communi
calyce com-
prehensis, in
flosculosas, se-
miflosculosas,
radiatas.

Divisit herbas ab Arboribus & Fru-
ticibus.

Corolla, aliorum exemplo, Vegeta-
bilibus adnumeravit.

Characteres generum secundarios ad-
optavit.

TOURNEFORTHI methodum retinue-
runt PLUMIERIUS, FEVILLÆUS, ISNAR-
DUS, VAILLANTIUS, IUSSIÆUS, MI-
CHELIUS, PONTEDERA, SEQUIERIUS,
LINDENIUS, BERGENIUS, ALSTONIUS,
aliique.

Albertus HALLERUS, Vir doctissimus,
patrias stirpes, quas ipse collegit, vel ab
amicis accepit, dispositit

Iuxta stamina manifesta in *Compositas*,
Didynamias, *Staminibus connatis* 8. 20) in-
structas, *Crueferas*, *Meostemones*, *Iosestemo-
nes*, *Diplostemones*, *Polystemones*, *Liliaceas*,
Satyria, *Piperitas*, *Gramineas*, *Apetalas*.

Inconspicua, in *Caulifolias*, *Epiphy-
lospermas*, *Muscos*, *Lichenes*, *Fi-
lamentaceas*, *Fungos*.

Adria

Adrianus ROYENIUS ex cotyledonibus plantas distribuit

In Monocotyledones. *Palmae, Lilia,*
Gramina.

Polydotyledones. *Ameutaceae,*

Umbelliferae, Compositae, Aggregatae, Tricoccae, Incompletae, Fructiflorae, Calyciflorae, Ringentes, Siliquosae, Columniferae, Leguminosae, Olgantherae, Diplosantherae, Polyantherae, Cryptantherae, Litbophyta.

ROYENII methodum amplexi sunt Io. GMELINUS in Flora Sibirica, Philippus GMELINUS in Hortis botanicis.

Everhardus WACHENDORFFIUS novum ordinem instituens, plantas floribus manifestis donatas *Faneranthas*, occultis vero & inconspicuis instructas *Cryptanthas* appellans, sexdecim Classes, sesqui-pedalibus ex graeca penu desumptis non-minibus insignatis, juxta numerum cotyledonum, juxta situm, cohaelionem, & proportionem staminum, juxta calycis figuram proposuit,

Ioannes GLEDITSCHIUS, postquam plantas divisit in *Phoenostemones*, seu staminibus manifestis instructas, & in *Cryptostemones*, seu staminibus occultis donatas, ex

eorum situ, aut defectu, hasce Clases stabilitivit.

Thalamostemones, quarum stamina receptaculo fructificationis, aut floris proprio, nec non ejus nectario distincto, raffissime vero receptaculo cuidam communis inferuntur.

Petalostemones, quarum stamina corollae, aut ejus nectario distincto, inferuntur.

Calycostemones, staminibus Perianthio, seu Calyci fructificationis, vel floris proprio insertis, aut ejus nectario distincto inpositis.

Stylostemones, staminibus Pistillo, aut ejus nectario distincto insertis.

Cryptostemones. Filicinae, Muscoideae, Algaeae, Fungoideae.

Carolus ALLIONIUS florem in qualibet planta nunc perfectum, nunc vero imperfectum observans, Clases primarias Vegetabilium ex corollae praesentia, aut defectu, nec non ex numero petalorum corollam constituentium; subalternas vero ex staminibus determinavit, sicque Clases hasce condidit:

*Monopetalae simplices
compositae.*

Dipetalae.

Tripetalae.

Tetrapetalae.

Tetra- & Pentapetalae.

Pentapetalae gymnodispermae, angiospermae.

Hexapetalae.

Poly-

Polypetalae.

Apetalae non gramineae
gramineae.

Flore imperfetto donatae.

Joannes HILLIUS denuo novas, easque sequentes plantarum Clases introduxit.

Herbae floribus manifestis,

collectis.

separatis.

perfectis.

imperfectis,

occultis

terrestres,

marinae.

Arbores.

David NEES Hortulanus, iuxta cotyledones
plantas ita disposuit.

Monocotyledones.

Cotyledone.

invisibili,

perforato.

radicato,

funiculato,

visibili.

Dicotyledones

Cotyledonibus

invisibilibus.

subreniformibus.

semiglobosis.

visibilibus

semioviformi-

bus.

exfectis.

70

PARS III.

GENERALIA PLANTARUM.

Naturaes Scrutator examinat in quolibet Individuo characterem primo classicum, dein genericum, ac demum specificum. Ergo character genericus a charactere classico & specifico omnino diversus est.

Diveritatem hanc Veteres ignorabant, donec **CONRADUS GESNERUS**, dein **CÆSALPINUS**, **MORISONIUS**, **TOURNEFORTIUS**, ac post eum omnes, differentiam specificam a generica separantes, genera conderent, quae novam dederunt Scientiae vitam.

Character genericus unus est naturalis, alias vero essentialis. Primus dicitur ille, qui classicum quoque complectitur; secundus autem excludit classicum characterem, eaque sola discrimina continet, quae dato generi, nec alteri propria sunt.

Ergo character essentialis genericus ex naturali eruendus est.

At

At quaeam sunt in plantis eae partes, quae suffidant characterem naturalem certum & infallibilem? Quaestioni huic respondens immortalis TOURNEFOR-TIUS, ait, Florem & Fructum abunde sufficere ad genera distinguenda. TOURNEFORTIUM secutus LINNÆUS, demonstrat sufficere fructificationem generibus ad minimum 5736), quae nunquam existent. Alii econtra docent, characterem genericum desumi posse etiam ex Habitu, Inflorescentia, Foliiis, aliisque notis a flore & fructu diversis; hinc tot lites, tot nova genera, tantaque confusio, ut genera a speciebus vix distinguantur.

Coercenda itaque haec arbitria, & statuenda leges, quarum ductu, certa genera statuantur; quousque enim in Republica botanica quilibet Scriptor novas leges instituit, nullus ordo, nullaque veritas sperari poterit. Neque mihi hanc arrogo dictaturam, ea unice dicturus, quae observanda esse conseo ad stabilienda genera fixa & genuina.

i) *Character genericus, omnibus speciebus sub eodem genere militantibus communis sit atque infallibilis.*

Omnis solida cognitio in Scientia Naturae innititur certis generibus, certitudo vero generum characteribus non ambiguis, nec arbitrariis. Hinc

quodlibet genus non alia admittat Individua quam illa, quae datum possident characterem, aliis omnibus exclusis, quae eo sunt destituta; exempla nonnulla.

Melastomae characterem genericum constituant *Calyx* quinquefidus, campanulatus. *Petala* quinque, calyci inserta. *Stamina* decem. *Stylus* unicus, *Bacca* quinquelocularis, calyce obvoluta.

Excluditur itaque ab hoc genere *Melastoma* *discolor* *JACQUINII* calyce quadridentato, *corolla* tetrapetalata, *staminibus* octo; vel generis character aliis est statuendus.

Clutia est plantae genus dioicum, cui *Calyx* pentaphyllus. *Corolla* pentapetala. *Styli* feminae tres, & *Capsula* trilocularis; Mari *stamina* gyndra.

Excludenda est ergo *Clutia* *Eleuteria* calyce sexido, staminibus denis.

Rhamnus est plantae genus, cui *Calyx* tubulosus; squamis *stamina* munientibus. *Corolla* nulla. *Fructus* bacca-

tus.
Excluditur itaque *Rhamnus* *igvanus* calyce minime tubulofo, squamis destituto, & fructu drupaceo.

Leontodon est plantae genus, cui *Flos* compositus, semiflosculosus. *Calycinæ* squamae imiae reflexae. *Semen* pap-

pappo stipitato instructum. *Receptaculum nudum.*

Excludatur ergo *Leontodon* autunale, hispidum, hirtum, aliaeque species eo charactere destitutae.

2) *Character genericus primarius eruendus ex proportione, situ, numero, & figura partium floris & fructus.*

Proportio partium floris & fructus genera certa docet, tacitoque imperio conjungit

<i>Dracennam</i>	<i>cum</i>	<i>Asparago.</i>
<i>Leucoium</i>		<i>Galantho.</i>
<i>Pancratium</i>		<i>Narcissus.</i>
<i>Morcaeum</i>		<i>Iride,</i>
<i>Scherardiam</i>		<i>Gallio.</i>
<i>Bacopeam</i> AUBLET.		<i>Bellonia.</i>
<i>Petesiam</i>		<i>Pavetta.</i>
<i>Apocynum</i>		<i>Pergularia.</i>
<i>Orobanchen</i>		<i>Latbraea.</i>
<i>Androsacen</i>		<i>Aretia.</i>
<i>Exacum</i>		<i>Budleia.</i>
<i>Calicarpam</i>		<i>Aquartia.</i>
<i>Peplim</i>		<i>Ammania.</i>
<i>Sempervivum</i>		<i>Sedo</i>
<i>Saponariam</i>		<i>Lychnide &c.</i>
<i>Satyrium</i>		<i>Orchide.</i>
<i>Kempferiam</i>		<i>Curcumia.</i>
<i>Saracam</i>		<i>Waldschmidia.</i>
<i>Cariteriam</i>		<i>Skinnera.</i>
<i>Vomitum</i>		<i>Corno.</i>
<i>Nacibeam</i>		<i>Oldenlandia.</i>
<i>Sicelium</i>		<i>Ixora.</i>
<i>Valicaram</i> H. MALAB.	<i>Catesbaea.</i>	

<i>Volkameriam</i>	<i>cum</i>	<i>Citharexylo.</i>
<i>Ipomeam</i>		<i>Couvolvlo.</i>
<i>Chloram</i>		<i>Gentiana.</i>
<i>Kalmiam</i>		<i>Rhododendro.</i>
<i>Sorbum</i>		<i>Mespilo.</i>
<i>Rottbollians</i>		<i>Ximenia.</i>

3) *Cavendum*, ne genera absque necessitate multiplicantur.

Adeoque regulae statuendae, quae noxia haec coerceant arbitria. En aliquas.

1) *Situs genera constituit*, si Calyx superus, aut inferus.

si Corolla ex calyce aut receptaculo prodeat.

si Stamina calyci, nectario, vaginae, receptaculo, aut stylo inseruntur.

si Semina diverso loco in fructu affiguntur.

In genere *Saxifragae* tolerantur Plantae fructu infero & supero donatae.

2) *Numerus in charactere generico ea conditione perpetuo admittendus*, ne dif.

differeniam genericam solus unquam
constitutus: nam

Calyx in *Crotone lucido* decemphyllus, in *lobato* quinquefidus; tetraphyllus in *Cissampellos Mare*, monophyllus in *femina*.

Corolla monopetala & polypetala in *Trifoliis*; sexfida in *Hernandia Mare*, octofida in *femina* AUBLET. nunc praesens, nunc deficiens in *Sagina* procumbente, in speciebus *Helicteris*, in *Pepli Portula*.

Stamina 2-3-4) in *Verbenis* & *Valerianis*, 4-8) in *Rivinis*, 5-10) in *Cerastiis* & *Spergulis*, 5-6-7-8) in *Polygonis*, 8-10-12) in *Samidis* &c.

Nectarium praesens & nullum in *Antirrhinis*, *Orchidibus*, *Tiliis*, *Dalechampia scandente*; monophyllum & diphylum in *Delphinis*.

Stilus varians in *Polygonis*, *Nigellis*, *Trianthemis* &c.

Semina numero diversa in plantis plurimis,

Excipiuntur tamen 1) *Gramina* nonnulla, quorum character genericus pendet a solo fere numero floscularum ex eodem calyce producentium.

2) *Columniferae* quaedam, quae solo numero fe-

segmentorum calycis primi inter se se differunt;
Donec certiores notae innotuerint.
Hinc non bene solus numerus partium floris
aut fructus separavit

Pecheriam a Chiococca. Pataram ab Hirtella.
Mitellam a Ginora Samaram a Comocladia.
Aphanem ab Alchimilla. Catesbaeam a Morinda.
Limborchiam a Naubea. Claytoniam a Montia.
Phylliream a Iasmino. Nacybeam ab Oldenlandia.
Ourateam a Bakea. Bertieram a Genipa &c.

4) *Structura est lapis ille fundamentalis, cui generum characteres genuini inaedificandi; econtra vero spuria & arbitraria ea omnia censenda, quae ex sola partium floris fructusque figura, aut numero stabilita fuerunt.* Talia sunt e. g.

Borbonia PLUMIER.

corolla pentapetaloidaea diversa a Lauro.

Rhodia DILLEN. quadrifida

a Lino.

Auricula ursi TOURNEFORT. hypocratiformis

a Primula.

Valeranoides VAILLANT. caudata.

a Valeriana.

Arenaria LINN. petalis integris

a Stellaria.

Chamelota ADANSON.

radice carnosa a *Sisyrinchio*.

Acetosa TOURNEF.

sapore acido a *Lapatbo*.

Virga sanguinea DIL-

LEN. sola inflore-

scentia a *Corno*.

Geaster MICHELII,

cortice in valvas de-

hiscente a *Lycoperdon*.

Plura his similia vide apud LINNÆUM

Phil. Bot. n. 164. 167. 168. 183.

- 5) *Hinc character genericus minime genuinus est, qui desumitur ex solo sexu, aut minuto quodam discrimine.*

Sexum nec ipsemet attendit III. LINNÆUS in generibus *Valerianae*, *Avenae*, *Hordei*, *Rhamni*, *Viburni*, *Rumicis*, *Cucubali*, *Lychnidis*, *Phytolacae*, *Spireae*, *Clematis*, *Tripsaci*, *Caricis*, *Urticae*, *Myriophylli*, *Salicis*, *Rufci*, *Loranthi*, *Napeae*, &c.

Minuta discrimina, quae differentiam vix constituant, sunt e. g.

Antherae basi bifetae in Inulis.

Corollæ limbus magis concavus in Asperululis.

Corolla ovata in Andromedis.

Calyx inermis in Serratulis.

Calyx conicus in Sonchis.

- 6) *Character genericus secundarius peti debet ex notis, a partium floris fructusque situ, pro-*

proportione & structura diversis, dummodo in qualibet specie constanter occur-
rant.

Tales sunt e. g. Color calycis *Petreeae* &
Calophylli.

Pulchritudo petali infimi in *Caesal-*
pinia.

Bacca maculata in *Convallariis*.

Lac in *Euphorbiis*.

Folia lobata in *Baubiniis*.

ternata in *Trifoliis*.

nulla in *Cuscutis*.

Habitus parasiticus in *Epidendris*.

arboreus in *Pinis*, *Fagis* &c.

7) Notae generum obviae sint & manifestae,
quae Tyroneum absq[ue] taedio & diffi-
cilitate in cognitionem stirpium indu-
cant. RAY.

Adfunt in omni Individuo notae quae-
dam evidentes, quae nos docent
quale sit genus, & quaenam spe-
cies. Microscopicas observationes
non contemno, sed si minima quae-
que in plantis detegi deberent, ante-
quam genus statuat[ur], vix decem
plantas per totam vitam examinabit
Botanicus, & plurima adhuc late-
rent, quorum characteres clasifici,
generici, specifici, absque lentibus
innotuerunt.

Qui minima quaeque in plantis dete-
xerit, ac praeterea docuerit, an
Fungi

Fungi ad Regnum vegetabile, an vero ad animale referendi fint, hic magnus erit Apollo. Interea vero scire sufficiat, *Agaricis* pileum esse subtus lamellosum, *Boleto* subtus porosum, *Hydro* subtus echinatum, *Merulio* subtus rugosum aut venosum, *Elvelae* levigatum & membranaceum, *Pezizae* lentiferum, *Pballo* rimosum, *Clathro* cancellatum, *Clavariae* laeve, *Lycoperdoni* subrotundum & apice dehiscens,

8) In generibus statuendis fructus magis quam flos est attendendus; hinc plantae, quae flore convenient, fructu autem differunt; sub eodem genere non militabunt.

Regula haec tamen summenda
cum grano salis.

Valorem fructus in statuendis generibus demonstrant *Palmae*, *Umbelliferae*, *Compositae*, *Cucurbitaceae*, *Antiscorbuticae* &c.

Idem conjungit *Chamaebuxum* cum *Polygala*: *Mahaleb* cum *Ceraso*, aliasque plurimas plantas in unum genus.

<i>Heliconiam</i>	a	<i>Musa.</i>
<i>Gauram</i>		<i>Trapa.</i>
<i>Rubiam</i>		<i>Galio.</i>
<i>Hediotum</i>		<i>Spermacoce.</i>
<i>Dortmantum</i>		<i>Laurentia.</i>
		<i>Cucur.</i>

<i>Cucurbitam</i>	a	<i>Trichosanthe.</i>
<i>Gymnopogon</i>		<i>Rauvolfia.</i>
<i>Onosmam</i>		<i>Cerinthe.</i>
<i>Lithospermum</i>	ab	<i>Anchusa.</i>
<i>Hyobanchem</i>		<i>Acantho.</i>
<i>Celastrum</i>		<i>Evonymo.</i>
<i>Androsemum</i>		<i>Hyperico</i>
<i>Malviscum</i>		<i>Hibisco.</i>
<i>Nicandram</i>		<i>Atropa.</i>
<i>Sterim</i>	a	<i>Capsico.</i>
<i>Ellisiam</i>		<i>Pblope.</i>
<i>Anagallim</i>		<i>Lysimachia.</i>
<i>Plantaginem</i>		<i>Centunculo.</i>
<i>Zizyphum</i>		<i>Rhamno.</i>
<i>Paliurum</i>		<i>Rhamno</i>
<i>Cupheam</i>		<i>Lythro.</i>
<i>Comarum</i>		<i>Fragaria.</i>
<i>Hydrangeam</i>		<i>Saxifraga.</i>
<i>Magnoliam</i>		<i>Michelia</i>
<i>Glacinium</i>		<i>Chelidonio.</i>
<i>Malopem</i>		<i>Malva.</i>
<i>Campechiam</i>		<i>Cassia.</i>
<i>Bonaveriam</i>		<i>Coronilla.</i>
<i>Nekeriam</i>		<i>Fumaria.</i>
<i>Cucubalum</i>		<i>Lychnide.</i>
<i>Amygdalum</i>		<i>Pruno.</i>
<i>Mespilum</i>		<i>Pyro &c.</i>

Ergo nova genera erunt *Nymphaea*, *Nauchel*
BOURMANNI.

Columnea chinensis OBSEKII.
Exacum Guianense AUBLETII.
Chironia baccifera LINNÆI.
 Por.

Portulaca triangularis LACQUINI.
Bontia nitida LOEFLINGII,
aliaeque similes.

Regula haec tamen nondum valet in *Graminibus*, *Orchidibus*, atque *Satyriis*, quia corolla in his classibus characteres genericos evidentiores praebet, etsi attentior consideratio fructus certa quoque discrimina suppeditare posset. Idem dicendum de *Aesculo*, cuius fructus cum *Fago* plurimum convenit.

9) *Novo generi novum nomen imponendum est, idque instructivum, botanicum, aut commendatitium.*

Instructivum seu characteristicum nomen est illud, quod ex flore, aut fructu, vel ex habitu, inflorescentia aut aliqua plantae qualitate desumitur. *Conveniant rebus nomina quaequae suis.*

Talia nomina sunt e. g.

Graeca.

<i>Hematoxylum</i>	seu <i>Lignum rubrum.</i>
<i>Adenanthera</i>	<i>Anthera glandulosa.</i>
<i>Tetracera</i>	<i>Quadricornis.</i>
<i>Lithospermum</i>	<i>Semen lapideum.</i>
<i>Tricosma</i>	<i>Stamen capillare.</i>
<i>Cardiospermum</i>	<i>Semen cordiforme.</i>
<i>Dianthera</i>	<i>Antherae binae.</i>
<i>Calophyllum</i>	<i>Folium pulcrum.</i>
<i>Galanthus</i>	<i>Flos lacteus.</i>

F

Cera-

<i>Ceratocarpus</i>	Fructus cornutus.
<i>Hippuris</i>	Cauda equi.
<i>Eriocephalum</i>	Caput lanatum.
<i>Glyzyrrhiza</i>	Radix dulcis.
<i>Eriophorum</i>	Lanam gerens.
<i>Draeocephalum</i>	Caput draconis.
<i>Cynoglossum</i>	Lingua canis.
<i>Melampyrum</i>	Granum nigrum.
<i>Tetragonotheca</i>	Capsula quadran-
<i>Chrysophyllum</i>	gula.
	Folium aureum.

Latina.

<i>Globularia</i>	a	floribus in globum con-
		gestis.
<i>Rubia</i>		colore rubro, quem pree-
		bet.
<i>Asperula</i>		ex aspera superficie.
<i>Mirabilis</i>	a	floris pulcritudine.
<i>Primula</i>		floribus primo vero pro-
		deuntibus.
<i>Astrantia</i>	ab	Involucro stellam refe-
		rente.
<i>Angelica</i>	a	virium praestantia.
<i>Gloriosa</i>		floris elegantia.
<i>Cornucopia</i>	ab	Involuci figura.
<i>Impatiens</i>	a	capsula attactu disiliente.
<i>Campanula</i>		figura corollae.
<i>Crassula</i>		crassitie foliorum.
<i>Convolvulus</i>	ob	caulem circa alias plan-
		tas se convolventem.
<i>Clypeola</i>	a	fructu clypeiformi.
<i>Sanicula</i>		sanandis vulneribus.

Tuffa.

<i>Tussilago</i>	a	vi tussim sedente.
<i>Salsola</i>		sapore salso.
<i>Gladiolus</i>		folio gladium referente.

Botanicum nomen instructivo succedaneum desumitur a cognomine *Viri*, qui rem herbariam novis observationibus illustravit. Talia sunt e. g.

<i>Tournefortia</i>	<i>Vaillantia.</i>
<i>Plumieria</i>	<i>Iussiaea.</i>
<i>Boerhavia</i>	<i>Dillenia.</i>
<i>Petitia.</i>	<i>Ruppia.</i>
<i>Nisolia.</i>	<i>Pontederia.</i>
<i>Isnarda.</i>	<i>Michelia.</i>
<i>Ammannia.</i>	<i>Alionia.</i>
<i>Houstonia.</i>	<i>Loeselia.</i>
<i>Halleria.</i>	<i>Knautia.</i>
<i>Montia.</i>	<i>Rheedia.</i>
<i>Linnaea.</i>	<i>Rivina.</i>
<i>Iacquinia</i>	<i>Magnolia.</i>
<i>Adansonia.</i>	<i>Gouania.</i>
<i>Aubletia.</i>	<i>Caesalpinia.</i>
<i>Forsteria.</i>	<i>Baobinia.</i>
<i>Bergia.</i>	<i>Morisonia.</i>
<i>Forskalia.</i>	<i>Bocconia. &c.</i>

Unicum hoc Observatorum, aut Promotorum praemium cautissime, nec erga accepta aut speranda beneficia dispensandum; hinc *Bobadzhiae* denominatio non bene abolita, eique *Peltariae* nomen substitutum.

Commendatitium vero nomen est illud,
quod ab Illustribus Viris desumitur,
qui rem herbariam exstructis Hortis,
aut alio insigni favore, locupletarunt.
Talia sunt e. g.

Cliffordia. *Petrea.*

Eugenia. *Sherardia.*

Maurocenia. *Bosea.*

Begonia. *Ginosia.*

Poinciana. *Swietenia.*

10) Rejicienda itaque semper omnia nomina

1) *Sesquipedalia*, ut e. g. *Anemonospermous* COMMELIN. *Pseudogeloseminum* RIVIN. *Eupatoriophalacron* VAILLANT. *Hypophyllocarpodon* BOERHAV. *Scolimocephalus* HERMANN. *Monospermalthea* NARD. *Pentapterophyllum* DILLEN. *Anapodophyllum* TOURNEFORT.

Difficulter pronuntiantur, graeci idiomatis scientiam supponunt, aut plurium Individuorum cognitionem exigunt, quae a Tyrone expectari non debet.

2) *Provincialia*, *malabarica*, *indica*, *germanica*, aliaque similia. Haec ratio me movit, ut LINNAEO duce,

mu-

mutarem nomina gene-
rica a Cl. AUBLETIO
introducta. Omnia ta-
men non mutavi, minus
barbara, minusque ar-
bitraria.

3) *Aequivoca*. *Astragaloides* TOURNE-
FORT. *Anagallida-
strum* MICHEL. *Eru-
cago* BAUHIN. *Lu-
pinaster* BUXBAUM.

Ideae rerum absolutae sint &
adaequatae, non relativae
& compositae. *Lycopodioides*
est muscus. *Lycopodium* simi-
lis: quaenam haec notio?
vel est *Lycopodium*, vel
aliud genus. Recta via,
non per ambages eundum
in Scientia naturae.

4) *Disylaba*. *Barba jovis* TOURNEF. *Crista
galli* RIVIN. *Ferrum equi-
num* LOBEL. *Palma filix*
TREW. *Pseundo - Orchis*
MICHEL &c.

Quod unico vocabulo exprimi potest,
non debet per plura, ne
hoc abusu nomina leousque
multiplicantur, ut differen-
tia sit loco nominis.

5) *Relativa*. *Polygonifolia* VAILLANT.
Linocarpon MICHEL, Co-
ralloidendron TOURNEF.
Polifolia BUXBAUM.

Polygonifolia est planta folio *Polygoni*;
sed si aliae species ad idem
genus spectantes, inveniun-
tur, quae *Polygoni* folia
non habent, nonne vitio-
sa inde apparebit denominatio
ex foliorum alterius
Individui figura desumpta?

6) *Religiosa*. *Pater noster*, *Spina Christi*.
Calceolus Mariae &c.

Nomina haec non necessaria minime to-
leranda.

7) *Classibus communia*. *Muscus*, *Fungus*,
Palma.

Nomen proprium detur Classi, & aliud
cuique generi; sicut enim
nomina Provinciarum di-
stincta sunt a nominibus Ci-
vitatum, ita etiam nomina
generica plantarum diversa
sunt a Classium nominibus.

8) *Amicorum*, *Aubrieta*, *Baillauviana*, *Lan-*
cisia, *Bonarota* &c.

Reformatorum, aut *Promotorum* nomina
imponenda generibus plantarum, nec
alia.

9) *Animalium*. *Elephas*, *Meleagris*, *Natrix*,
Erica, &c.

Imaginaria est analogia floris cum quo-
libet animali.

10) *Lapidum*. *Molybdena*, *Granatum*, *He-*
liotropium &c.

Lapidibus sua nomina, suaque denuo
plantis imponenda.

- 11) *Regionum. Ternatea, Molucca, Caira &c.*

Si plantae genus unum diceres Lipsiam,
aliud vero Vindobonam, qualia
forent haec nomina?

- 12) *Oeconomica. Solea equina, Candela, Serra, Corona &c.*

Instrumentorum aliarumque rerum ad
oeconomicos usus spectantium
nomina plantis nunquam tri-
buenda.

- 13) *Anatomica. Umbilicus, Auricula, Epiglottis &c.*

Botanico necessaria non est scientia par-
tium humani corporis.

- 14) *Medica. Hepatica, Cardiaca, Paralysis, Vulueraria. &c.*

Non omnes plantae ad idem genus spe-
ctantes, easdem medicas possi-
dent vires. &c.

- 15) Nec placent nomina generica idem signi-
ficantia, ut *Canaria, Canarium, Melicoccus, Melicocca*.

Denique Botanicos omnes obsecro, ne
mutent amplius nomina generica a
LINNÆO introducta, ut nec illa,
quae genuina, non vero barbara im-
ponent alii Botanici: nihil enim in-
crementis Scientiae naturalis magis
adversum esse potest, quam arbitra-
ria mutatio nominum genericorum.

PARS IV.

SPECIES PLANTARUM.

SPECIES sunt Individua a DEO creata, adeoque a *Hybridis*, & *Varietatibus* probe distinguenda.

Hybridum est Individuum extempora-neum productum a copula duarum specierum sub eodem genere militantium.

Varietas est Individuum absque alterius concursu mutatum a causa accidentali.

Quaelibet res creata characterem proprium constantem atque immutabilem possidet, a Creatore datum, quo differt ab aliis tam cognitis, quam detegendis. Ita cultura mutavit in *Tulipa* florem diversimode, sed ex radice bulbosa fibrosam, aut ex foliis integris composita nunquam produxit. In *Umbelliferis* semina alata nunquam in alia nec in compositis thalamus paleaceus in nudum unquam mutatus fuit, aut econtra.

Chas.

*Charakter specificus, seu insimus, a charactere classico & generico distinctus esse debet, ita e. g. *Veronicae sibiricae* charactem classicum constituunt stamina duo; genericum *Corolla quadrifida*: segmento uno minore, & *Capsula bilocularis*.*

Specificum folia

verticillata,

septena.

Differentia specifica legitima est illa, quae dato Individuo, nec alteri congeneri propria est.

infallibilis autem erit, ubi innotuerint omnes species ad idem genus referendae; sic nota essentialis *Cynometrae caulinflorae*, a florifero trunco petita, tamdiu erit legitima, donec innotuerit alia species eodem charactere, specifico instructa.

Qui discrimina haec ignorabant Botanici, erronea dederunt, eaque

1) *Idealia*. *Salvia altera*, *perelegans* &

H. R. P. *Satyrium primum*. MATHIOL.

Cepa vulgaris, C. BAUH.

F 5

2)

- 2) *Hypothetica. Marum verum LUGDUNENS.*
Acorus adulterinus. C. BAUH.
Satyrium abortivum LOBEL.
- 3) *Imaginaria. Orchis saurodes, vel scincophera GEMM.*
Alfine foliis Triflaginatis LOBEL.
- 4) *Relativa, Teucrio affinis Chamerops. C. BAUH.*
Alcea magno & parvo flore. EIUUSD.
Melo saccharinus. TABER. NEM.
- 5) *Historica. Samolus Valerandi. I. BAUH.*
Amanita Divi Georgii. DILLEN.
Lichen DIOSCORIDIS & PLINII.
- 6) *Localia. Tithymalus americanus PLUMIER.*
Convolvulus Zeylanicus. H. LUGDB.
Pentaphylloides svecicum. PLUKNET.
- 7) *Grasca. Lotus tetragonolobus. RIBES. WIN.*
Hieracium Myophor. HEUCHER.

Pa-

Papaver polyanthon. LOB.

8) *Temporaria.* *Narcissus ferotinus.*

SWERT.

Tulipa praecox. CLUS.

Aconitum hyemale. LOB.

9) *Metaphorica.* *Prunus insana.* C.

BAUHIN.

Urtica mortua. DODON.

Meum adulterinum. TA-
BERNEM.

10) *Negativa.* *Bidens folio non difecto*
TOURNEFORT.

Lychnis petalis non bifidis.
MORISON.

Hippuris non aspera. C.
BAUHIN.

11) *Comparativa.* *Orchis myodes.* GEMM.

Medica caseiformis. RUD-
BECK.

Agaricus tubae fallopianaæ
forma. TOURNEF.

12) *Oeconomicæ.* *Agrimonia Officinarum.*
C. BAUH.

Rubia tinctorum. EIUSD.

Lathyrus sativus. LUGD.

*Differentiae specificæ necessariae sunt, ubi
plures species sub uno genere militant;
hinc si adest unicum Individuum, quod
proprium Genus constituit, superfluous est
character specificus.*

Ut vero alia species demum detecta cum
priore comparari, sive genuina
utriusque differentia statui queat, loco
characteris specifici addenda est brevis
de-

descriptio, ut fecit LINNAEUS in
mantis, & alibi.

*Novae speciei non solum character specificus
assignandus, sed triviale quoque nomen im-
ponendum est.*

Trivialia erant nomina rerum primaevis
hominibus, eademque Plantis data
sunt sub initium hujus saeculi, ut
patet ex scriptis BAUHINORUM,
LOBELII, CLUSII, TABERNEMON-
TANI, aliorumque. Talia sunt e.g.
Gentiana cruciata C. BAUHIN.

Hemerocallis calcedonica LOBEL.
Daucus vulgaris CLUS.

Soldanella alpina CAMERAR.
Scabiosa arvensis TABERNEMONT.

Panax Herculeum MORISON.

Asarum canadense CORNUT.

Laurus camphorifera KÆMPFER.

Globularia spinosa TOURNEF.

Atriplex olida BLAKWELL.

Chondrilla cichorioides DILLEN.

Lactuca sylvatica GESNER.

Sonchus asper DODON.

Solidago saracenica FUCHSII.

Polium majus CORD.

Ageratum purpureum LUGDUN.

Allium anguinum MATHIOLA.

Lilium rubrum PASSAEI.

Orchis mascula RIVIN.

Herminaria hirsuta RAY.

Hippophae Dioscoridis COLUMNÆ.

osol *osol* *osol* *osol* *osol* *osol* *osol* *osol* *osol* *osol*

sive *sive*

et

Cum

Cum vero nomina haec differentias specificas constituere non possent, ita primus, qui Individua omnia, ex triplici Naturae Regno, vivida imaginatione, ac stupenda industria, non solum characteribus specificis, sed etiam nominibus trivialibus donavit, fuit immortalis Eques *Carolus à LINNE'*, cujus exemplum systematici Naturae rerum scrutatores jam omnes fere sequuntur.

Nomina haec utilissima ab Inventoribus introducta, nunquam mutanda sunt, licet arbitraria sint, ac minus apta.

Non facile dictu est, quanta commoda accelerint Rei Herbariae, ex nominibus trivialibus a LINNAEO introductis. Commercia Botanica sic coluntur facilius, cognitio rerum maxime promovetur, & sublevatur memoria ab arduo labore tot nomina retinendi, quot sunt illa, ex quibus constant differentiae specificae. Certe *Euphorbiae* specierum sexaginta quatuor hactenus determinarum nomina trivialia multo facilius memoriae mandari poterunt, quam sexcenta & quinquaginta sex, ex quibus constant characteres earum specifici a LINNAEO traditi. Iam vero quemadmodum nomina Regnorum, Provinciarum, Urbium, & Familiarum a toto Orbe recepta a nemine mutari possunt, ita nec nomina trivialia Plantarum ab Inventoribus tradita unquam mutanda sunt. Optandum tamen esset,

ut

ut nomina quoque trivialia impostorum imponenda, sint, *instrudiva*, seu *ex habitu*, aut *struetura* petita.
Talia hactenus suppeditarunt

1) *Radix.* *Lemna* monorhiza. *Aristolochia* rotunda. *Ophrys* Monorchis &c.

2) *Caulis.* *Gentiana* filiformis. *Epilobium* hexagonum. *Pothos* acaulis. *Tetracerā* volubilis. *Bauhinia* aculeata &c.

3) *Folium.* *Pontederia* ova-
ta. *Convallaria* bi-
folia. *Podophyllum* peltatum. *Passiflora* pedata. *Ana-
basis* aphylla &c.

4) *Corolla.* *Helicteres* ape-
tala. *Ophrys* in-
fectifera. *Magnolia* grandiflora. *Co-
reopsis* leucantha.
Dryas pentapeta-
la &c.

5) *Stamina.* *Omphalea* dian-
dra. *Peplis* tetrandra.
Loranthus pentandrus. *Dais*
octandra. *Chloræ*
dodecandra, Phi-

tolacca icoandra.
Crataeva gynan-
dra &c.

6) *Germen.* *Trianthema* mo-
nogyna &c.

7) *Fructus.* *Cucubalus* bac-
cifer. *Psidium* po-
miferum. *Cappa-*
ris siliquosa. *Le-*
cythis Ollaria &c.

8) *Sexus.* *Tripsacum* her-
maphroditum. *Clutia*
androgyna. *Gu-*
landina dioica.
Glycine monoica
&c.

9) *Inflorescentia.* *Gentiana*
verticillata. *Til-*
landsia monosta-
chia. *Ornithoga-*
lum uniflorum.
Bidens nodiflora.
Pirola umbellata
&c.

10) *Qualitas.* *Helleborus*
foetidus. *Viola*
odorata. *Quassia*
amara. *Limonia*
acidissima. *Gentia-*
na lutea. *Poten-*
tilla argentea. *Lo-*
belia urens. *Hip-*
pochaeris macula-
ta &c.

11) *Vita.* *Oenothera fruticosa.* *Martynia annua* &c.

12) *Habitus.* *Achillea nana.*
Ageratum altissimum. *Cactus flagelliformis* &c.

13) *Patria.* *Eryngium aquaticum* &c.

14) *Florendi tempus.* *Galanthus nivalis.*
Helleborus hyemalis. *Adonis vernalis.* *Colchicum autumnale* &c.

15) *Proprietates.* *Mirica cerifera.* *Bubon gummiferum.* *Nepenthes destillatoria* &c.

Si innotuerit nova species, cui conveniat nomen aliquod triviale alteri speciei impositum, non ideo mutanda sunt nomina data; erunt enim absque dubio aliae notae, quae novo Individuo instructivum nomen suppeditabunt.

Nomina trivialia *instructivo succedanea* sunt.

1) *Botanica Veterum.* *Rhamnus Frangula.* *Lysimachia Nummularia.* *Convolvulus Scammonia.* *Gentiana Centaurium* &c.

Re-

Recentiorum. *Antholyza*
Cunonia. *Cordia*
Sebestena. *Cerbera*
Thevetia &c.

2) *Vernaculae.* *Paulinia Cururu.* *Ca-*
etus Pitaiaya. *Epidendrum*
Vanilla. *Theobroma Ca-*
cao. *Crescentia Cuiete*
&c.

3) *Analogica.* *Turnera cistoides.* *Mela-*
stoma grossularioides. *Sa-*
ponaria ocymoides. *Are-*
naria ferrillifolia. *Cactus*
portulacifolius &c.

4) *Pharmaceutica.* *Salvia officinalis.*
Papaver Rhoeas. *Origa-*
num Majorana. *Hellebo-*
rus niger &c.

5) *Medica.* *Lobelia syphilitica.* *Inula*
dysenterica. *Coniza an-*
tihelmintica, *Caryophyllus*
aromaticus &c.

6) *Oeconomica.* *Athemis tinctoria.* *Gna-*
phalium coronarium. *La-*
thyrus sativus. *Hibiscus*
esculentus.

Arbitraria sunt caetera omnia desumpta

1) *A dubio charactere.* *Milium para-*
doxum. *Selago dubia.* *Tro-*
paeolum hybridum &c.

2) *A magnitudine.* *Alpine media.* *La-*
chea major. *Androsace ma-*
xima &c.

- 3) *A loco natali congeneribus communis.* *Evonymus europaeus.* *Aira montana.* *Veronica alpina.* *Vicia legetum* &c.
- 4) *A copia.* *Beta vulgaris.* *Commelina communis* &c.
- 5) *A scriptore botanico.* *Cortusa Matthioli.* *Verbascum Osbeckii.* *Ambrosinia Baffii.* *Loelia Kalmii* &c.
- 6) *Ab incongruo vocabulo.* *Inula oculus Christi.* *Rhamnus Spina Christi.* *Chenopodium Bonus Henricus.* *Amaryllis Bella donna.* *Rumex patientia.* *Pedicularis speculum carolinum* &c.

Superflua sunt in differentia specifica nomina superlativa, ut e. g. caulis simplicissimus, Folia integerrima &c.

Idem significat Caulis simplex, Folium integrum &c.

Specierum cognitionem promovent Synonima, Delineatio, Descriptio, critica, Nomina vernacula, Locus natalis, Mensura, Tempus foliationis, florescentiae & partus

Synonima. Individui cuiusque perfecta Synonymia Opus est immensi laboris a Monographo suscipiendum. Universalistae,

ac

ac Floristae suffecerit ea duntaxat adduxisse, quae novis differentiis promovent specierum cognitionem. Talia dederunt LINNAEUS, HALLERUS, GRONOVIVUS, ROYENIUS, GMELINUS, ALLIONIUS, BERGIUS, AUBLETIUS, IACQUINIUS, FORSKALIUS, & alii.

Synonymiae subiungitur, vel anteponitur differentia specifica propria, aut ab alio scriptore mutuata, in qua repeti non debent vocabula adhibita in characteribus, quae Generum Ordines constituant, ne differentia specifica absque necessitate prolixa nimis evadat. En exemplum.

ORCHIS (*pyramidalis*) auriculis binis ad basim labii trifidi.
FLOR. CARNIOL.
1105.

Orchis purpurea; spica congesta, pyramidali. RAH.
Syn. HI. T. 18. SEQUIER. Veron. I. p. 129. T. 15. f. 11.

Orchis radicibus subrotundis; spica densa; calcaro longissimo; labello bicorni, aequaliter tripartito. HALL.
Helv. 1286. T. 35.

Orchis bulbis indivisis; nectarii labio bicorni, trifido, aequali, integerimo; cornu longo;
G 2 pe-

petalis sublanceolatis.

LINN. S. N. p. 589.

His adduntur loca natalia.

descriptio botanica.

critica botanica, si

operae praetium sit.

usus genuinus, medi-

cus, aut oeconomi-

cus.

Defineatio. Figura Plantae novae obscurae, aut nondum rite delineatae, utilissima est; id enim exprimit, quod calamo indicari non potest, descriptionis defectus supplet, ac speciei cognitionem reddit longe faciliorem.

Icones autem debent esse 1) perfectae, quae characterem classicum, genericum & specificum repraesentent.

2) æri incisæ, fundamentales, aut rite adumbratae.

3) non pictoria licentia fucatae,

Descriptio, & quidem 1) perfecta novarum specierum.

2) novis observationibus illustrans jam inventas.

3) instituta idiomate botanico, non oratoria dictione.

Perfecta descriptio tradit

- 1) omnium partium proportionem, situm, figuram, numerum, magnitudinem, & superficiem, incipiendo a germinatione, usque ad fructus maturitatem, juxta ea, quae dicta sunt in *Parte I. de Partibus Plant.*
- 2) Habitum, colorem, saporem, odorem, lactescentiam, aliaque attributa. En exemplum.

SILENE Noctiflora. *Radix* annua, fibrosa, descendens, rigida, albida.

Caulis erectus, teres, villosus, ramosus.

Folia oblonga, sessilia, integra, villosula, opposita, acuta.

Rami e summo caule floridi, viscosi.

Pedunculus inter ramos, duoque alii terminales, inter quos tertius, nudus.

Calyx cylindricus, villosus, decemstriatus, quinquedentatus, persistens.

Petala quinque, unquiculata; limbo bipartito.

Stamina decem: alternis ex receptaculo, aliis ex unguibus petalorum.

Germen disco impositum.

Styli tres.

Capcula oblonga, unicocularis, sexvalvis.

Semina multa, subreniformia, verrucosa, receptaculo medio affixa.

Cotyledones lanceolatae, die 13. April.

Flores primi. 19. Maii.

Fructus perfecti 21. Junii.

Botanica descriptio compendiosa sit, terminis cognitis tradita, absque oratoria garrulitate.

Hisce addi possunt plantae vis medica & oeconomica, qualitas, vita, cultura, aliquae physicae observationes.

Cri-

Critica botanica exhibet Historiam Plantae,
quam tradit Doctor, qui incipiens
ab Inventore, enarransque fata,
quae subiit, maturo judicio sepa-
rat inania ab utilibus, ut merita
scriptorum in apricum proferan-
tur. En exemplum.

ORCHIS (Monorchis).

Admiratio subit, quando apud C.
BAUHINUM unicum synoni-
mum video CLUSHI, cum dubio
dealio Synonimo. G. GESNERI.
Nam praeterquam quod de C.
GESNERI stirpe nullum sit du-
biū, manifeste huc pertinet
Satyrii VII. prima species in
apricis montibus TRAGI. dein-
de *Triorchides Lobeliana* ad
Monorchidem spectant, quibus
rotundi bulbi sunt, & quas
nemo mortalium post GEM-
MAM distinctas vidit. Haec
sunt *Orchis frisia littoralis*, seu
Triorchis lutea tertia LOBELII,
ex qua nata est *Orchis frisia*
littoralis LUGDUNENSIMUM,
PARKINSONII, AMBROSI-
NI; *Tesciculus luteus*, *Orchis*
lutea TABERNEMONTANI,
Orchis lutea birsuta I. BAUHI-
NI & RAI, *Orchis frisia litto-*
ralis LOBELII, CHABRAEI.
Deinde huc pertinet *Orchis mi-*
nor Leodiensis LOBELII, ex

qua provenerunt *Triorchis altera lutea* C. BAUHINI, & RAI, *Triorchis lutea* I, TABERNE-MONTANI. Tandem huc etiam referenda est *Triorchis lutea* flore luteo, sive *Basilica minor*, *Serapias*, & *Triorchis AEGLENATAE*, LOBELII, quae eadem est *Triorchis flore luteo Gemmae LUGDUNENSIMUM*, *Triorchis lutea* I. TABERNE-MONT. *Triorchis lutea* flore glabro C. BAUHINI, MORISONII & RAI. Quare non erat, cur quinque nomina nova obrutae jam herbulae historiae inferret MENZELIUS, neque erat, cur in MENZELIO confisteret MICHELIUS, quo aliae Monorchidis descriptiones antiquiores sunt, & inter eas eximia CLUSH & I. BAUHINI. Alias etiam icones dederunt LOBELIUS & RUPPIUS, etsi non optimas, ut mirabile sit, quod omissa fuerit a TOURNEFORTIO Galliae forte non indigena. HALLER *Opusc. bot.*
p. 90-93.

Cavendum vero, ne *Critica botanica* turpissima mordacitate aliorum merita deprimat.

Ver-

Vernacula nomina fibi nota reddere, & Plantarum natalibus locis subjungere debet Florista, ut noviter accedens Botanicus eas facilius inveniat, earumque usum medicum & oeconomicum ab incolis citius addiscat.

Mensura desumenda a pede parisino, cuius
lineae 12) constituunt unciam unam.
unciae 12) pedem unum.
pedes 6) orgyam unam.

Loca natalia superius descripta sunt.

Tempus proferens cotyledones, flores, fructus; unde *Florae Calendarium*, climatis cuiusque indolem, ac requisitum cuique Plantae colorem indicat; ut e. g. In *Horto botanico Ticinensi*. A. 1779.

Cistus ledifolius. *Cotyled.* ellipticae 11.
Maii. *Flores* 23. Maii.
Fructus 27 Junii.

Dracocephalum peltatum *Cotyled.* cordatae
7. Maii. *Flores* 13. Maii.
Fructus 27. Junii.

Papaver Argemone *Cotyled.* cordatae 7. Maii.
Flores 13. Junii. *Fructus*
28 Junii.

Silene noctiflora *Cotyled.* lanceol. 8. Maii.
Flores 19. Maii. *Fructus*
29 Junii.

Draba aizoides — — — —
Flores 11. April. *fructus*
8. Maii.

<i>Lathyrus articulatus</i>	<i>Cotyled.</i>	<i>ellipticae.</i>	8.
		<i>Maii.</i>	<i>Flores</i> 16. Iunii.
		<i>Fructus</i>	2. Iulii.
<i>Linum usitatissimum</i>	<i>Cotyled.</i>	<i>ellipticae</i>	6. Mai.
		<i>Flores</i>	14. Maii. <i>Fructus</i>
		28. Iunii.	
<i>Sinapis orientalis</i>	<i>Cotyled.</i>	<i>bilobae</i>	— — —
		<i>Flores</i>	3. Maii. <i>Fructus</i>
		29. Iunii.	
	<i>alba</i>	<i>Cotyled.</i>	<i>bilobae</i> — —
		<i>Flores</i>	2. Maii. <i>Fructus</i>
		29. Iunii.	
<i>Brassica orientalis</i>	<i>Cotyled.</i>	<i>subellipticae</i>	—
		<i>Flores</i>	12. Maii. <i>Fructus</i>
		29. Iunii.	
<i>Crambe hispanica</i>	<i>Cotyled.</i>	<i>subbilobae.</i>	7.
		<i>Maii.</i>	<i>Flores</i> 26. Maii.
		<i>Fructus</i>	1. Iunii.
<i>Anchusa undulata</i>	<i>Cotyled.</i>	<i>ovatae</i>	9. Maii.
		<i>Flores</i>	13. Iunii. <i>Fructus</i>
		4. Iulii.	
<i>Geum urbanum</i>	<i>Cotyled.</i>	<i>ovatae</i>	— —
		<i>Flores</i>	20. April. <i>Fructus</i>
		8. Iulii.	

PARS V.

VARIETATES PLANTARUM.

Varietatem in Regno Vegetabili constituit quaelibet mutatio Plantis inducta, a Climate, Cultura, aut Loco natali.

Hinc duplex Varietas, naturalis videlicet, aut artificialis.

Varietates naturales probe observandae, ut a speciebus distinguantur.

Immensus est harum numerus, cum nulla fere pars Plantae sit, quae variare non possit; hisce itaque non multum immorabor.

Varietates constituant.

1) *Radix Brassica oleracea*; radice tuberosa, fibrosa.

Daucus sativus; radice lutea, alba, atrorubente.

Raphanus sativus; radice alba, nigra, rotunda, elongata.

2) *Caulis. Buxus sempervirens*, humilis, & arborescens.

Pinus mugho Flor. Carniol. caulem extulit in Horto Vindobonensi.

Cra-

Crataegus Oxyacantha, Ononis arvensis, Rubus fruticosus; caule spinoso, & inermi.

3) *Folia.* *Tilia europaea, Alchemilla vulgaris; foliis glabris, & hirsutis.*

Ranunculus Ficaria, Helleborus viridis, Pulmonaria officinalis; foliis maculatis, & immaculatis.

Hypochaeris macul. Sinapis arvensis; fol. integris, & divisis.

Bromelia Ananas; Fol. dentatis, & integris.

Hedera Helix; fol. cordatis, & angulatis.

Sambucus nigra, Euphrasia officinalis; fol. etiam laciniatis.

Saxifraga 934. HALLER. fol. integris, & tridentatis.

Ilex Aquifolium; fol. inermibus, & spinosis.

4) *Spinae.* *Berberis vulgaris; spinis simplicibus, & compositis.*

5) *Calyx.* *Arctium Lappa; cal. glabro, & tomentoso.*

6) *Flores.* *Senecio viscosus & Iacobea, ac Matricaria Parthenium,*

nium; disco radiato &
nudo.

7) *Corolla. Campanula perfoliata, Rue-*
lia Clandestina ; corolla praefente, ac de-
ficiente.

Cichorium Intybus, Lactuca
perennis, Aster alpi-
nus, Carduus crispus.

Globularia vulgaris, Caca-
lia alpina, Aconitum
Napellus ; corollis co-
lorem caeruleum in
album mutantibus.

Borago officinalis ; flore
rubro.

Saxifraga oppositifolia I.
R. H. floribus caeru-
leis.

Centaurea orientalis, Tri-
folium pratense, flor.
flavis.

Pedicularis palustris, Ana-
gallis arvensis, Solda-
nella alpina, Gentianæ
purpurea ; floribus al-
bis.

Scrophularia nodosa ; flor.
viridibus.

Tragopogon pratense, flor.
viridi.

Melampyrum sylvat. & ne-
morum, Trifolium
Melilotus officin. Ver-
ba.

bascum Lychn. & ni-
grum; floribus albis.

Heracleum Sphondylium,
Tragofelinum 1, HAL.
fl. rubris.

Corolla luxurians, eaque

1) *plena*, quae omnia stamina exclu-
dit, familiaris *Papa-*
veri, *Diantho*, *Ly-*
chnidi, *Tulipae*, *Chei-*
rantbo, *Pyro*, *Amygdalo*,
Rosae, *Myrtho* &c.

2) *multiplicata* majore numero peta-
lorum, absque exclu-
sione omnium stami-
num.

3) *degenerans*: radio, flosculisque in tu-
bulos mutatis, in *Chry-*
santheo *Leucanth.* *An-*
themi *Cotula*, *Bel-*
lide, *Matricaria* &c.

monstrosa. Flos unicus ex
binis connatis, in *Sta-*
ebi sylvestri.

Resedae undatae flôres supe-
riores loco styli pro-
tulerunt surculos fo-
liosos, exclusis stami-
nibus.

Dicamnus albus; calycinis
foliis 5 inaequalibus;
corolla herbacea, pen-
tapetala; staminibus ex
intervallis petalorum,
qui-

quinis duntaxat & vi-
ridibus; *Antheris* effoe-
tis. E medio floris pro-
dibat pedunculus susti-
nens folia quina lan-
ceolata ; Germinibus
nullis.

Vicia Cracca, flore ex quin-
que vexillis in tubum
connatis HALLER.

Geum rivale, calycinis fo-
liis & petalis 8, sta-
minibus nullis, furcu-
lo folioso, centrali *Fl.*
Carniol.

Ranunculus bellidiflorus I.
GESNER.

In *Peloria* LINN. flor. mon-
strosos, superiores ve-
ro natur. vidit KRAS-
CHENNIKOF. Ergo
Peloria non est hybrida
planta, sed monstrum
Linariae.

Trifolium repens protulit
flores uno aliove peta-
lo in folium mutato
HALL.

Flores monopetali rarius multipli-
cantur, frequentius polypetali.

3) *Nectaria* multiplicata in *Aquilegia*,
Nigella, *Narcissus*.

9) *Stamina* in petala saepe degeneran-
tia

10) *Stylus* prolifer in *Diantha*, *Ranunculo*, *Veronica pinnata* &c.

11) *Fructus* variant magnitudine, colore, sapore, ita e.g.
Baccae nigrae & albae in
Vaccinio Myrth.
albae, nigrae, virides, in *Sambuco*
nigra.
nigrae, luteae, rubrae, in *Solano*
nigro.

12) *Sexus*. *Morus alba* in *Insibria* dioica.
Acer campestre floribus omnibus perfectis, in alia
vero Planta masculis,
& polygamis,
Lychnis dioica, floribus Hermaphroditis in *Tataria*.
HALL. Götting.

Zea Mais paniculae masculae floribus nonnullis quandoque fructiferis. GEOFROY.

Spiraea Aruncus, spica androgyna in horto Ludvigiano. HALL.

Veratrum nigrum, floribus omnibus perfectis a me visum.

Fragaria vesca, sexu quoque distincta, du CHESNE.

Pa-

Parietaria officinalis, flo-
ribus in eadem planta
masculis, feminineis, &
incompletis. FLOR.
CARNIOL.

Myriophyllum LINNAEO
monoicum, HALLE-
RO & ADANSONIO
polygamum, LUDWI-
GIO hermaphroditum.

Cannabis protulit flores fe-
mineos maribus, & vi-
cissim feminineos mascu-
lis immixtos, HALL.

Ilex Aquifolium, monoi-
cum, dioicum, & her-
maphroditum. HALL.

Viburnum Opulus flores
centrales fertiles mu-
tat in steriles.

Milleria biflora flor. nunc
masculis & feminineis,
nunc masculis solis,
LOEFLING.

Lychnis dioica cum flore
uno hermaphrodito vi-
fa a GUNNERO FL.
Norveg.

Nunc quoque passim ignoramus, quid
sit species, & quid
varietas.

Historiae Fungorum haec
praecipua calamitas est,

Fumariam radice solida, ab
ea, quae cavam habet,
distinguit HALL.

Rumex divaricatus, & pro-
lifer LINN. non sunt
spec. distinctae WIL-
LICH.

De *Salicibus* & *Rosis* jam
dudum dubitavi, an
tot species sint, quod
nunc etiam numeran-
tur.

Lichenes coralloideos ab
unico patre pyxidato
genitos suisse, mecum
sentit HALL.

Utinam Botanici omnes diligentie cultura,
& judicia comparatione genuinos spe-
cierum omnium characteres in lucem
protraherent.

PARS VI.

VIRES PLANTARUM.

Vires Plantarum plurimae latent, multae fabulosae sunt, paucae vero genuinae. Dum ergo de his agentes legitimis libros, quaeso, memores estote semper, non omnia vera esse, quae *ipse dixit*, sed quae a fidelibus experimentis peritique Botanici judicio commendantur. Quomodo vero, etiam a priori, Plantarum vires dignosci queant, paucis indicabo.

Plantae, quae naturali classico charactere conveniunt, easdem quoque vires ut plurimum possident; ita

Incompletæ inertes, aut suspectæ.

Obsoletæ dorsiferae terreo principio & alcali fixo abundant, subadstringunt.

inundatae acres, infidae.

Palmae fructus dant salubres, at nuclei adstringentes.

Gramineæ folia Pecoribus grata, semina minora Avibus nonnullis, ma-

H 2 jora

jora Homini esculenta, excepto
Lolio.

Liliaceae viscidæ, aut venenatae, exem-
p' o *Veratri*, radicis *Fritila-*
riae coronæ, *Hyacintbi*, *Nar-*
cissi, aliorumque.

Satyria viscida, minus acria, nonnulla
aromatica, ut patet ex *Epiden-*
dro Vanilla.

Scitamineae monandrae aromaticæ,
acres; aliarum vero fructus
plerique acidi,

Umbelliferae aromaticæ, aut venenatae,
at quaedam cicures & esculen-
tae.

Compositæ pleraequæ saponaceæ, & re-
solventes; quaedam aromaticæ,
aut purgantes; nonnullæ vene-
natae.

Epicarpiae stellatae diureticæ, aliae
acres, nervinae, quaedam vero
noxiae.

Campanaceæ cucurbitaceæ pleraequæ
acres.

Contortæ infidae, aut venenatae, praef-
ertim radix, cortex, semen.

Asperifoliae adstringentes, vulnerariae.
Verticillatae aromaticæ, emenagogæ,
tonicae.

Personatae beneficæ paucae.

Tubulatae luridae, suspectæ, praefertim
bacciferae.

Calycanthemae angiospermae, drupa edulis, antipyretica; *gymnospermae* adstringentes.

Tricoccae acres, deleteriae.

Polyarpiae multifiliquae acres, suspectae, venenatae.

Columniferae involucro floris triplici, emollientes, demulcentes.

Leguminosae fructu uniloculari, folia grata lumentis; semina vero farinacea, esculenta, at flatulenta largiuntur.

Antiscorbuticae antiacidae.

Desforatae, aquosae, oleraceae non paucae.

Coniferae, refinosae, diureticas.

Fungi, Deorum cibus.

Plantae, quae Genere naturali conveniunt, etiam viribus plerumque conveniunt.

Araacria: *Papaveres paregorici*.

Salviae stomachicae. *Alfinis subacidae*.

Rhea purgantia. *Rosae adstringentes*.

Malvae emollientes. *Pini balsamicae*.

Hyperica vulneraria. *Sambucci abstergent*.

Atriplices oleracei. *Lauri aromaticae &c.*

Noxia & *utilia* humanis sensibus vix deteguntur; sunt tamen

Foetida noxia plurima, quaedam antihelmintica, antihisterica.

Nauseosa non nutrientia, saepius infida.

Squallida suspecta.

Palustres plantae multae venenatae,
exemplo, *Pbellandrii*, *Cicutae*, *Ranunculi* &c.

Suspectae quoque sunt illae; quas non
degustant Animalia, ut *Aconitum*,
Veratrum, Flores *Colchici* autum-
nalis &c.

Suaveolentia saepius tonica, cardiaca,
excretiones sollicitant, vires restau-
rant, flatus discutiunt.

Inodora pleraque inertia, mucilagino-
sa, emollientia, acre corrigunt,
mucum deficientem restituunt, fi-
brarum irritabilitatem nimiam corri-
gunt.

Acida antiphlogistica, acrimoniae ali-
calinae opposita.

Amara: stomachica, bilis defectum
supplent, viscidum spontaneum de-
struunt, acrimoniae acidae resistunt,
roborant, attenuant.

Stiptica adstringentia.

Certiores Plantarum vires detexit necessitas,
casus fortuitus, audax experimentum.

Inopes, expositi, derelicti, propriis
periculis invenere plurima humano
Generi noxia, & utilia, primique
virosas Affyriae radices, inde laesi
indicarunt Augusti milites, teste
PLUTARCHO.

Plantas venenatas degustabat Vir sum-
mus *Conradus GESNERUS*, ut ge-
nuinas earum vires in se ipso ex-
plo,

ploraret, cuius exemplum imitatus est Ill. STOERKIU.S.

Vera tamen cujusque natura, non nisi medico effectu pernosei potest, opus ingens occultumque divinitatis, quo nullum reperiri possit majus. PLIN. H. N. L. 19.

Usus plantarum duplex est, oeconomicus nimirum, & medicus.

Oeconomia sanis corporibus alimenta, Medicina adversae valetudinis praefidia suppeditat.

Hinc quaelibet Planta aut nutrit, aut alterat. Nutriens est illa, quae humoribus nostris assimilatur, serius, aut citius; alterans vero ea dicitur, quae nutriendo inepta, nervei systematis functiones plus minus perturbat.

Vegetabilia nutrientia sunt

1) *Cerealia. Semina Tritici, Secales, Hordei, Avenae, Oryzae, Milii, Panici, Zeae, Fagopyri &c.*

2) *Dulcia. Fructus Palmarum, Ficus, Ceratoniae, Bromeliae, Musae, Pyri, Pruni, Vitis, Perfici, Fragariae, Mori, Garciniae, Mammeae &c.*

- 3) *Mucilaginosa.* *Malva*, *Althea*,
Hibiscus, *Lichen islandicus*.
- 4) *Oleosa.* *Nux Juglandis*, & *Amygdali*, *Semen Coryli*,
Pini &c.
- 5) *Leguminosa.* *Fructus Pisii*, *Fabae*,
Lentis, *Ciceris*,
Phaseoli, *Lathyri*,
Trigonellae &c.
- 6) *Oleracea.* *Folia Spinaciae*, *Bliti*,
Betae, *Urticae*,
Atriplicis, *Chenopodii* &c.
- 7) *Cicurata.* *Brassica oleracea*, *Daucus Carota*, *Campanula* *Ranunculus*,
Ranunculus, *Ficaria*, *Solanum tuberosum*, *Asparagi tueriones* &c.

Panis, ciborum princeps, fit ex farina cerealia, a furfure depurata, aqua rite subiecta, & fermentationis excitatae auxilio attenuata. Pro varia itaque cerealia indole, fermenti natura, aëris temperie, aquae ingenio, varioque farinam pingendi, coquendique modo, diversus quoque panis conficitur, & quidem optimus ex *Triticum*, acidior ex *Secale*, deterior vero ex *Hordeum*, *Avena*, aliisque cerea, libus.

His succedanea ad Panificia sunt

Fructus Fagi Castaneae

Limonensis.

Hymeneae Contur-
baril. Dalecarlis.

Mespili Oxyacan-
thae Carniolis.

Radices Iatrophae Manihot.
Peruvianis.

Quaiaci officinalis
Hispaniolis.

Solani tuberoli Hy-
bernis.

Dioscoreae variae
Indis.

Helianthi tuberosi
Etruriis.

Rhizophorae gym-
norrh. Indis.

Herbae Lichen islandicus
Islandis.

Trifolium pratense
Scotis.

Cortex Pini sylvestris Da-
lecarlis.

Semen Helianthi annui Me-
xicanis.

Ex aliis quoque substantiis ad vegetable
regnum spectantibus panis conficitur

V. MANETTI *Panizzazione.*

Oeconomia quaerit etiam Plantas

1) gratas Iumentis, Peco-
ribus, Apibus, Avi-
bus &c.

- 2) coloribus conficiendis aptas.
- 3) Infectis infensas.
- 4) Animalibus noxias.

Plantae Zoobromae, seu pabulum salubre dantes

Iumentis & Pecoribns, sunt Folia *Graminum*, *Scirpus*, *Triglochin*, *Melampyrum*, *Vicia*, *Lotus*, *Trifolium*, *Medicago*, *Spergula*, *Anobrychis*, *Ulmus*, *Populus*, *Betula*, *Fraxinus*. *Ligustrum* &c.

Suibus. *Stachys*. *Fructus Quercus*, *Fagi*, *Cucurbitae*, *Lichen islandicus*. Radix *Cyclaminis* &c.

Ovibus. *Anthyllis*, folia *Fraxini*. Plantae aromaticae verticillatae.

Tinctoriae. Color niger. *Lycopus europaeus* cum *Vitriolo* coctus.

viridis. Fol. *Scabiosae*. *Baccae Rhamni* cathart. &c.

ruber. Rad. *Rubia* tinct. *Cuscuta*. *Baccae Vac-*

- Vaccinii.* Flores
Hyperici. Fructus
Basellae rubrae &c.
luteus. Genista tinct. Cor-
 tex *Rhamni*, *Ber-*
beris, *Pyri*, *Car-*
pini. Folia *Betulae*,
 Flores *Calendulae*
 &c.
caeruleus. *Isatis*, *Serratula*, *Indigo-*
fera &c.
fulvus. *Bidens*, *Lycopodium*.
Insebfifugae seu adversae.
Tineis. *Milium*. *Asperula*. *My-*
rica &c.
Pediculis humanis. Pulvis fru-
 ctus *Evonymi*, &
 sem. *Aconiti sta-*
phys. &c.
Pecorum. *Aconiti de-*
coctum.
Suum. *Licopodii deco-*
ctum.
Grillis domest. Fumus radicis
Nymphaeae, & cor-
 ticeis *Populi*.
Muscis. *Antirrhynum*, *Agari-*
eus muscarius &c.
Culicibus. *Inulae*, &³ *Boleti fu-*
 mus.
Cimicibus. *Alea*, *Cannabis*, *My-*
rica, *Oleum Ta-*
baci, Fumus *Ca-*
pisci.

No-

Noxiae Animalibus, & quidem

Equo. Phellandrium, Chamaelema, Semen Lentis &c.

Bovi. Cicuta. Anemone, Equisetum &c.

Ovi. Myosotis. Drosera. Anthicum, Iuncus, Mercurialis, Equisetum &c.

Anseri. Ethusa.

Avibus. Amygdalae amarae.

Usus Medicus ea respicit, quae humano corpori applicata laesas eiusdem functiones statui sano restituunt. Cum vero machinae animalis partes quaedam sint solidae, aliae autem fluidae, erunt etiam medicamenta, quae modo solidae, modo vero fluida magis afficiunt. Partes solidae peccant teneritudine, spasmus, aut atonia: fluidae autem motu, copia, aut qualitate. Copiam minuant evanescantia, qualitatem vero morbosam emendant alterantia. Hinc medicamenta ex vegetabili Regno desumpta erunt

1) *Stimulantia, aut Paregorica, quibus fibrarum irritabilitas augetur aut diminuitur.*

2) *Edulcorantia, aut Attenuantia, quibus humorum acrimoniam, aut spissitudinem nimia corrigitur.*

Stimulantia sunt

1) *Fragrantia. Flores Polyanthes, Jasmini, Tiliae, Vio-*

*Violae, Primulae,
Cheiranthi &c.*

*Herbae Melissae, Satu-
reiae, Majoranae,
Lavendulae, Thy-
mi, Valerianae cel-
ticae &c.*

Eadem *Emenagoga* acriora, ut
Dictamnus, Sabi-
na. Aloës extra-
cum, Croci stigma-
ta, Rorismarini
oleum essentiale,
Menthæ infusum
vinosum chalybea-
tum, praemissis
praemittendis.

2) *Aromaticæ.* Radix *Acori, Angelicae, Imperatoriae,*
Zinziberis, Cur-
cumae, Aristolo-
chiae &c.

Cortex *Cinamomi, Casca-*
rillæ, Citri, Au-
rantiorum &c.

Folia *Lauri, Rorismarini,*
Menthæ, Salviae
&c.

Fructus *Caryophylli, Iuni-*
peri, Miristicæ,
Vanillæ. &c.

Semen *Cumini, Anisi,*
Foeniculi, Badia-
nae &c.

Re.

Resina *Lauri Camphorae*,
Benzoes &c.

Eadem *Diaphoretica* & *Sudori-
fera* eo regimine
data, quo humo-
res ad vasa cutanea
determinantur.

3) *Sternutatoria*, seu membranam pi-
tuitariam irritan-
tia. Radix *Primu-
lae*. Folia *Asari*,
Arnicae, *Betoni-
cae*, *Nicotianae*.
Flores *Convalla-
riae* *maialis*.

4) *Expeditorantia*, quae respiratio-
nis organa stimu-
lant, ut visci-
dam, aut purulen-
tam colluviem ex-
cutiant. Stipites
Solani Dulcamarae.
Folia *Veronicae of-
ficiin*. *Marrubii al-
bi* &c.

5) *Diuretica*, seu secretionem, &
excretionem urin-
nae promoventia.
Ononis. *Cortex Cap-
paris aculeatae*. Ra-
dices *Asparagi*, Pe-
troselini. Emulsio
seminum: *Aebras*
Sa-

Sapotae. *Parietaria.*

6) *Purgantia antiphlogistica.* Pulpa
Cassiae, *Tamarindi*. *Manna.*

Lenia. Rad. *Rhei*, *Ialapae*. Flo-
res *Perfici* &c.
acriora. Rad. *Hellebori*, *Iridis*,
Bryoniae, *Eupato-*
rii. Folia *Gratio-*
lae, *Sennae*, *Astran-*
tiae, *Baccae Rham-*
ni cath. *Ilicis Aqui-*
folii. Semen *Sam-*
bucci Ebuli. Gum-
mi Cambogiae &c.

7) *Emetica.* Folia *Globulariae Aly-*
pi. Rad. *Ipecacuan-*
nae. Semina *Paeo-*
niae, *Coluteae*,
Cytisi Laburni &c.

8) *Rubefacientia*, *Sinapis*. *Ranunculus*
&c.

Paregorica contraria prioribus, eaque
Anodyna. *Papaveris folia*, flores.

Narcotica. *Opium*. *Hyoscyamus*. *Bel-*
ladona. *Mandragora*, *La-*
etuca virosa. *Stramonium*
&c.

2) *Edulcorantia*, quae

1) *Glutinosa*, viscido humore obli-
nientia sensiles fibras, ne
irritentur ab acri. Rad.
Sympyti. Fol. *Malvae*,

Altbeae. Semina *Lini sativi*
&c.

2) *Oleosa.* Olea expressa, non ran-
cida.

3) *Antiacida.* Antiscorbutica, &
amara.

4) *Antialcalina.* Acida, ac in primis
succus *Limonii*, *Ribesii*,
Berberis. *Acetum* &c.

5) *Antiseptica.* Cortex *peruvianus*.
Scordium. *Chamomilla* &c.

Cancro opposita. *Cicuta*. *Ono-*
pordon. Rad.
Dauci Caro-
tae; valent
tamen quan-
tum possunt.

6) *Consolidantia*, soluti unionem
promoventia. *Solidago Vir-*
gaurea. *Lysimachia Num-*
mularia. *Sanicula Pyrola*.
Hypericum. *Alchemilla*. *Pul-*
monaria. *Lichen islandicus*
&c.

7) *Adstringentia*, seu inspissantia,
opposita stimulantibus. *Ar-*
butus, *Vaccinium*. *Potentilla*.
Geum, *Bistorta*, *Quercus*.
Agrimonia. *Millefolium*,
Viscum &c.

Attenuantia, & quidem

1) *Diluentia aquosa*. *Fumaria*. *Po-*
tulaca. *Alsine*, *Borrago*. *Se-*
dum &c.

2) *Saponacea. Cicborium. Scorzonera*
Leontodon. Saponaria officin.
&c.

3) *Discutientia. Melilotus, Farina*
seminum Lentis, Bryoniae
radix &c.

Non omnis Planta omni tempore easdem pos-
sider vires, nec omnes partes ejus-
dem Plantae eadem pollent efficacia.

Rhamni cath. folia adstringentia, fru-
etus maturi purgantes.

Sambucci nigrae cortex interior viridis
catharticus, baccae, saponaceae.

Papaveris albi capita & flores anodynī,
semina oleofa.

Rhei radix purgans, semina & folia sub-
adstringentia &c.

Cautus ergo sit Medicus in determinandis
Plantarum viribus, ne decipiatur, ac
decipiat.

Medicus Plantarum usus huic regulae inniti-
tur: *Contraria contrariis curantur.*

Hinc

Pblogosim sanat Adipsia quam excitant acidæ

Obstipationem — Diarrhaea — — purgantia

Diarrhaeam — Obstipatio — — adstringentia

Melancholiam — Febris — — stimulantia

Convulsionem — Sopor quem — — opiate

Dolorem — Dol.alterius loci — rubefacientia

Plantae, quarum vis medica haeret in sub-
stantia volatili, recentes adhibendae.

Plantae aromaticae, nervinae, dantur for-
ma infuti, conservae, aut
olei essentialis.

amarae, in extracto, electuario,
succo, decocto.

adstringentes, eodem modo, ut *ama-*
rae.

purgantes, & *emeticae* in pulvere &
electuario; acriores vero
in decocto, & extracto.

Ridiculae sunt Aquae destillatae nutrientes,
aut adstringentes; vis enim nutriendis,
& adstringens non transit in excipulum.

Dosis rerum adhibendarum a prudente Me-
dico aptanda aetati, sexui, temperamento,
climati, vivendi modo, viscerum con-
stitutioni, & singulari Individui cuius-
que naturae, quod materia medica docet.

Simplicia quaerit sapiens, farragines amat
empyricus, pessimus hostis humani Ge-
neris.

131

PARS VII.

PLANTARUM OFFICINALIUM USITATISSIMA:
RUM CHARACTERES SPECIFICI, ET VIRES
MEDICAE.

CLASSIS NATUR. II. OBSOLETAE.

ORDO I. Dorsiherae.

Num. GEN. LINN. S. N.

1179. POLYPODIUM (*vulgare*)

fronde pinnatifida:

segmentis lanceo-
latis, subdentatis;

radice quamösa. TOURNE-

Offic. Polypodium FORT. I.

guercinum. Radix. R. H. Tab.

Cläff. artific. Cryp. 316. FL.

togamiae. LOND. I.

Vis abstergens, re-

solvens, calvum

sollicitans.

1174. PTERIS (*aquilina*) fronde

decomposita: pin-

nulis sessilibus lan-

ceolatis, subcrena-

182

tis, ad nervulos
villofis.

BLACW.

Offic. Filix. Radix. ELL. Tab.
Class. artific. Cryp. 328.
togamiae.

Vis totius ordinis
antihelmintica?

1180. ADIANTHUM (*Capillus Veneris*) fronde
decomposita; fo-
liolis demum cu-
neiformibus.

TOURNE-

Offic. *Capillus Veneris*. FORT. I.
ris. Frondes. Syru. R. H. Tab.
pus, qui fere me- 317.
rum est Saccha-
rum.

Cl. artific. Crypto-
gamiae.

Vis totius Ordinis?

ORDO II. Spadiceae.

1128. ARUM (*maculatum*) foliis
sagittatis, erectis;
spadice cylindri-
co.

BLACW.

Offic. Aron. Fecula. EL. Tab.
Class. artific. Gy. 228.
nandria.

Vis radicis acerrima.
Fecula fere iners,

CLAS.

133

CLASSIS III. GRAMINEAE

ORDO I. *Triandreae.*

96. ELYMUS (*caninus*) foliis hirsutis; spiculis quinquefloris, aristatis, HALL. Helv.

1429.

GMELIN.

Offic. Gramen. Rad. *ribis* I. Tab
Class. artific. Trian- 27.
driae.

Vis aperiens, leniter diuretica.

91. AVENA (*sativa*) calycibus dispermis, seminibus levibus: altero aristato.

BLAK.

Offic. Semen. WELL Tab
Cl. artific. Trian- 422.
driae.

Vis nutritiens, demulcens, subacida.

98. HORDEUM (*vulgare*) floribus omnibus perfectis, longe aristatis, calycibus setaceis,

BLAK.

Offic. Semen. WELL
Class. artific. Trian. Tab. 223.
driae.

Vis nutritiens, demulcens, subacida, Pa-

134

nis. Cerevisia. Ptis.
sana.

ORDO II. Hexandriae.

443. ORYZA (*sativa*) CATESBY
Offic. Semen. Car. I. Tab.
Class. artific. Hexan- 14.
driae.
Vis nutritiens, de-
mulcens.

CLASSIS IV. LILIACEAE.

ORDO I. Fructu supero-

430. ACORUS (*calamus*) Planta
aquatica, Spica at-
tenuata, culmo fo-
lium referente. BLAC.
Offic. Radix. WELL
Class. artific. Hexan- Tab. 416.
driae.
Vis aromatica, to-
nica.

405. ALLIUM (*sativum*) bulbis
aggregatis, caule
folioso: foliis pla-
nis, spatha uni-
valvi. I. BAUH.
Offic. Bulbi. II. p. 564.
Class. artific. Hexan-
driae.

Vis

*Vis acris, diuretica,
antihelminтика, li-
thontriptica, di-
aetetica,*

ALLIUM (cepa) Bulbo tuni-
cato; culmo nudo,
inferne ventrico-
so.

WEIN.

Offic. Radix. MANN.

Class. artific. Hexan. Tab. 449. a
driae.

*Vis resolvens, emol-
liens in cocta ra-
dice, crudae diu-
retica, acris.*

1120. **SMILAX (Sasaparilla)** cau-
le aculeato, foliis
trinerviis.

PLUK-

Offic. Radix. NEL. Fig.
Class. artific. Dioe- imperfecta
ciae. Tab. III. 2.

*Vis demulcens, le-
niter resolvens.*

SMILAX (china) caule acu-
leato, tereti; fo-
liis inermibus, ova-
to-cordatis, quin-
quenerviis, LINN

S. N. p. 655. PLUMIER

Offic. Radix. Pl. americ.

Class. artific. Dioe. Tab. 83.
ciae.

Vis demulcens.

55. CROCUS (*sativus*) spatha
radicali, uniflora. TOUR.
Offic. Stigmata. NEFORT
Clas. artific. Trian. I. R. H.
driæ. Tab. 184.

Vis stimulans, humo-
res rarefaciens,
noxia magis quam
utilis, et si varias
compositiones in-
grediatur. Uſus
Croci etiam culi-
narius, & oco-
nomicus ad tin-
gendum quoque
caseum insubricum

59. IRIS (*florentina*) ſcapo ra-
moſo, foliis lon-
giore, multifloro,
corollis barbatis,
germinibus spatha
gemina cinctis. KNORR
Offic. Radix. Delic. I. Tab.
Clas. artific. Trian. 7.
driæ.

Vis succi purgans,
emetica.

IRIS (*germanica*) BLAK.
Omnia eadem cum WELL.
priore. Tab. 69.

240. ASPARAGUS (*officinalis*)
herbaceus, foliis
ſetaceis, inermi-
bus, fasciculatis,

pe.

pedunculis gemi-
nis.

BLAK.

Offic. Radix.

WELL

Class. artific. Hexan-
driae. Tab. 332.*Vis* diuretica, deob-
struens; Turiones
e'calenti.

139. RUSCUS (*aculeatus*) caule
ramo'ō; foliis el-
lipiticis, in aculeum
exeuntibus.

PETIVER

Offic. Radix.

Tab. 44.

Class. artific. Dioea-
ciae.*Vis* diuretica, lithon-
triptica.

421 CONVALLARIA (*maialis*)
scapo nudo; foliis
binis radicalibus;
floribus spicatis,
subrotundis.

BLAK.

Offic. Flores. Aqua. WELL
Spiritus. Conser. Tab. 70.
va.*Class. artific.* Hexan-
driae.*Vis* analeptica, errhi-
na florum pulveri-
fatorum.

425. ALOE (*perfoliata*) *Varie-*
tas foliis dentatis,
vaginantibus, apice
concavis; floribus

15

spi-

spicatis, pendulis,
cylindraceis, in
brevem densam.
que spicam dispo-
fitis.

DILLEN.

Offic. Succus inspissa. Eltb. Tab.
tus. Fadem est Aloe 15.
officin. FORSKAE.

LH.

Class. artific. Hexan-
driae.

Vis aperiens, emena-
goga, purgans, sed
detur mixta cum
bile animalium.

552. COLCHICUM (*autumnale*)

floribus subbinis
uno anno, alio fo-
liis oblongo-lan-
ceolatis prodeun-
tibus.

STORK de

Offic. Oxymel ex ra. Colchico.
dice verno impri-
mis tempore col-
lecta.

Class. artific. Hexan-
driae.

Vis diuretica, acris.

CLASSIS V. SATYRIA ET SCITAMINEÆ

6. CURCUMA (*longa*) Radice
bulboſa, nervis fo-
liorum plurimis. RUMPF.

Offic.

139

Offic. Radix *Amboin.* V.

Class. artific. Monan. Tab. 67.

driae.

Vis resolvens, diu-

retica.

CLASSIS VI. DISPARES.

653. NYMPHAEA (*alba*) calyce

quadrisido; flori-

bus albis; fructu

globofo.

OEDER

Offic. Flores. Aqua. Dan. Tab.

Class. artific. Poly. 602.

andriae.

Vis refrigerans. Usus

plantarum in sta-

gnantibus aquis

crescentium mihi

semper suspectus.

589. ASARUM (*europaeum*) fo-

liis binis, haemi-

sphericocordatis,

subhirsutis, obtu-

sis.

BLAK.

Offic. Radix.

WELL.

Class. artific. Dode. Tab. 383.

candriae.

Vis emetica radicis

recentis, purgans

infusi, foliorum

erchina.

1022. ARISTOLOCHIA (*Serpentaria*) foliis corda-

tis, villosoulis, pla-

nis;

nis ; floribus e basi
caulis, CATESBY
Offic. Radix. Carol. Tab.
Class. artific. Gynan. 29.

driæ.

Vis sudorifera , an-
tiseptica.

ARISTOLOCHIA (*rotunda*)

radice subrotun-
da; pedunculis fo-
litariis.

I. BAUH.

Offic. Radix. III. p. 559.

Class. artific. Gynan.
driæ.

Vis acris , movens ,
escarotica , resol-
vens.

ARISTOLOCHIA (*longa*) ra-

dice repente ; fo-
lis cordatis, obtu-
sis : petiolis flore
sublongioribus. I. BAUH.

Offic. Radix. I. c. p. 56.

Class. artific. Gynan.
driæ.

Vis medica eadem ,
at fortior priore.

CLAS.

CLASSIS VII. STRICTAE.

278. RIBES (*rubrum*) inerme;
spicis floralibus
demum deflexis. BLAK.
Offic. Fructus. Sy-WELL.
rupus, & Succus Tab. 285.
ex fructu.
Class. artific. Pentan-
driae.
Vis. antiseptica, an-
tialcalina, diure-
tica, foliorum vul-
neraria, attenu-
ans.

CLASSIS VIII. UMBELLIFERAE.

361. ANETHUM (*graveolens*)
caule albis lineis
striato; fructibus MORI-
compressis. SON. Hift.
Offic. Semen. Aqua. III. S. 9.
Oleum destill. Tab. 15. f. 1.
Class. artific. Pentan-Umb. Tab-
driae. 1. f. 27. &
Vis in semine aroma. Tab. 8. f. 2.
tica, carminativa,
ANETHUM (*Foeniculum*) cau-
le spongioso, sul-
cato; fructibus
ovatis. MORI.
Offic.

Offic. Semen. Aqua. SON. I. c.

Oleum destill. Tab. 2. f. 1.

Confectio. Umb. Tab.

Class. artific. Pentan. I. f. D.

driae.

Vis aromatica, attem-
nuans.

344. ANGELICA (*sylvestris*) pin-
nis simplicibus :
impari saepius lo-
bata. RIVIN.

Offic. Radix. Aqua. Tab. 17.

Spiritus, quando-
que & Extractum.

Class. artific. Pen-
tandriae.

Vis acris, aromatica,
stimulans, sudori-
fera, extracti vix
aliqua.

333. CONIUM (*maculatum*) se-
minibus plicatis :
plicis subrepandis,
crenulatis. FL. LON.

Offic. Herba. Extra. DIN. I. IA.
etuan. CQUIN.

Class. artific. Pentan. Austr. II.
driae. Tab. 156.

Vis narcotica, ad
schiros dubia.

330. DAUCUS (*Carota*) radice
fusiformi ; caule

pilis

pilis declinatis hi-
spido. RIVIN.

Offic. Radix. Semen. Tab. 27.

Class. artific. Pentan-
driae.

Vis spontaneae diu-
retica, resolvens,
cultae nutriens. Se-
men aromaticum.

356. IMPERATORIA (*Ostruthia* ~~ad~~

~~non~~ *thium*) Planta al-
pina; pinnis ma-
gnis, lobatis, den-
tatis.

BLAK.

Offic. Radix. WEL. Tab.

Class. artific. Pentan-
driae.

Vis acris, calida, su-
dorifera, diureti-
ca, tonica, atte-
nuans.

343. LIGUSTICUM (*Levisticum*)

foliis decomposi-
tis; pinnis oblon-
gis, incisis, denta-

tis.

BLAK.

Offic. Radix. Semen. WEL. Tab.

Class. artific. Pentan-
driae.

Vis resolvens, sudori-
fera.

359. PASTINACA (*sativa*) foliis pinnatis: pin-
nis basi lobatis. RIVIN.
Offic. Radix. Tab. 6.
Class. artific. Pentan-
driae.
Vis resolvens, diuretica. Culta radix
edulis est.
364. APIUM (*Petroselinum*) foliis caulinis linea-
ribus. MORI.
Offic. Radix. SON. Hist.
Class. artific. Pentan- III. S. T. 8.
driae. f. 2.
Vis diuretica. Culta
radix oleracea ma-
gis, quam medica-
mentosa.
- APIUM (*graveolens*) foliis
pinnatis: pinnis
trilobis.
Offic. Radix. MORI.
Class. artific. Pentan- SON. I. c.
driae. Tab. 9. f. 8.
Vis diuretica. Culta
radix edulis, Fo-
lia pariter in culi-
nis adbibentur.
321. ERYNGIUM (*campestre*)
foliis pinnatim di-
sectis, spinotis. IACQUIN
Offic. Radix. Austr. II.
Class. artific. Pentan- Tab. 155.
driae. Vis

*Vis diuretica, resol-
vens, lithontripica.*

CLASSIS IX. COMPOSITAE.

ORDO I. *Staminibus liberis.*

115. SCABIOSA (*carvensis*) fo-
liis superioribus
pinnatifidis. BLAK.
Offic. Flores. Aqua. WELL.
Extractum. Tab. 185.
Class. artific. Tetran-
driae.
Vis consolidans, ab-
stergens. Aqua
inutilis.

ORDO II. *Staminibus connatis.*

905. TRAGOPOGON (*pratense*)
caule ramoso; fo-
liis carinatis, mar-
gine undulatis; ca-
lyce flori aequali. KNORR.
Offic. Herba. Delic. II.
Class. artific. Synges. Tab. 3.
nesiae.
Vis saponacea, atte-
nuans. Turiones
esculenti.

906. SCORZONERA (*bispanica*)
caule ramoso, fo-
liis amplexicauli-
K. bus

bus, integris, ser- BLAK-
rulatis. WEL.

Offic. Radix. Aqua. Tab. 406.

Class. artific. Syngeneiae.

Vis resolvens. Aqua.
inutilis.

912. LEONTODON (*Taraxacum*) calycinis foliis exterioribus reflexis.

OEDER

Offic. Taraxaci folia. Dan. Tab.
Aqua. 574.

Class. artific. Syngeneiae.

Vis saponacea. In aetariis verno tempore usitata.

909. LACTUCA (*sativa*) ramis & floribus corymbosif.

BLAKW.

Offic. Herba. Aqua. Tab. 88.

Class. artific. Syngeneiae.

Vis resolvens, antiphlogistica.

921. CICHORIUM (*Intybus*) floribus sessilibus; foliis runcinatis.

BLAK.

Offic. Herba. Radix. WELL.

Aqua. Extractum. Tab. 183.

Class. artific. Syngeneiae.

Vis

147

Vis resolvens, to-
nica. Aqua inu-
tilis.

923. ARCTIUM (*Lappa*) foliis
cordatis. HILL. Tab.
Offic. Bardanae Ra. I. 3.
dix.

Class. artific. Syng-
nefiae.

Vis stimulans, atte-
nuans. Semina diu-
retica.

945. ARTEMISIA (*Absynthium*)
spicis secundis,
calycibus pendu-
lis thalamisque he-
misphericis. BLAK.

Offic. *Absynthii* her- WELL.
ba, aqua, extra- Tab. 16.
ctum, syrpus,
sal, effentia.

Class. artific. Syng-
nefiae.

Vis resolvens, ro-
borans, febrifuga,
si datur in decocto
aut extracto. Sal
est merum alcali
deliquescens, aut
tartarus vitriola-
tus. Effentia sto-
machica, carmina-
tiva.

K 2

Art.

148

ARTEMISIA (*vulgaris*) fol.
pinnatifidis, sub-
tus tomentosis :
laciniis lanceola-
tis: extrema sub
apice utrinq. uni-
dentata.

BLAK-

Offic. Artemisiae her. WELL.
ba, aqua, fyru. Tab. 43¹.
pus.

Class. artific. Syngeneiae.

Vis resolvens, emmenagogia.

ARTEMISIA (*Abrotanum*)
fruticulosa, ere-
cta; pedunculis
unifloris; stylis
tripartitis.

BLAK-

Offic. Abrotani sum. WELL.
mitates, aqua, Tab. 555.
quandoque & ole-
um coctum.

Class. artific. Syngeneiae.

*Vis magis stimulans,
calefaciens; oleo
cocto sua, nec
alia.*

944. **TANACETUM** (*vulgare*) fo-
liis pinnatis: pin-
nis pinnatifidis;

flo-

floribus corymbo-

sis. BLAK.

Offic. Herba. Semen. WELL.

Aqua. Oleum de Tab. 464.
stillatum.

Class. artific. Syngenesiae.

Vis balsamica, tonica,
stimulans, antihelmintica?

350. TUSSILAGO (*Farfara*)

scapis unifloris;
foliis subcordatis,
angulatis, subtus
tomentosis. FL.LON.

Offic. *Farfarae* Fo. DIN. I.
lia, Flores.

Class. artific. Syngenesiae.

Vis demuleens. Fo-
lia sicca sumigan-
tur cum Nicotiana.
Tomentum pro fo-
mite ignis e chaly-
be excussi.

TUSSILAGO (*Petasites*) flo-

ribus spicatis. IACQUIN.

Offic. *Petasitidis* ra- Austr. III.
dix. Tab. 246.

Class. artific. Syng. 247.
nesiae.

Vis calefaciens, im-
pellens.

150

935. EUPATORIUM (*cannabium*) foliis digitatis.

OEDER

Offic. Herba.

Dan. Tab.

Class. artific. Syngenesiae.

745.

Vis foliorum deobstruens, tonica; radicis emetica & purgans teste GES. NERO.

955. SOLIDAGO (*Virgaurea*) ramis in paniculam longam, strictam contractis.

OEDER

Offic. *Virgaureae* Dan. Tab. herba una cum flo- 663. ribus.

Class. artific. Syngenesiae.

Vis consolidans, lithontriptica.

956. INULA (*Helenium*) foliis magnis, amplexicaulis, subtus tomentosis; calycinis squamis ellipticis, foliaceis.

OEDER

Offic. *Emulae campanae* Radix, Folia, 278.

Aqua, Oleum digestillatum.

Class. artific. Syngenesiae

Vis

*Vis tonica, antiaci-
da, stomachica.*

967. MATRICARIA (*Chamo-*
milla) foliis de-
compositis: pinnu-
lis capillaribus,
multifidis. HILL. Tab.

Officin. Chamomil-64.
lae flores, Aqua,
Oleum.

*Class. artific. Syng-
nesiae.*

*Vis carminat, eme-
nagogia, antisepti-
ca, teste PRIN-
GLE.*

MATRICARIA (*Parthenium*)
foliis pinnatis:
pinnis pinnatifidis:
laciiniis obtusus;
floribus corymbo-
sis. BLAK:

Offic. Herba cum flo- WEL.
ribus, Aqua, quan. Tab. 192.
*doque & Extra-
ctum.*

*Class. artific. Syng-
nesiae.*

Vis stimulans,

192. BELLIS (*perennis*) scapo
simplici, nudo. FL. LON.

Offic. Flores. DIN. I

*Class. artific. Syng-
nesiae.*

Vis consolidans.

990. CALENDULA (*officinalis*)

foliis lanceolatis,
amplexicaulibus,
dentatis.

BLAK.

Offic. Flores. Suc.
cus. Extractum, Tab. 106.
Acetum.

Class. artific. Syngenesiae.

Vis impellens, emenagoga.

971. ACHILLEA (*Millefolium*)

foliis pinnatis: pin-
nulis pinnatifidis. RLAK.

Offic. Herba cum Flo-
ribus. Aqua. Oleum *Tab.* 18.
destill.

Class. artific. Syngenesiae.

*Vis adstringens, anti-
ispasmodica.*

958. ARNICA (*montana*) foliis el-
lipticis, oppositis,
integris. OEDER

Offic. Radix. Folia. Dau. *Tab.*
Flores. 60.

Class. artific. Syngenesiae.

*Vis resolvens, tonica,
errhina.*

984. CENTAUREA (*benedicta*)

caule debili; foliis
dentato sinuatis,

spi-

spinosis, semide-

currentibus. BLAK.

Offic. Herba. Aqua. WELL.

Extractum. Syru. Tab. 476.

pus. Conserva. Sal.

Class. artific. Syngenesiae.

Vis tonica, resol-
vens, febrifuga,
sudorifera.

CLASSIS X. EPICARPIAE.

44. VALERIANA (*officinalis*)

foliis omnibus pin-
natis.

RIVIN. I,

Offic. Radix. Tab. 2,

Class. artific. Trian-
driae.

Vis antiepileptica,
praesertim si mor-
bus a lumbricis
producatur.

VALERIANA (*cel-
tica*), de qua egre-
gias, nondum de-
tectas vires pro-
mittit ejus odor
acutissimus; non
dubito, quin ad
nervorum instabi-
litatem perinde ac
Valeriana sylv., &c.

K 5

E

& magis valeat,
HALLER.

119. RUBIA (*tinctorum*) foliis
fenis, margine an-
gulisque caulinis
aculeatis.

ARDUIN.
Offic. Radix- *Memoriae I.*
Class. artific. Tetranc. *Tab. 7. 8.*
driae.

Vis aperiens, diure-
tica, emenago-
ga, tinctoria.

369. SAMBUCCUS (*nigra*) ar-
borea; floribus cy-
mofis; cymis quin-
quepartitis.

BLAK.
Offic. Flor. Cortex WELL
interior. Aqua. *Tab. 131.*
Roob. Semen.

Class. artific. Pendan-
driae.

Vis florum leniter
laxans, exsiccans,
discutiens, diapho-
retica.

corticis hydra-
goga.

baccarum ab-
stergens, la-
xans.

seminis purgans

SAMBUCCUS (*Ebulus*) her-
bacea; floribus cy-

mofis

molis: cymis trifl.

dis. BLAK.

Offic. Roob. WELL.

Class. artific. Pendan. Tab. 488.
driæ.

Vis efficacior priore.

CLASSIS XI. CAMPANACEAE.

1090. MOMORDICA (*Elaterium*)

baccis nutantibus,
hispidis; cirrhis
nullis.

Offic. *Elaterium*, seu
extractum.

Class. artific. Monoe-
ciae.

Vis hydragoga, dra-
stica.

CLASSIS XII. CONTORTAE.

293. VINCA (*minor*) caulis

sterilibus humifu-
sis, floriferis ere-
ctis, unifloris. BLAK.

Offic. Herba. WELL.

Class. artific. Pentan. Tab. 59.
driæ.

Vis adstringens, at
infida, ut in aliis
Contortis.

£03. ASCLEPIAS (*Vincetoxicum*)

hoc nomen non
meretur, ut nec
locum in Officinis.

CLAS.

156

CLASSIS XIII. ASPERIFOLIAE.

188. BORRAGO (*officinalis*) fo.
liis alternis; co-
rollae palis dupli-
catis.

HILL. VII.

Offic. Herba. Flores. *Tab.* 42.
Aqua. nonnullis &
Extractum.

Class. artific. Pentan-
driae.

Vis diluens, anti-
phlogistica, refri-
gerans. Flores mi-
nime analeptici.
Aqua pluviali si-
milis. Extractum
iners.

182. ANCHUSA (*officinalis*)
foliis lanceolatis;
spicis longis, se-
cundis.

OEDER

Offic. Buglossi flores. *Dan.* 57¹.
Aqua.

Class. artific. Pentan-
driae.

Vis subadstringens.
Flores vivi in tu-
bo nectar habent,
cujus possident vi-
res.

183. CYNOGLOSSUM (*officinale*)
foliis lanceolatis,
sessilibus; spicis

me.

monophyllis ;
arillis echinatis. LUDWIG.

Offic. Herba cum ra- &c, *Tab. 81.*
dice. Pilulae de
cynogloso.

Class. artific. Pentan-
driae.

Vis totius gentis sub-
adstringens, radi-
cis subnarcotica,
at feminis anody-
na. *Vis* pilularum
opio tribuenda sit.

184. PULMONARIA (*officinalis*)

foliis radicalibus,
ovato - ellipticis,
caulinis ovalibus,
decurrentibus. OEDER

Offic. Herba. *Dan. Tab.*
Cl. artific. Pentan- 482.
driae.

Vis ad pulmones re-
lativa peculiaris
nulla.

185. SYMPHYTUM (*officinale*)

foliis ovato oblon-
gis , decurrenti-
bus. BLAK.

Offic. *Consolidae ma-* WELL
joris radix. *Tab. 252.*

Class. artific. Pentan-
driae.

Vis demulcens, con-
solidans.

CLAS.

CLASSIS XIV. VERTICILLATAE.

ORDO I. *Staminibus binis.*

38. ROSMARINUS (*Officinalis*)

Frutex; fol. lan-
ceolato linear-
ibus, margine con-
tractis, subtus al-
bidis.

RIVIN.

Offic. Anthos flores. Tab. 32.

Rorismar. folia,
aqua destillata,
aqua Reginae, oleo
um destillatum.

Class. artific. Dian-
driae.

Vis tonica, nervi-
na, excitans, im-
pellens, praefer-
tim in oleo.

39. SALVIA (*Officinalis*) fru-

ticulosa; foliis lan-
ceolatis, rugosu-

lis, crenulatis. BLAK.

Offic. Folia. Flores. WELL.

Aqua. Spiritus. Tab. 10.

Conserua. Oleum
destillatum.

Class. artific. Dian-
driae.

Vis tonica, stoma-
chica, nervina.

OR.

ORDO II. *Staminibus quaternis*

727. THYMUS (*Serpillum*) fo-
liis ovatis, utrin-
que punctulatis. FL. LON.
Offic. *Serpilli herba*. DIN. I.
Aqua. Oleum ex flore parvo.
fentiale.

Class. artific. Didyna-
miae.

Vis nervina, robo-
rans, praesertim
in oleo.

726. ORIGANUM (*vulgare*) fo-
liis subovatis, pun-
ctulatis, bracteis
coloratis, calyce
longioribus. OEDER.
Offic. Folia & flores. Dan. Tab.
Class. artific. Didyna- 638.
miae.

Vis tonica, subacris,
incideps.

727. ORIGANUM (*Majorana*)
foliis ovalibus, ob-
tusis; spicis com-
pactis, pubescen-
tibus. BLAK.
Offic. *Majoranae her*. WELL.
ba, aqua, oleum, Tab. 319.
effent. balsamus.
Class. artific. Didy-
namiae.

Vis

Vis excitans, emena-
goga, nervina,
erhina. Oleum co-
stum inutile.

728. MELISSA (*officinalis*) ra-
cemulis verticil-
latis : pedunculis
quinis ex eadem
basi.

RIVIN.

Offic. Folia & flores; *Tab.* 45.
unde aqua, oleum, BLAK-
conserva, syrpus, WELL.
spiritus. *Tab.* 27.

Class. artific. Didy-
namiae.

Vis roborans, ner-
vina, impellens.

735. PRUNELLA (*vulgaris*) fo-
liis omnibus ova-
to-oblongis, pe-
tiolatis.

BLAK.

Offic. Herba. WELL.
Class. artific. Didyna- *Tab.* 24.
miae.

Vis subadstringens,
consolidans.

718. BETONICA (*officinalis*) flo-
ribus in singulo
verticillo ad 14);
corollis patulis, sed
calycibus adseen-
dentibus.

BLAK.

Offic. Herba cum flo- WELL.
ribus, unde syru- *Tab.* 46.
pus

pus, conserva, a-
qua, emplastrum.

Class. artific. Didyna-
miae.

Vis radicis purgans,
teste HILLIO; fo-
liorum errhina,
hinc acriore aro-
mate foeta.

722. LEONURUS (*Cardiaca*) fo-
liis caulinis, trilo-
bis; corollae galea
hirfuta.

BLAK.

Offic. Herba. WELL.

Class. artific. Didy. Tab. 171.
namiae.

Vis cardiaca nulla. Ad
cardilagiam pue-
rorum a flatibus
ventriculi laudat
HALL.

721. MARRUBIUM (*vulgare*)
dentibus calycinis
denis: longiori-
bus uncinatis, ca-
lyce villis falcicu-
latis pubescente.

BLAK.

Offic. Herba. WELL.

Class. artific. Didy. Tab. 472.
namiae.

Vis emenagogia, ex-
pectorans, febri-
fuga.

162

714. GLECHOMA (*hederacea*) fo-
liis reniformibus,
crenatis.

VAIL.

Offic. *Hederae terre-* LANT.
stris herba, aqua, paris. Tab.
Class. artific. Didy- 5. 6.
namiae.

Vis Equis noxia; hinc
ab ejus usu absti-
nuit semper III.
HALL.

709. HYSSOPUS (*officinalis*) fo-
liis lanceolatis ;

spicis secundis. JACQUIN
Offic. Folia cum flo- Austr. III.
ribus. Tab. 251.

Class. artific. Didy-
namiae.

Vis aromaticia, ut in
Serpillo &c.

707. SATUREIA (*bortensis*) her-
bacea ; calycibus
glandulosis, corol-
lae labio ad basim
maculis tribus lu-
teis.

MORI.

Offic. Herba. SON. Hist.
Class. artific. Didy- III. S. II.
namiae. Tab. 17.f. 1.

Vis paulo efficacior
ac in *Hyssopo.*

SATUREIA (*montana*) fru-
ticulosa : labii co-

rollae

rollae segmento FLOR.

medio integro. CAR.

Eadem, sed efficacior NIOL. 738.

virtus. Tab. 30.

711. LAVANDULA (*Spica*) fo-

liis lanceolatis ;

spicis nudis. BLAK-

Offic. Herba. Flores. WELL.

Aqua cum & fine Tab. 294.

vino. Spiritus. Ole-
um.

Class. artific. Didy-
namiae.

Vis nervina, stoma-
chica, olei essent.
lochia suppressa re-
vocans, teste A-
DANSONIO.

706. TEUCRIUM (*Chamaedrys*)

alis bifloris ; fo-
liis oblongis, vil-
losis, inciso.crena-
tis, subtus palli-
dioribus. TOUR.

Offic. Herba. NEF. I. R.

Class. artific. Didyna H. Tab. 97.
miae.

Vis roborans, mo-
vens, resolvens.

TEUCRIUM (*Scordium*) fo-

liis oblongis, selli-
libus, dentatis ;
caule diffuso ; flo-

ribus geminis, pe-
dunculatis, LINN. BLAK-

Offic. Herba allium WELL.
olens. *Tab. 14.*

Class. artific. Didyna-
miae.

Vis stomachica, an-
tiseptica in Gan-
grena.

713. MENTHA (*crispa*) foliis
subcordatis, rugo-
sis, hirsutis; ver-
ticillis in spicam
brevem, interrup-
tam dispositis. RIVIN.

MENTHA (*Pulegium*) pro- *Tab. 50.*
cumbens; foliis sub-
rotundis, subere. RIVIN.
natis. *Tab. 23.*

Offic. Herba. Aqua.
cum & sine vino.
Essentia. Oleum.
Conserva. Syrupus.

Class. artific. Didyna-
miae.

Vis omnium plus mi-
nus stomachica,
carminativa, robo-
rans; quae maxima
in oleo essentiali
cum Saccharo sump-
to.

CLAS-

CLASSIS XV. PERSONATAE.

25. VERONICA (*officinalis*) cau-
le repente; foliis
ficcis, dentatis, el-
lipticis, FL. LON-
Offic. Herba. DIN. L

Class. artific. Dian-
driae.

Vis subadstringens,
substiptica.

VERONICA (*Beccabunga*)
aquatica, glabra;
foliis subovatis;
spicis lateralibus. BLAK.
Offic. Herba. WELL.
Class. artific. Dian. Tab. 48.
driae.
Vis antiphlogistica,
leniter resolvens,
diluens.

32. VERBENA (*officinalis*) flori-
bus tetrandis; spi-
cis longis, tenui-
bus; foliis tripar-
tito-disectis. BLAK.
Offic. Herba. WELL.
Class. artific. Dian. Tab. 41.
driae, at non om-
nes.
Vis resolvens, febri-
fuga prae caeteris
europeis stirpibus.

29. GRATIOLA (*officinalis*) fo.
liis sessilibus, ob-
longis, ferratis;
alis superioribus
unifloris. BALK.
Offic. Herba. WELL.
Class. artific. Dian- Tab. 411.
driae.

Vis purgans, emeti-
ca loco Ipecacua-
nae, teste BOUL-
DUK.

741. EUPHRASIA (*officinalis*) fo.
liis sessilibus ova-
tis, acutis, den-
tatis. BLAK.
Offic. Herba. WELL.
Class. artific. Didy- Tab. 427.
namiae.

Vis ad oculorum
morbos adeo incer-
ta, ut amicum LO-
BELII pene ex-
caecaverit, HAL.
Helv. 303.

756. SCROPHULARIA (*nodosa*)
radice tuberosa,
solida. GUNNER.
Offic. Radix. Fl. Norveg.
Class. artific. Didy- II. Tab. 1.3.
namiae.
Vis resolvens frigi-
dos tumores.

CLAS.

CLASSIS XVI. TUBULATAE.

244. VERBASCUM (*Thapsus*)

foliis decurrenti-
bus, utrinque cla-
natis; floribus in
longam paniculam
spicaeformem di-
spositis (*Thirfus*)

LINN.) BLAK.

Offic. Flores. Folia WELL.

rarius. Tab. 502.

Class. artific. Pentan-
driae.

Vis demulcens, con-
solidans, ZANNI-
CHELLI, emol-
liens, nimium ama-
ta ab Insubribus,
cum Pisces stupe-
faciat LINN.

249. PHYSALIS (*Alkekengi*) fo-

liis geminis, cor-
datis, calyce fru-
titifero rubente. BLAK.

Offic. Alkekengi bac- WELL.
cae. Tab. 161.

Class. artific. Pentan-
driae.

Vis diuretica, lithon-
triptica?

250. SOLANUM (*Dulcamara*)

fruticulosum, in-
erme; foliis supe-
rioribus hastatis,

racemis dichoto-
mis, folio opposi-
tis.

OEDER

Offic. *Dulcamarae sti-* *Dan.* *Tab.*
pites.

607.

Class. artific. *Pentan-*
driae.

Vis attenuans, tem-
perans, Sasaparil-
lae multum similis.

202. **MENYANTHES** (*trifoliata*)

foliis ternatis, ob-
longis.

OEDER.

Offic. *Trifolii fibrini* *Dan.* *Tab.*
herba, extractum. 339.

Class. artific. *Pentan-*
driae.

Vis deobstruens, at-
tenuans, roborans,

319. **GENTIANA** (*lutea*) flori-
bus verticillatis;

YIRI
calyce spataceo.

SABBAT.

Offic. Radix, inde- *Hor. I. Tab.*
que extractum, 13.
spiritus.

Class. artific. *Pentan-*
driae.

Vis resolvens, toni-
ca, antiseptica.

GENTIANA (*Centaurium*)

Corollis corymbo-
sis, hippocrateri-
formibus; tubo 15
striato; antheris su-

pra

pra stigmata elatis.

BLAK.

Offic. *Centaurii minoris* herba,

ex Tab. 452,

tractum. zed

Class. artific. Pentandriae.

Vis prioris.

142. PLANTAGO (*media*) foliis ovatis; spica elongata, cylindrica.

OEDER

Offic. Herba. Aqua. Dan. Tab.

Class. artific. Tetrandriae.

Vis adstringens in succo, non in aqua.

PLANTAGO (*Psylium*) caule ramoso; spicis brevibus, foliosis.

BLAK.

Offic. *Psylia* semina. WELL.

Class. artific. Tetrandriae.

Vis in semine mucilaginosa, demulcens, emolliens.

543. ARBUTUS (*Uva ursi*) caule procumbentiibus; foliis integrifinis.

OEDER

Offic. *Uvae ursi* folia. Dan. Tab.

Class. artific. Decandriae.

Vis adstringens, li-
thontriptica?

498. LAURUS (*Cinnamomum*)
foliorum nervis tri-
bus, basi conve-
nientibus; pedun-
culis subtrifloris. BUR-

Offic. *Cinnamomi cor-* MANN.
tex convolutus. A. Zeylan.
qua buglosata, cum Tab. 27.
vino, spirituosa.

Class. artific. Decan-
driae, non constan-
ter.

Vis roborans, stimu-
lans, analeptica.

LAURUS (*Camphora*) folio-
rum nervo colora-
to; floribus termi-
nalibus, fascicula-
tis, Semigynan-
dris.

COMME.
Offic. *Camphora, un-* LIN. Hort.
de spiritus vini Tab. 95.
camphoratus.

Class. artific. Decan-
driae; sed stamina 9
ponit BREYNIUS.

Vis antiseptica, ad
inflammationes, ad
arcenda infecta mi-
nora a Musaeis,
ad noxam cantha-
ridum corrigendam.

LAU.

LAURUS (*Cassia*) foliis tri-
nerviis, oppositis;
racemis terminali-
bus; corolla mo-
nopetala; fructu
infero. BUR.

Offic. *Cassia lignea*, MANN. I.
seu cortex. c. Tab. 28.

TASCON Class. artific. Decan-
driae.

(Vis aromatis glutinosa, tenui-

LAURUS (*Benzoin*) involu-
cro tetraphyllo,
flosculos quinios in-
volvente. COMME-

Offic. *Benzoinum*, LIN. Hort.
unde flores, seu I. Tab. 97.
acidum concretum.

Class. artific. Decan-
driae.

(Vis valde stimulans,
incidens in flori-
bus; resinae ner-
vina.

LAURUS (*nobilis*) floribus
dioicis. BLAK.

Offic. Folia, Fructus; WELL.
unde Oleum, E. Tab. 175.
lect. Emplastrum. fem.

Class. artific. Decan-
driae, sed mari-
stam, 8. 12).

Vis

Vis fol. aromatica;
olei cocti carmina-
tiva; stilititii dis-
cutiens, nervina,
Emplastri eadem.
Electuario carere
possum. CRANTZ.

CLASSIS XVIII. DUMOSAE.

264. RHAMNUS (*catharticus*)

frutescens; flori-
bus perfectis in
una, masculis in
alia planta.

ARDUIN.
Offic. Baccae, unde memorie. I.
syrupus. Tab. 13.

Class. artific. Pentan-
driae.

Vis purgans, tinecto-
ria.

604. LYTHRUM (*Salicaria*) fo-

liis lanceolatis, ses-
silibus; floribus lon-
ge spicatis; bra-
cteis quadrifloris.

OEDER.
Offic. Folia. Dan. Tab.
Class. artific. Dode- 671.
candriae.

Vis glutinosa, acri-
moniae in primis
viis adversa, ad-
stringens.

CLAS.

173

CLASSIS XIX. CALYCANTHEMAE,

619. AMYGDALUS (*communis*)

floribus subseffili-
bus, plerumque
geminis, e diver-
so loco a gemmis
floralibus. LUDW.

Offic. Amygdalae &c. *Tub.*
dulces, ex quibus 177.
paratur emulsio,
& exprimitur ole-
um.

Class. artific. Icosan-
driae.

Vis nutritiva, emol-
liens.

631. RUBUS (*idaeus*) spinosus ; foliis subtus to- mentosis; fructi- bus villosis. BLAK.

Offic. Fructus, & WELL.
ex eo paratus sy. *Tab.* 289.
rupus, aqua ace-
tum, succus.

Class. artific. Icosan-
driae.

Vis analeptica, an-
tialcalina praeser-
tim aceti; folia
adstringentia.

633. FRAGARIA (*vesca*) flagel- lis longis; re- ceptaculo demum

ear-

174

634. *Vitis* carnosō, edulī, de- BLAK-
ciduo. WELL

Offic. Fructus. Aqua. Tab. 77.

Class. artific. Icosan-
driæ.

Vis plantæ adstrin-
gens. Fructus edu-
lis, analepticus,
alcalinus, lithon-
tripticus, prae-
fertim sylvestris.

635. POTENTILLA (*Tomen-*
tilla) foliis qui-
nis; corollis tetra-
petalis; caule de-
bili.

OEDER.

Offic. Radix. Aqua. Dan. Tab.
Extractum. 589.

Class. artific. Icosan-
driæ.

Vis adstringens, stip-
tica. Aqua inuti-
lis.

POTENTILLA (*Anserina*)
etiam officinalis,
qua carere possu-
mus.

631. ROSA (*centifolia, cinamo-*
mæa) & aliae ma-
gis odoratae; pe-
talis rubris, &
albis.

Offic.

Offic. Flores. Aqua.
Conserva. Mel.
Acetum. Syrupus.
Class. artific. Icosan-
driae.

Vis analeptica, ad-
stringens.

607. AGRIMONIA (*Eupatoria*)

foliis pinnatis ;
pinnis inaequali-
bus ; fructibus hi-
spidis ; setis unci-
natis. BLAK.

Offic. Herba. WELL.
Class. artific. Dodecan- Tab. 21.
driae.

Vis subadstringens,
consolidans.

165. ALCHEMILLA (*vulgaris*)

foliis malvaceis,
sublobatis ; flori-
bus monogynis. OEDER.

Offic. Herba. Dan. Tab.
Class. artific. Tetran- 693.
driae.

Vis adstringens, stip-
tica, consolidans.

CLASSIS XX. NOMADEÆ.

603. PORTULACA (*oleracea*)

foliis dilatatis; flo-
ribus

176.

ribus seffilibus,
confertis. LOBEL,

Offic. Succus. Syru. Ic. 388.

pūs. Aqua.

Class. artific. Dode-
candriae.

Vis aquosa, refrige-
rans, antiphlogi-
stica, antileptica.

438. BERBERIS (*vulgaris*) flo-
ribus spicatis, pen-
dulis: pedunculis
basi articulatis. ARDUIN.

Offic. Baccæ, unde Memor. I.
conserva, syrpus. Tab. 12.

Class. artific. Hexan-
driae.

Vis Aceti. Folia ad-
stringunt.

CLASSIS XXI. TRICOCCAE.

1125. MERCURIALIS (*annua*)

radice annua; cau-
le ramoso.

BLAK-

Offic. Herba. WELL.

Class. artific. Dioe. Tab. 162.
ciae.

Vis aquosa, subsalsa,
leniter alvum solli-
citans.

609. EUPHORBIA (*officinalis*)

aculeata, nuda, tri-

que-

que tra: spinis fo-
litariis, recurvis. COMME-
Offic. Lac condens. LIN. Hort.
fatum. I. Tab. II.
Class. artific. Dode-
candriae.

Vis quasi caustica,
vesicans, ad ca-
riem ossis utilis.
CRANTZ.

CLASSIS XXII. POLYCARPIAE.

612. SEMPERVIVUM (*tectorum*)

scapo apice ramo-
so: ramis patulis;
floribus secundis. OEDER.

Offic. Folia, quando. *Dan.* *Tab.*
que & aqua. 601.

Class. artific. Dode-
candriae.

Vis subacida, refrige-
rans, temperans.
Eadem vires Se-
dis, & Telephio.

702. HELLEBORUS (*niger*) cau- le saepius unifloro, folioso; foliis bi- nis ellipticis. BLAK-

Offic. Radix, ex qua WELL.
extractum. *Tab.* 506,

Class. artific. Polyan-
driae. 507.

178

Vis acris, purgans
in extracto, at non
eadem in omni re-
gione.

678. PAEONIA (*Officinalis*) fo.
liis decompositis :
foliolis lanceola-
tis, sessilibus, de-
currentibus, acu-
tis, simplicibus &
lobatis.

BLAK.

Offic. Radix. Flores. WELL.
Semina. Aqua. Sy. Tab. 65.
rupus. 245.

Class. artific. Polyan-
driae.

Vis acrior, stimu-
lans. Flores anti-
spasmodici ? Se-
men acre.

CLASSIS XXIII. POLYANDRIAE.

648. PAPAVER (*sommiferum*)
calycibus capsulis
que glabris ; foliis
amplexicaulibus ,
incisis LINN. BLAK-

Offic. Opium, & ex WELL.
eo parata varia. Tab. 482.

Class. artific. Polyan- 485.
driae.

Vis Opii calida, nar-
cotica.

PA.

179

PAPAVER (*Rhaeas*) caule

ramoso, villoso;

capsulis glabris,

subrotundis.

BLAK.

Offic. Flores. Syru.

WELL. pus. Aqua.

Tab. 2.560.

Class. artific. Poly-

andriae.*

Vis leniter anodyna,

demulcens, emol-

liens.

660, TILIA (*europaea*) foliis hir-

BLAK. futis. WELL.

Offic. Flores. Aqua. Tab. 469.

Class. artific. Poly-

andriae.

Vis balsamica, ner-

vina.

CLASSIS XXIV. ICOSANDRIAЕ.

902. HYPERICUM (*perforatum*)

foliis porose fene-

stratis; petalis uno BLAK.

latere denticulatis. WELL.

Offic. Herba. Flo. Tab. 15.

res. Oleum. Infu-

sum. Effentia.

Class. artific. Polya-

delphiae.

Vis balsamica, vul-

neraria, praefer-

tim floris inaperti,

180

901. CITRUS (*medica*) petiolis BLAK.
nudis. *Limon vul-* WELL.
garis. T.361.362.
CITRUS (*Aurantium*) petio-
lis alatis. BLAK.
Offic. Flores. Folia. WELL.
Fructus. Cortex. Tab. 349.
Succus. Semina;
unde Aqua, Syru-
pus, Conserva,
Oleum preßum.
Class. artific. Polya-
delphiae.
Vis analeptica. an-
tiseptica, anti-
phlogistica.

CLASSIS XXV. COLUMNIFERAE.

841. MALVA (*rotundifolia*) caule
repente; pedun-
culis 1-3-floris. OEDER.
Offic. Folia. Aqua. Dan. Tab.
Vis emolliens, mu- 721.
cilaginea.
839. ALTHEAE vires
eaedem.
578. OXALIS (*Acetosella*) pedun-
culis unifloris, e
radice squamosa &
dentata. BLAK.
Offic. Folia, ex qui- WELL.
bus *Sal acetosellae.* Tab. 305.

180

181

Class.

Class. artific. Decan-driae.

Vis antialcalina. *Sal* effent. est acidum concretum speci-ficum, abstergendis maculis ab atra-mento, aut ferro inductis, aptissi-mum.

CLASSIS XXVI. LEGUMINOSAE.

Nimiae sunt vires medicae, quae Plan-tarum leguminosarum foliis, floribus, seminibus tribuuntur. Folia grata jumentis; semina farinacea, esculenta. Officinales sunt *Melilotus* discutiens, *Anonis* radice diuretica. *Foenum graecum* seminibus emollientibus, *Faba* farina seminis discutiente *Gly-cyrrhiza* radice dulci, resolvente.

CLASSIS XXVII. ANOMALAE.

849. FUMARIA (*Officinalis*) co-rollis subpapilionaceis; germinibus vagina bivalvi: valva singula tri-andra. BLAK.

Offic. Herba, Aqua. WELL.

Succus. Extractum. Tab. 237.

M 3

Sy-

Syrpus. Conser-
va. Effentia.

Class. artific. Diadel-
phiae.

Vis diluens, leniter
attenuans, hinc
non tanta, et tot
encomia, & tot
loca in Officinis,
mereatur.

CLASSIS XXVIII. ANTISCORBUTICAE.

Omnibus vis antiacida, attenuans, ex-
tans debiliorem vitam.

Acriores sunt.

803. COCHLEARIA (*Officinalis*)

foliis radicalibus
subrotundis; cau- BLAK.
linis, oblongis, WELL.
sinuatis. Tab. 227.

813. SISYMBRIUM (*Nasturtium*

aquat.) foliis pin-
natis: pinnis fessi.
libus, subcordatis; OEDER.
capsula tereti, de- Dan. Tab.
clinata. 690.

820. BRASSICA (*Ernca*) foliis BLAK. hirsutis; caule hir- WELL. futo. Tab. 242.

821. SINAPIS (*nigra*) capsulis BLAK. elongatis, tetra- WELL. gonis. Tab. 446.

822. RAPHANUS (*sativus*) arili-
lis teretibus, acu-
minatis, bilocula- BLAK.
ribus, intus cellu- WELL.
lofis. Tab. 81.
Officinales aliae minus acres sunt.

CLASSIS XXIX. DISCIFERAEE.

517. RUTA (*graveolens*) frute-
fieens; foliis lan-
ceolatis, sessilibus:
terminalibus ple-
risque trifidis. BLAK.
Offic. Aqua. Ace- WELL.
tum. Effentia. Ole- Tab. 7.
um. Conserva.
Class. artific. Decan-
driae.
Vis antipyretica,
attenuans, anti-
spasmodica.

CLASSIS XXX. CARYOPHYLLEAE.

559. SAPONARIA (*officinalis*)
calycibus cylindri-
cis, glabris; ger-
minibus transver-
sim rugosis. OEDER.
Offic. Herba. Dan. Tab.
Class. artific. Decan- 545.
driae.
Vis saponis alkalini.
CLAS.

CLASSIS XXXI. DEFLORATAE.

1054. URTICA (*dioica*) foliis
cordatis: floribus
dioicis; racemis
geminis pendulis. BLAK.
Offic. Herba. Succus. WELL.
Aqua. *T.* 12. mas.
Class. artific. Monoe-
ciae, in ludibrium
methodi artificia-
lis.
Vis adstringens, an-
tiseptica.

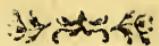
1152. PARIETARIA (*officinalis*)
foliis hirsutulis,
alternis, venosis,
basi & apice atte-
nuatis. BLAK.
Offic. Herba. Aqua. WELL.
Class. artific. Poly. Tab. 156.
gamiae.
Vis diuretica, refri-
gerans.

CLASSIS XXXII. SEMINUDAE.

446. RUMEX (*Acetosa*) floribus
dioicis; pedunculis
articulatis; ad ar-
ticulos coarctatis;
foliis sagittatis; ha-

M 5

mis

mis oblique truncatis. BLAK-

Offic. Herba. Succus. WELL.

Aqua, Syrupus, Tab. 730.

Conserva.

Class. artific. Hexandrae; at multorum flores imperfecti.

Vis acida, subadstringens antiseptica.

RUMICES *Lapath* magis adstringunt; minus acida sunt.

501. *RHEUM* (*palmatum*) foliis palmatis, acuminatis. LINN. BLAK-

Offic. Radix. Effen-tia. Extraictum. Syrupus composit. a. b.

Class. artific. Enneandrae.

Vis purgans, tosti subadstringens.

CLASSIS XXXIII. AMENTACEÆ.

1070. *QUERCUS* (*Robur*) foliis sinuatis, glabris, deciduis, superne

501 latioribus. BLAK-

Offic. Gallae. WELL.

Class. artific. Monociae. Tab. 487.

Vis

Vis omnium partium
adstringens.

CLASSIS XXXIV. CONIFERAЕ.

1077. PINUS (*Larix*) foliis pen-
nicipillatis, deciduis,
tuberculo imposit. TOURNE.

Offic. *Terebinthina* FORT.
laricea. I. R. H.
Class. artific. Monoe-
ciae.

Vis Terebinthinae bal-
samica, diureti-
ca, consolidans.

PINUS (*sylvestris*) vaginis di-
phyllis: foliis fe-
micylindricis, mar-
gine tenuissime ci-
liatis.

BLAK.
Offic. *Summitates*. WELL.
Class. artific. Monoe- Tab. 190.
ciae.

Vis balsamica, anti-
scorbutica.

PINUS (*Picea*) foliis solita-
riis, apice biden-
tatis; petiolis con- DUHA-
tortis, tuberosis. MEL. Arb.
Offic. *Resina.* Tab. I. n. 1.
Class. artific. Monoe-
ciae.

Vis balsamica, resol-
vens.

PI.

PINUS (*Abies*) foliis solita-
riis, subtetrago-
nis, acuminatis,
sessilibus.

DU HA.
Offic. *Terebinthina* MEL. Arb.
abietina. Tab. 3. n. 6.

Class. artific. Monoe-
ciae.

Vis balsamica minus
efficax.

1134. IUNIPERUS (*communis*)
foliis verticilla-
tis, ternis, patu-
lis, sessilibus, pun-
gentibus.

BLAK.

Offic. Lignum. Bac. WELL.
cae, ex quibus Tab. 184.
Roob.

Class. artific. Dioe-
ciae.

Vis aromaticaria, car-
minativa, abster-
gens, tonica.

IUNIPERUS (*Sabina*) foliis
in columnam an-
gulatam imbrica-
tis.

BLAK.

Offic. Folia. Summi- WELL.
tates. Tab. 214.

Class. artific. Dioe-
ciae.

Vis emmenagogue,
calida, acris.

CLAS.

CLASSIS XXXV. MUSCI.

Muscorum usus ingens in Oeconomia
Naturae; at in rebus humanis ad
infaciendas avium exuvias, *LYCOPODII clavati* ad detergundos ca-
minos, *HYPNORUM majorum* ad obstruendas aquaeductuum ligneo-
rum fissuras, & ad involvendas ra-
dices peregre mittendas. Usus me-
dicus *LYCOPODII Selaginis ca-*
tharcticus; pulveris spicarum *LY-*
COPODII clavati ad conspergendas
pilulas.

CLASSIS XXXVI. FUNGI.

Edules nonnulli, alii inutiles, non
pauci venenati. *Boletus igniarius*
dat fomitem ignis, ejus pulvis ad-
stringens.

F I N I S.

L E C T O R I S.

UT Cel. Auctoris Fundamenta botanica prælectionibus publicis accomodata hac altera Editione evulgarem, non solum Operis apud Nos raritas, sed & ejus præstantia, succinctaque, quam proponit, rem herbariam docendi dispendique Methodus, me moverunt unice.

Quid dignissimus SCOPOLIUS in hoc opere præstiterit, quid circa certiorum inflorescentiae Determinationem ac genuinam fructuum Differentiam, quid denum circa modum genera & Species Plantarum imposterum statuendi introduxit novi, ipsi harum rerum aestimatores, quorum judicio ipse sua submittit Auctor, æqua lance perpendent.

Cæ-

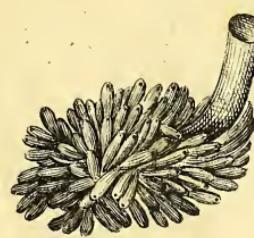
Cæterum omnem ego curam adhibui, ut nova hæc Editio a copiosissimis, queis satet Editio papiana, mendis typographicis repurgata, nitida, emaculata prodiret.

Dab. Viennæ Austriæ M. Junio 1786.

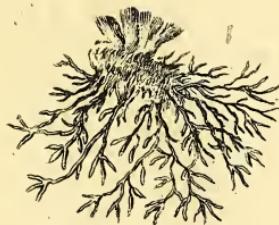
CAR. L. B. a MEIDINGER.

Pra-

2

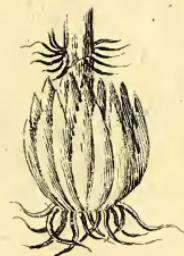
4

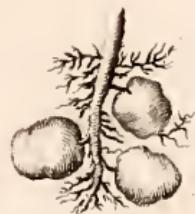

7

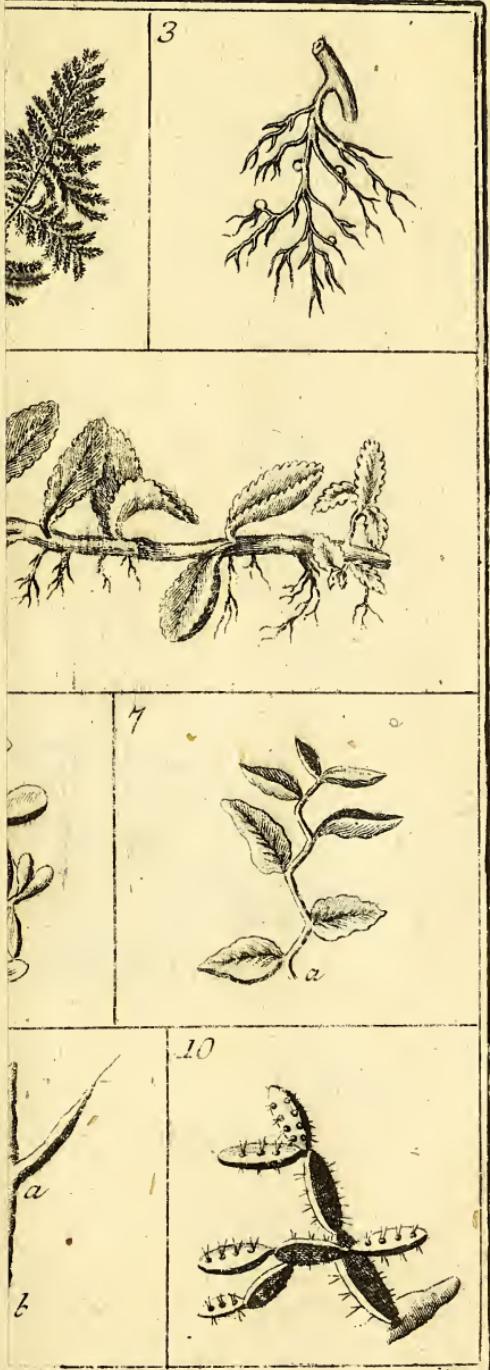

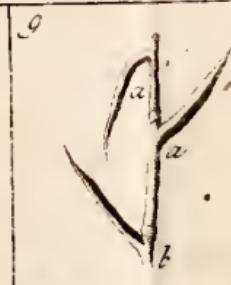
10

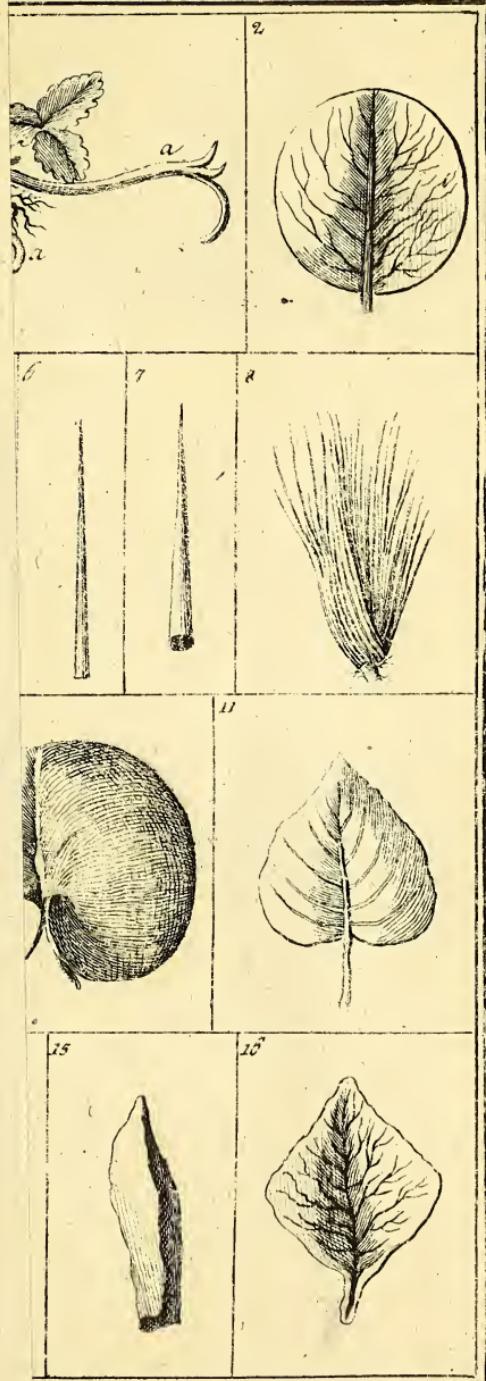

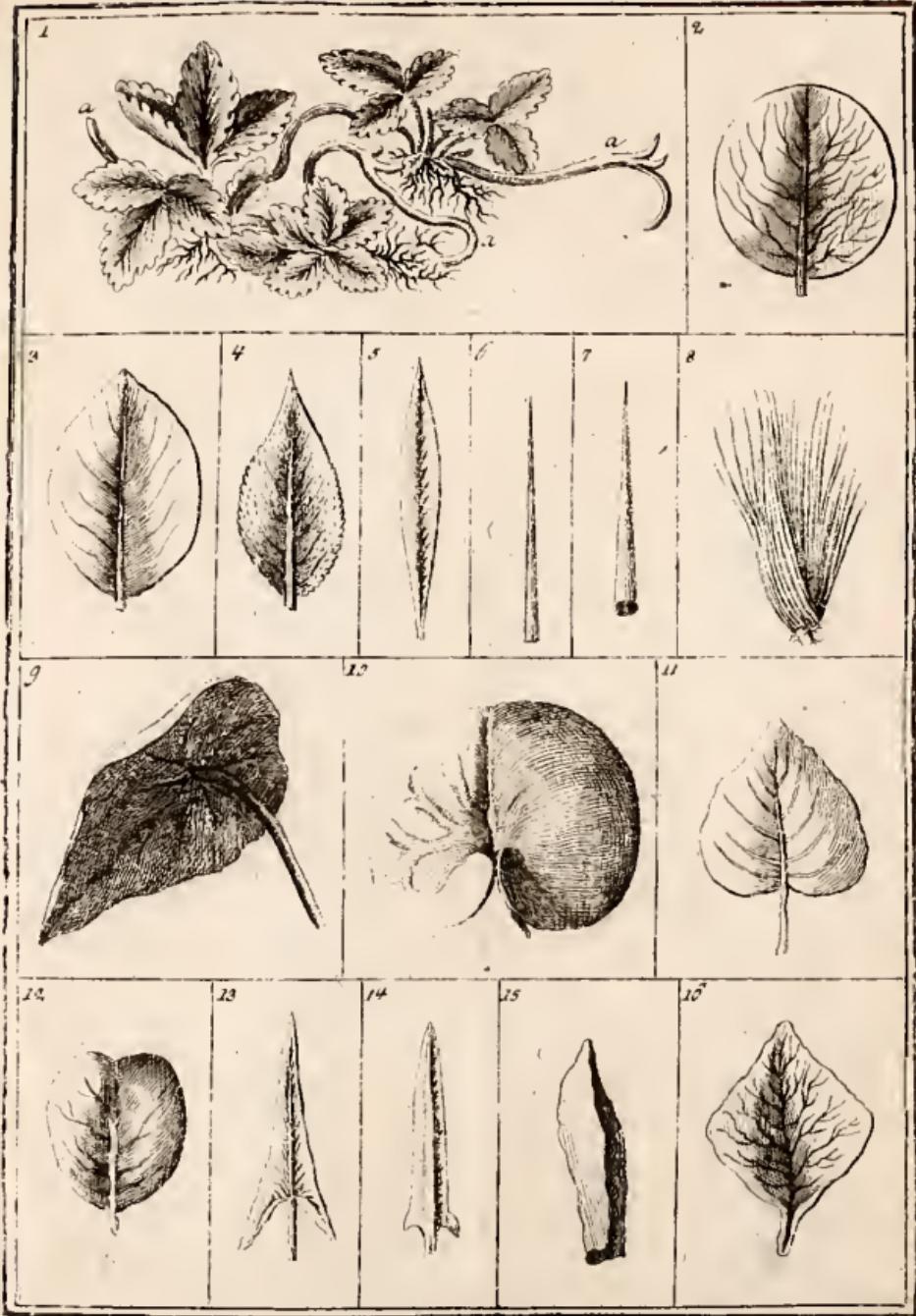
Tab II

Tab III

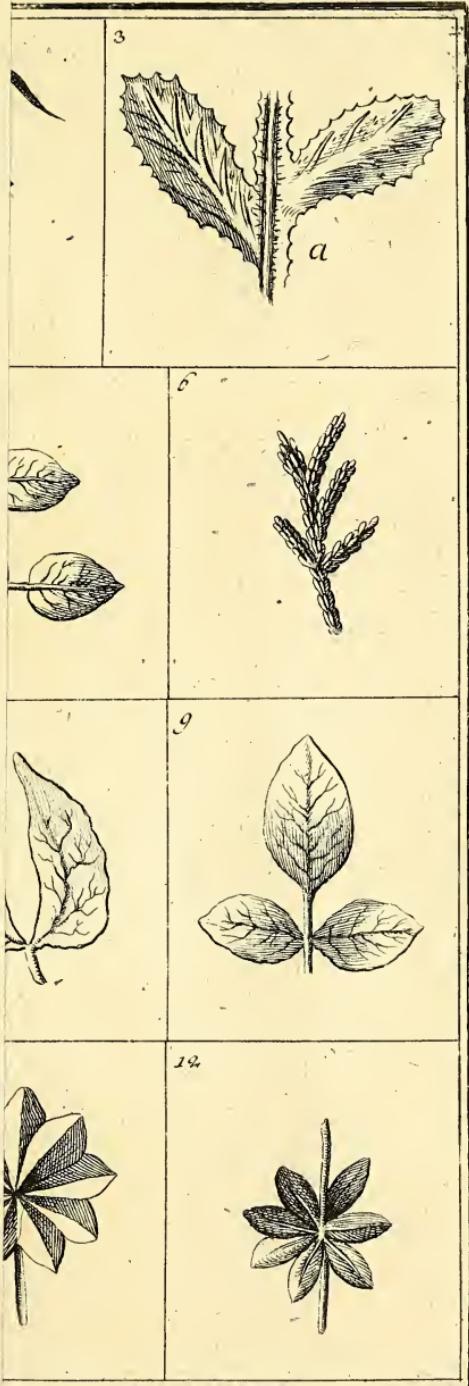

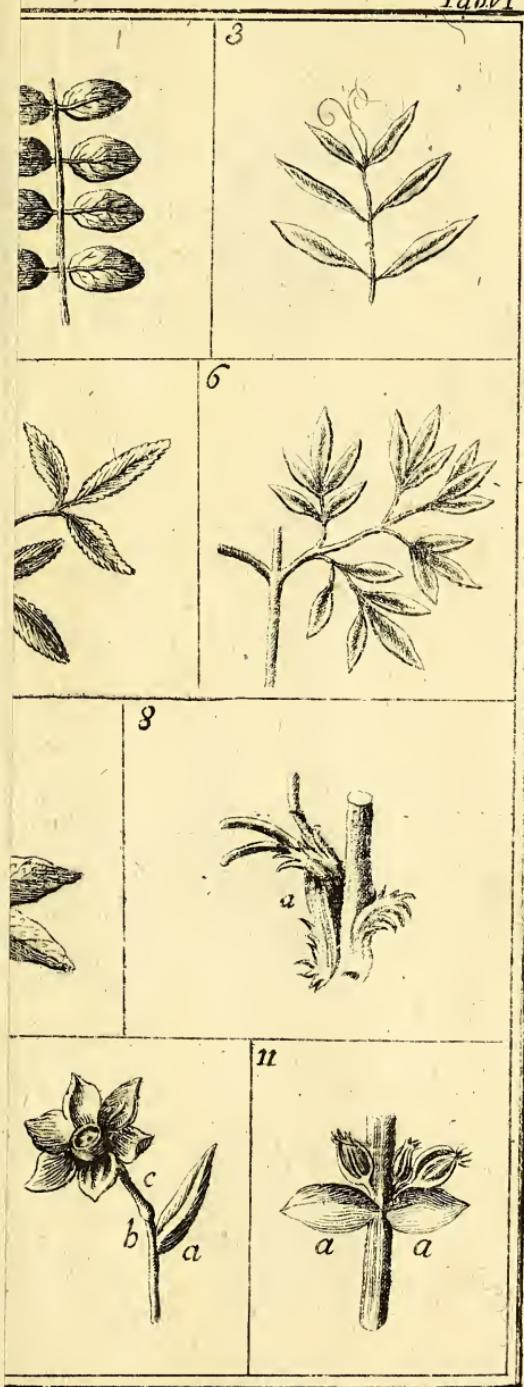

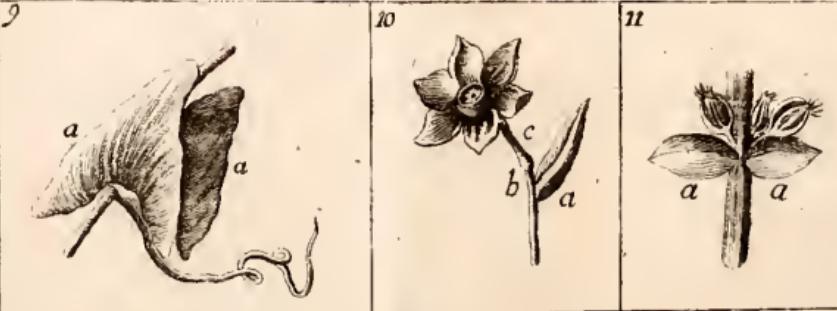

Tab. V.

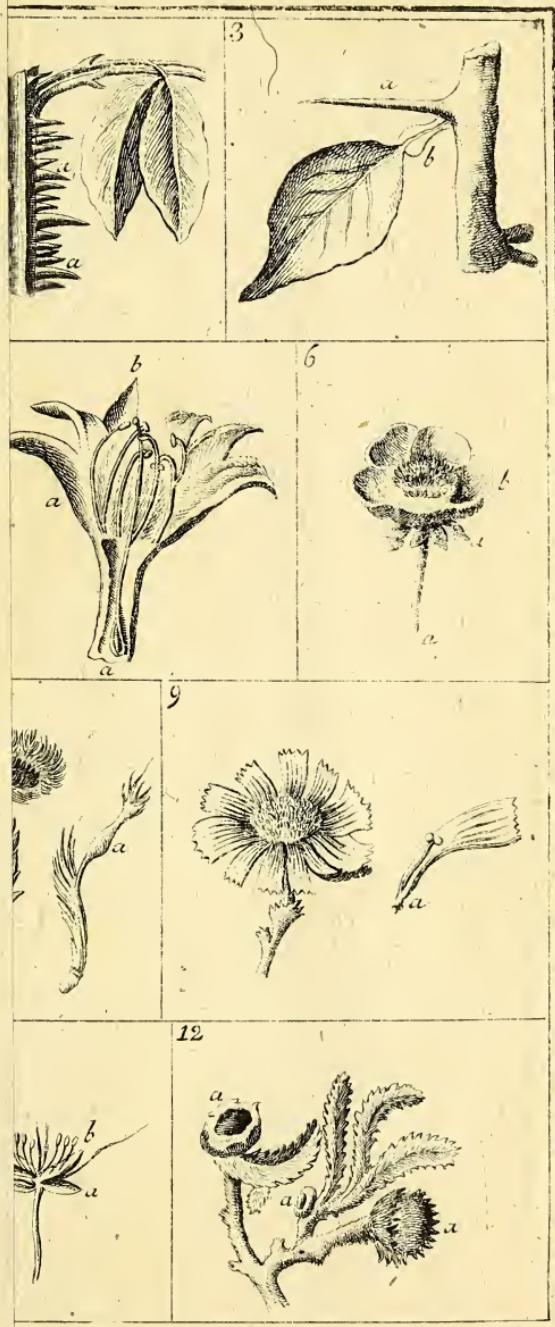

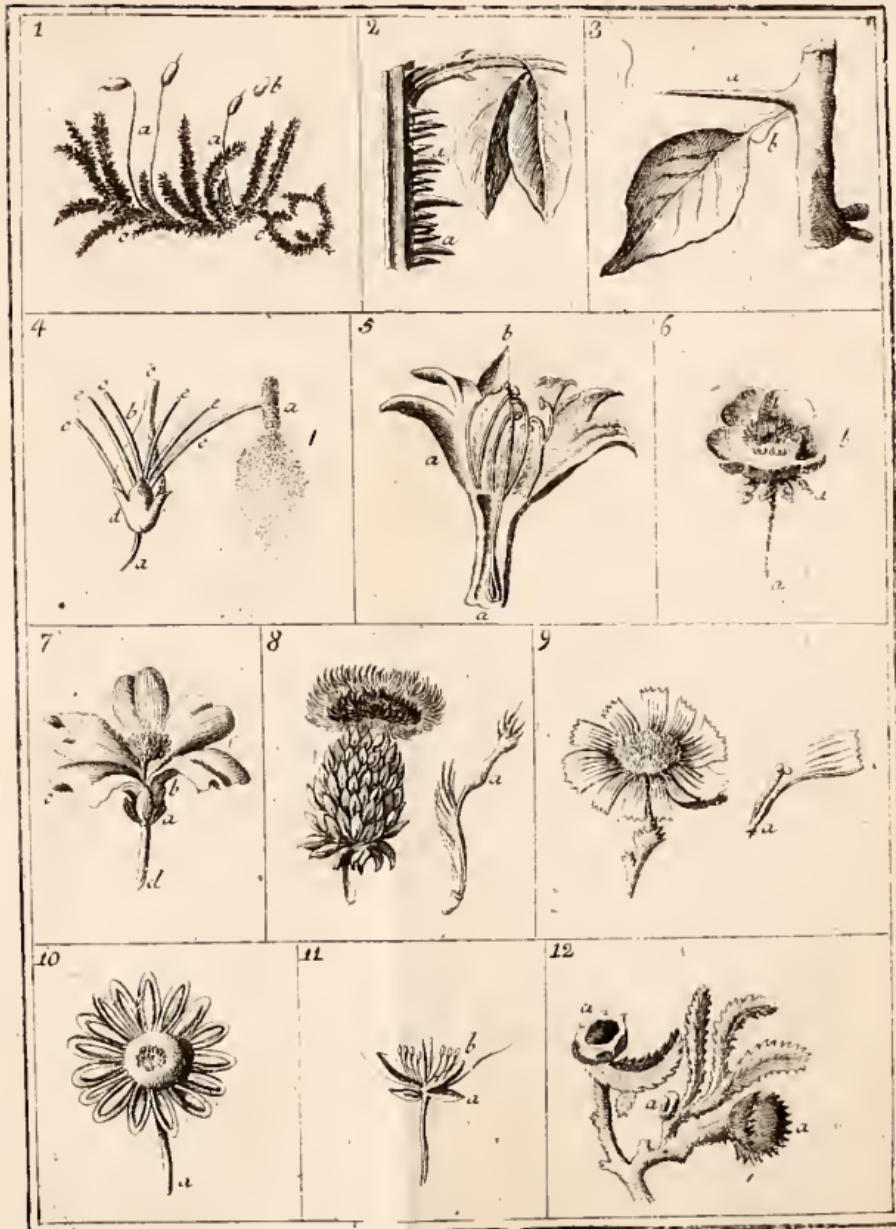

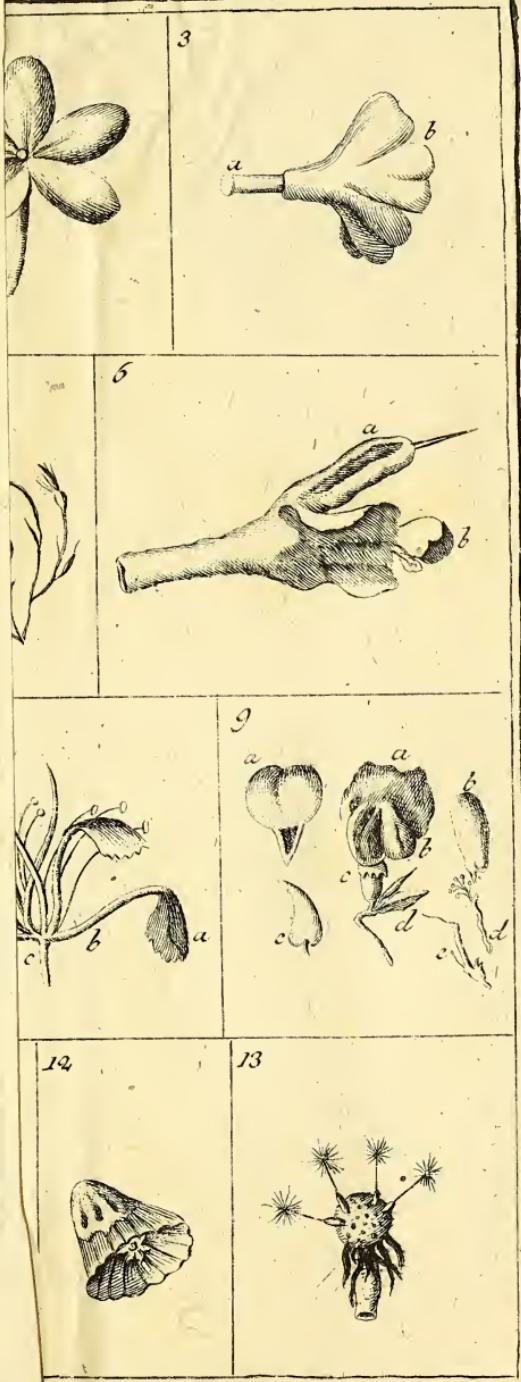

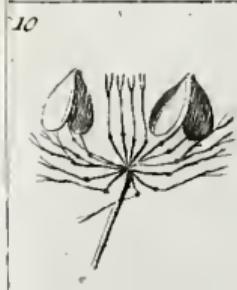
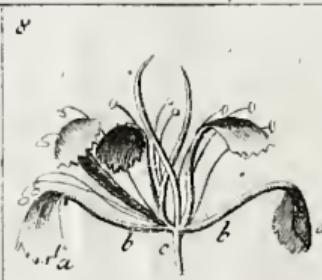
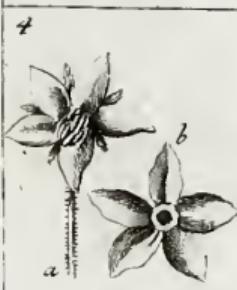
Tab VII.

Tab. VIII.

Tab. IX.

